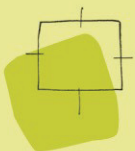

Bestemmingsplan Buitengebied

VOORONTWERP

BügelHajema

Plek voor ideeën

Bestemmingsplan Buitengebied

VOORONTWERP

Inhoud

Toelichting
Regels + bijlagen
Verbeelding

2 november 2012
Projectnummer 005.00.01.40.07

Ideeën voor een plek

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel van het bestemmingsplan buitengebied	5
1.2	Bestemmingsplan en PlanMER	6
1.3	Plangebied	6
1.4	Vigerende bestemmingsplannen voor het buitengebied	7
1.5	Voortraject	7
1.6	Leeswijzer	8
2	Bestaande situatie	9
2.1	Landschappelijke kenmerken en kwaliteiten	9
2.2	Agrarische sector	17
2.3	Niet-agrarische bedrijvigheid	25
2.4	Recreatiesector	28
2.5	Wonen	34
2.6	Infrastructuur	36
3	Beleidskader	37
3.1	Landschappelijke kwaliteit	37
3.1.1	Rijksbeleid	37
3.1.2	Provinciaal beleid	38
3.1.3	Gemeentelijk beleid	40
3.2	Agrarische sector	41
3.2.1	Provinciaal beleid	41
3.2.2	Gemeentelijk beleid	42
3.3	Niet-agrarische bedrijvigheid	43
3.3.1	Provinciaal beleid	43
3.3.2	Intergemeentelijk beleid	46
3.3.3	Gemeentelijk beleid	47
3.4	Recreatie	49
3.4.1	Provinciaal beleid	49
3.4.2	Intergemeentelijk beleid	51
3.4.3	Gemeentelijk beleid	52
3.5	Wonen	53
3.5.1	Rijksbeleid	53
3.5.2	Provinciaal beleid	53
3.5.3	Gemeentelijk beleid	54
3.6	Infrastructuur	55
3.6.1	Provinciaal beleid	55
3.6.2	Gemeentelijk beleid	57

4	Visie	59
5	Ruimtelijk beleid	61
5.1	Inleiding	61
5.2	De agrarische bestemmingen	61
5.2.1	Globale regeling	61
5.2.2	Besloten agrarisch gebied	62
5.2.3	Open agrarisch gebied	62
5.2.4	Agrarisch en Agrarisch Kleinbedrijf	63
5.2.5	Bescherming van landschappelijke waarden	63
5.2.6	Erven en bebouwing	65
5.2.7	Intensieve veehouderij	67
5.2.8	Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven	67
5.2.9	Agrarisch kleinbedrijf	68
5.2.10	Paardenhouderijen	69
5.3	Natuur en natuurwaarden	69
5.4	Archeologische waarden	70
5.5	Wonen	70
5.5.1	Gewone woningen	70
5.5.2	Woonboerderijen	71
5.5.3	Voorkomen van verkrotting	72
5.5.4	Paardenbakken	73
5.6	(Niet-agrarische) bedrijven	73
5.6.1	Bedrijven in het “gewone” buitengebied	73
5.6.2	Bedrijven in de “Commerciële zones”	74
5.7	Verblijfsrecreatie	76
5.7.1	Alle verblijfsrecreatiebedrijven	76
5.7.2	Kamperen op een reguliere camping	76
5.7.3	Kleinschalig kamperen	77
5.7.4	Recreatiewoningen	77
5.7.5	Recreatieappartementen	77
5.7.6	Groepsaccommodaties	78
5.7.7	Bêd & brochje	78
5.8	Dagrecreatie	78
5.9	Water en waterbeheer	78
5.10	Energie	79
5.10.1	Windturbines	79
5.10.2	Mestvergisting	79
6	Planologische randvoorwaarden	81
6.1	Externe veiligheid	81
6.2	Geluidhinder	85
6.2.1	Wegverkeerslawaaï	86
6.2.2	Spoorwegverkeerslawaaï	87
6.2.3	Industrielawaaï	87
6.3	Bodem	88
6.4	Bedrijven en milieuhinder	89

6.5	Luchtkwaliteit	90
6.6	Archeologie en cultuurhistorie	91
	6.6.1 Archeologie	91
	6.6.2 Cultuurhistorie	91
6.7	Ecologie	92
6.8	Water	92
7	Juridische toelichting	95
7.1	Inleiding	95
7.2	Bestemmingsplanprocedure	97
7.3	Inhoud regels	98

1.1

Aanleiding en doel van het bestemmingsplan buitengebied

De gemeente Achtkarspelen heeft besloten om de bestemmingsplannen voor het buitengebied te herzien. De gemeente heeft daarbij de volgende drie doelen voor ogen:

1. Het beschikken over een actueel bestemmingsplan, zodat aan de eisen van de wet kan worden voldaan.
2. Het verwerken van vigerend beleid in deze bestemmingsplannen.
3. Het verminderen van de ontheffings- en herzieningsverzoeken.

Om bovenstaande doelen te verwezenlijken, is voorliggend bestemmingsplan Buitengebied opgesteld. Het bestemmingsplan Buitengebied Achtkarspelen is gericht op het bieden van een planologisch-juridische basis voor bestaande functies in het buitengebied. Dit betekent dat het plan rechtszekerheid biedt voor iedereen die nu in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Het plan zal tevens ruimte bieden voor ontwikkelingen van de in het buitengebied aanwezige functies. Daarbij gaat het om voorspelbare ontwikkelingen die in het kader van een in het bestemmingsplan op te nemen regeling zijn toe te laten. Ook heeft het bestemmingsplan Buitengebied een rol bij het behouden van de landschapselementen zoals houtsingels en houtwallen die structuurbepalend en cultuurhistorisch van belang zijn.

Bestemmingsplan & Structuurvisie

Niet alle ontwikkelingen in het buitengebied zullen binnen het bestemmingsplan passen. Bijzondere ontwikkelingen dienen via een eigenstandige procedure (dus buiten het nieuwe bestemmingsplan om) te worden gerealiseerd. De Structuurvisie Buitengebied is hiervoor leidend.

Het beleid dat in het verleden ten grondslag lag aan de wijzigingsprocedures, wordt nu in de Structuurvisie Buitengebied 2012 opgenomen. De nieuwe structuurvisie vormt dan ook de beleidsbasis voor het opstellen van bestemmingsplannen voor allerlei ontwikkelingen waarvan de gemeente meent dat deze ruimtelijk mogelijk moeten worden geacht.

In de nieuwe gemeentelijke planningspraktijk voor het buitengebied bestaan nu twee planfiguren:

- Het bestemmingsplan Buitengebied 2012, met daarin de beheerregels voor bestaande functies en enkele afwijkingmogelijkheden.
- De Structuurvisie Buitengebied 2012, met daarin het ruimtelijk beleid voor diverse aanvaardbaar geachte ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied. Om van het beleid uit de structuurvisie gebruik te kunnen maken, moet dan eerst een op de situatie afgestemd bestemmingsplan worden opgesteld.

Bestemmingsplan en Structuurvisie functioneren op deze manier naast elkaar. De structuurvisie biedt het kader voor ontwikkelingen die (nog) niet aan de orde zijn. De structuurvisie geeft aanwijzingen voor ontwikkelingen waarvoor de gemeente ruimte wil bieden, maar waarvoor op voorhand nog geen heldere uitgangspunten zijn geformuleerd. Voor de mogelijke ontwikkelingen uit de structuurvisie zal altijd een afzonderlijke procedure gevoerd moeten worden. Het bestemmingsplan vormt het planologisch-juridisch kader voor iedere gebruiksverandering en/of bouwaanvraag. Het bestemmingsplan doet dus uitspraken over de “voor de hand liggende” ontwikkelingen. Die ontwikkelingen kunnen dus middels het bestemmingsplan (al dan niet getrapd via omgevingsvergunning) worden geregeld.

1.2

Bestemmingsplan en PlanMER

Naar aanleiding van het bestemmingsplan buitengebied 2012 is een milieueffectrapport (het planMER) opgesteld. Enkele van de op grond van het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen kunnen namelijk activiteiten inhouden die m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn. Omdat het bestemmingsplan hiervoor het kader vormt, is het op grond van de Wet milieubeheer (Wm) noodzakelijk om een planMER op te stellen. Bovendien noodzaakt een zogenaamde Passende beoordeling op basis van de Natuurbeschermingswet tot het opstellen van een PlanMER.

In het planMER worden de milieueffecten van deze m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten uiteengezet. De uitkomsten van het onderzoek kunnen, wanneer noodzakelijk, als basis dienen voor het bijstellen van de regelingen in het bestemmingsplan. In de voorliggende toelichting wordt voor sommige planologische onderzoeken (hoofdstuk 6) verwezen naar het PlanMER.

1.3

Plangebied

Het plangebied betreft het gehele buitengebied van de gemeente Achtkarspen. Dit betreft de gronden buiten de bebouwde kommen van de dorpen Bui-

tenpost, Surhuisterveen, Harkema, Kootstertille, Gerkesklooster-Stroobos, Drogeham, Twijzelerheide, Twijzel, Augustinusga, Surhuizum en Boelenslaan.

1.4

Vigerende bestemmingsplannen voor het buitengebied

Voorliggend bestemmingplan vervangt de volgende vigerende plannen voor het buitengebied:

- Plan in Hoofdzaak	04-08-1947
- Augustinusga dorp	08-03-1967
- Boelenslaan	31-07-1979
- Harkema Opeinden dorp	20-12-1966
- Wegvak Blauforlaet - Gerben Allesverlaat	13-07-1989
- Ver. Lauwersmeerweg - Lutkepost	10-10-1990
- Buitengebied	20-11-1992
- Rondweg Drogeham	17-02-1992
- Reconstructie Betonwei - Langewyk	09-08-2001
- Part.herz. Buitengebied geluidhinderkaart Gerkesklooster omgeving zuivelfabriek	06-08-2002
- Part. herz. Buitengebied Koartwâld 18-20 Surhuizum	03-12-2002
- Part. herz. Buitengebied loon- en grondverzetbedrijf/ paardenhouderij aan de Koartwâld te Surhuizum	26-08-2003
- Part. Herz. Buitengebied Skieppedrifte 7 en 9a te Drogeham	04-09-2003
- Vleeskuikenbedrijf Koartwâld Surhuizum	14-05-2004
- Buitenpost rondweg Oost	17-10-2006
- Part. Herz. Buitengebied en wegvak Blauforlaet/Gerben Allesverlaat (hoofdaardgastransportleiding Grijpskerk/ Wieringermeer	01-11-2006
- Part. Herz. Agrarisch bedrijf en loon- en grondverzet- bedrijf Uterwei 6 Surhuizum	15-10-2008
- Part. Herz. Bethlehemsveld 6 Boelenslaan	21-10-2009

1.5

Voortraject

Voorliggend bestemmingsplan is een logische vervolgstap in een reeds lopend traject. Voor het opstellen van voorliggend bestemmingsplan is een kadernota over het gewenste ruimtelijk beleid voor het buitengebied van de gemeente Achtkarspelen opgesteld. Deze nota is voorgelegd aan de bevolking en andere belanghebbenden ter beoordeling in het kader van de inspraak. Bewoners en belanghebbenden hebben zich op deze wijze een beeld kunnen vormen van het toekomstig ruimtelijk beleid voor het buitengebied en hebben hierop kunnen reageren.

De kadernota vormde een tussenstap op weg naar een nieuw bestemmingsplan. Zolang het nieuwe bestemmingsplan nog niet is vastgesteld, blijven de vigerende bestemmingsplannen de juridische basis voor het voeren van ruimtelijk beleid. De kadernota vormt al wel een belangrijk aanvullend toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen: waar het vigerend beleid niet voorziet in nieuwe ontwikkelingen, vormt de kadernota daarvoor de basis.

1.6

Leeswijzer

Dit bestemmingsplan is als volgt opgebouwd: in het volgende hoofdstuk is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. Ook is ingegaan op trends die in de (nabije) toekomst een rol spelen in het buitengebied van de gemeente Achtkarspelen en waarmee in het gemeentelijk ruimtelijk beleid rekening dient te worden gehouden. Als vertrekpunt is een beschrijving van de ruimtelijke kenmerken en kwaliteiten van het plangebied opgenomen.

In hoofdstuk 3 is het beleid beschreven zoals de hogere overheden (met name de provincie) en de gemeente (eventueel in samenwerkingsverband) voeren voor ontwikkelingen in het buitengebied.

In hoofdstuk 4 geeft gemeente Achtkarspelen haar globale visie op het ruimtelijk beleid voor het buitengebied, waarna in hoofdstuk 5 het ruimtelijk beleid per functie concreet is uitgeschreven. In hoofdstuk 6 worden de planologische randvoorwaarden behandeld. In hoofdstuk 7 is een juridische toelichting opgenomen.

Bestaande situatie

2

2.1

Landschappelijke kenmerken en kwaliteiten

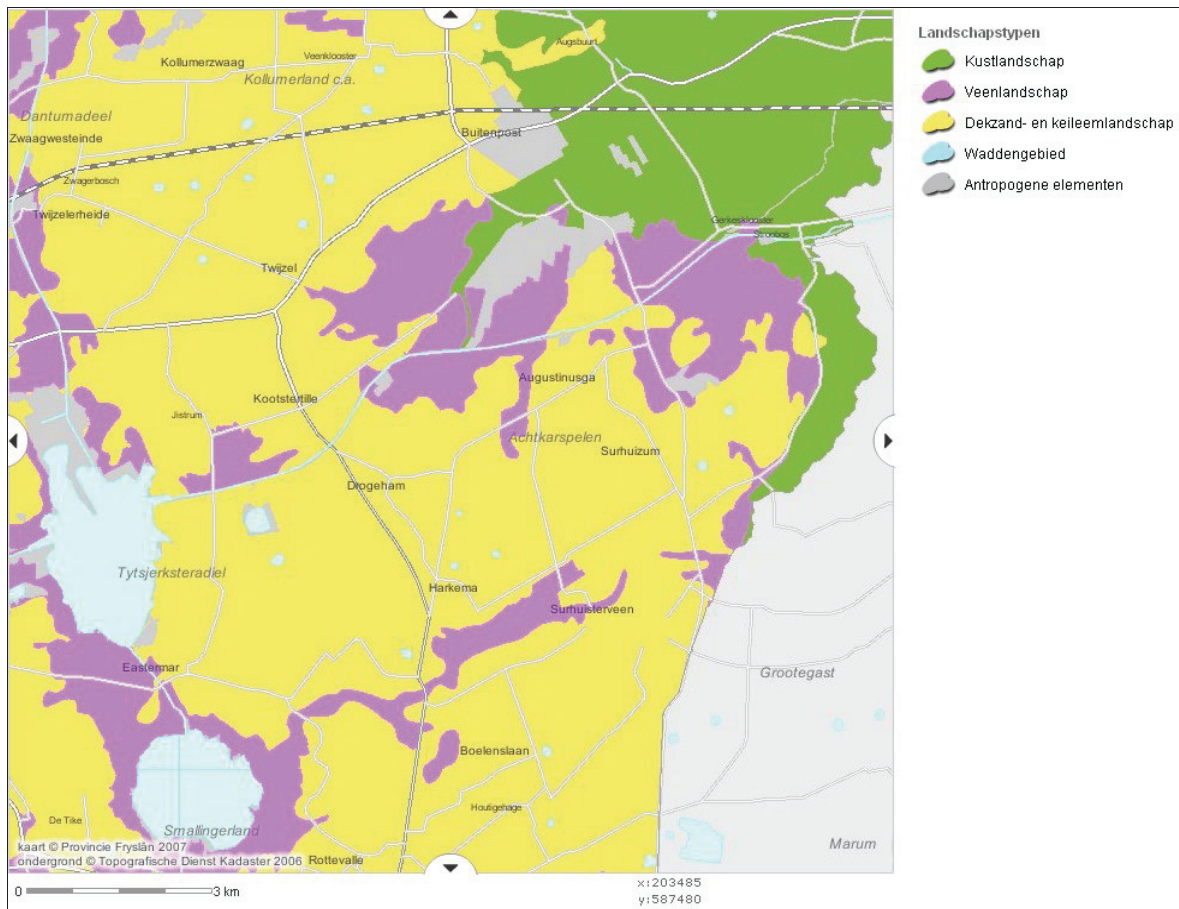
In de gemeente komt een drietal verschillende hoofdlandschapstypen voor, namelijk:

- het kustlandschap;
- het veenlandschap;
- het dekzand- en keileemlandschap.

De Noordelijke Wouden bestrijken de noordwestelijke helling van het Drents Plateau. Dit bestaat uit een basis van keileem waarop dekzanden zijn afgezet. Deze zandgronden zijn plaatselijk onderbroken door laagveen. Het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden wordt gevormd door dit dekzand- en keileemlandschap en veenlandschap. Het dekzand- en keileemlandschap wordt voornamelijk aangetroffen aan de west- en zuidzijde van de gemeente bij Augustinusga, Drogeham, Surhuizum, Kootstertille, Buitenpost en Twijzel. De dorpen zijn op dekzand- en keileemruggen gelegen. Het veenlandschap ligt in een gebied tussen Augustinusga en Twijzel, ten zuiden van Gerkesklooster-Stroobos en rondom Surhuisterveen.

Het gedeelte van de gemeente dat als kustlandschap wordt aangemerkt, wordt niet tot het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden gerekend. Dit zijn de gebieden ten noorden van Gerkesklooster-Stroobos.

In de ingesloten laagte nabij Buitenpost stroomde vanouds een zijriviertje van de Lauwers, te weten de Oude Ried. In dit stroomdal was oorspronkelijk een dik veenpakket gelegen. Tijdens een inbraak van de Lauwers (circa 800) werd het veen in het stroomdal van de Oude Ried weggeslagen. De veenrivier werd een getijdengeul en met zeelei gevuld. De loop van de Oude Ried wordt daarom eveneens tot het kustlandschap gerekend en is ook niet in het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden opgenomen. Toch is deze oerrivier, samen met de Lauwers, bepalend geweest voor de ontginning van de Noordelijke Wouden en daarmee voor het ontstaan van het specifieke landschap. Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden.

Figuur 1. Landschapstypen (bron: Provincie Fryslân, 2009)

Omstreeks de 10de eeuw werd gestart met de ontginning van het gebied. Vanaf de walkanten van de Lauwers en van de Oude Ried werd haaks op deze geulen het veen systematisch ontgonnen. De ontginners groeven waaiers van parallel lopende sloten het veengebied in, die in afzonderlijke blokken zijn verdeeld¹. In lange smalle stroken werden lange smalle percelen op het veenmoeras gewonnen. Het veen werd in eerste instantie niet afgegraven ten behoeve van turfwinning, maar om nieuwe (landbouw)gronden te verkrijgen. De veengronden werden daarom ontwaterd en daarop beakkerd en bewoond. Parallel aan de waterlopen ontstonden de eerste bewoningslinten. Op de perceelgrenzen werden als erfscheiding bomen geplant (dijkwallen) of kwamen de elzen spontaan op in de slootkant (elzensingels). Daartussen liggen verspreid in het dekzandlandschap waterplassen, zoals de zogenaamde dobben, die vaak worden gebruikt als drinkplaats voor het vee, en pingoruïnes als overblijfselen uit de ijstijd. In het gebied ontstond door de veenontginning een strokenpatroon van evenwijdig lopende en dicht op elkaar liggende wijken. Het kerngebied hiervan ligt tussen Buitenpost en Eastermar (Tytsjerksteradiel).

¹ Deze afzonderlijke blokken blijken samen te vallen met de oorspronkelijke grenzen van de dorpsparochie of ook wel karspelgrenzen genoemd. Uit acht van die blokken ontstonden evenzoveel karspelen. Vandaar de benaming van de gemeente Achtkarspelen.

Door inklinking van het veen ontstond wateroverlast, waardoor nieuwe bewoningslinten verder van de waterlopen af werden opgezocht op de dekzand- en keileemruggen. Vanaf de 12de eeuw liggen de dorpen in de gemeente op hun huidige locatie. De ingeklonken en afgegraven veengronden zijn lagere en

boomloze gebieden en worden Mieden genoemd. Deze Mieden worden als hooilanden gebruikt. Deze Mieden behoren voor het overgrote deel niet tot het Nationaal Landschap, maar zijn in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur in het Miedenproject opgenomen en worden ingericht ter bevordering van de natuurlijke waarden.

In de 17de en 18de eeuw vonden veenontginningen niet meer plaats om (landbouw)gronden te verwerven, maar nu om de turf te winnen. Hierdoor ontstonden nieuwe typen nederzettingen, te weten de veenkoloniën. Op deze wijze ontstond bijvoorbeeld Surhuisterveen, dat het moederdorp Surhuizum qua omvang vrij snel overtrof. Na het afgraven van de veenlaag werden sommige stukken grond omgevormd tot landbouwgronden. Op sommige plaatsen bleven onvruchtbare gebieden achter waar later heide op groeide. Deze arme heidegronden waren niet geschikt voor landbouw. Als toevluchtsoord voor werkloos geworden veenarbeiders ontstonden hier de heidedorpen. De ellendige hutjes (spitketen) stonden verspreid over een relatief groot gebied. Een drietal heidedorpen is in de gemeente gelegen, te weten Harkema(-Opeinde), Twijzelerheide en Boelenslaan. Na de Tweede Wereldoorlog is een einde gemaakt aan de bittere armoede en de mensonterende woontoestanden die in de heidedorpen voorkwam. Bewoning op de heide en de heidevelden is thans helemaal verdwenen en het gebied tracht in de 21ste-eeuwse welvaart mee te delen.

Kernkwaliteiten

Het kleinschalige ontginningslandschap met haar patronen van lintbebouwing in de gemeente is bijzonder. De strokenverkaveling met kenmerkende verhoudingen van lengte en breedte, in combinatie met de aanwezigheid van dichte netwerkstructuren van elzensingels en houtwallen/dijkwallen op de perceelranden, leiden tot een zeer fijnmazige verzameling van kleine groene open enclaves. Hierin zijn soms de zeldzame pingoruïnes te vinden.

In de provinciale nota “Grutsk op ‘e romte” (2012) is beschreven wat per landschapstype van provinciaal belang is. De volgende provinciale belangen voor de Noordelijke Wouden spelen in de gemeente Achtkarspelen:

- De overgang van dichte verkavelingsstructuren als elzensingels en houtwallen op de zandgronden, naar de open veenweide en het kleigebied.
- De samenhang van historische wegen met bebouwingslinten in combinatie met verschillende vormen van wegbeplanting als singels, bomen en hagen.
- De aanwezigheid van natuurlijk reliëf in de vorm van dekzandruggen, pingoruïnes, vuursteenvindplaatsen en kleine stuifduinen in restanten van voormalige heidevelden.

- De karakteristieke langgerekte verkaveling- en bebouwingsstructuren en de hoogveenontginningsgebieden met de bijbehorende vaarten, wijken en bruggen.
- De karakteristieke blokvormige structuren en verkaveling met verspreide bebouwing en in de heideontginningsgebieden.

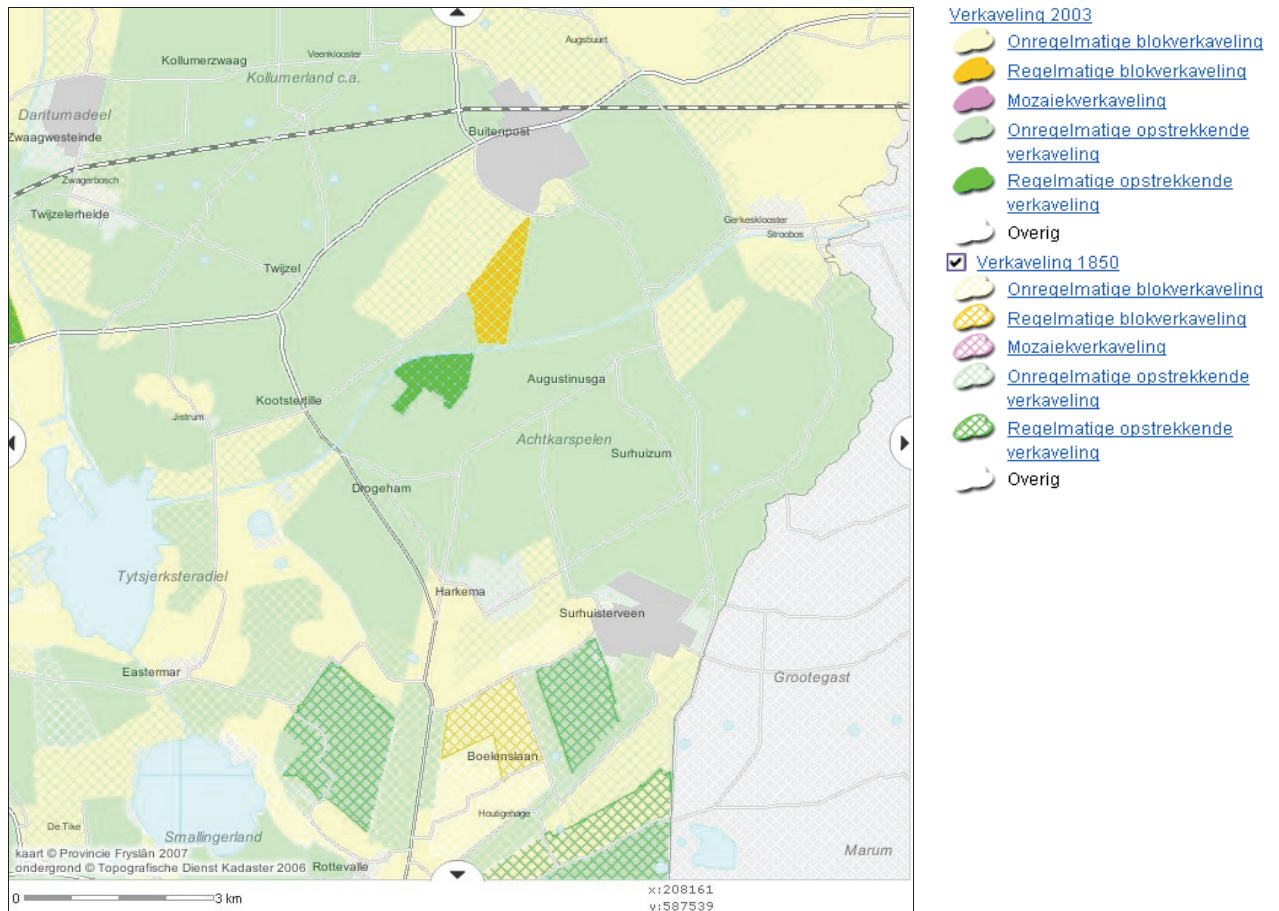
Een aantal kenmerkende kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden worden in onderstaande paragrafen verder uitgediept.

Verkaveling

In het gebied komt een onregelmatige opstreckende strokenverkaveling met een gevarieerde lengte-breedteverhouding van 3:1 tot 5:1 voor. Dit houdt in dat er een duidelijke oriëntatie of verkavelingsrichting is, waarbij bovendien sprake is van sterk wisselende lengte-breedteverhoudingen.

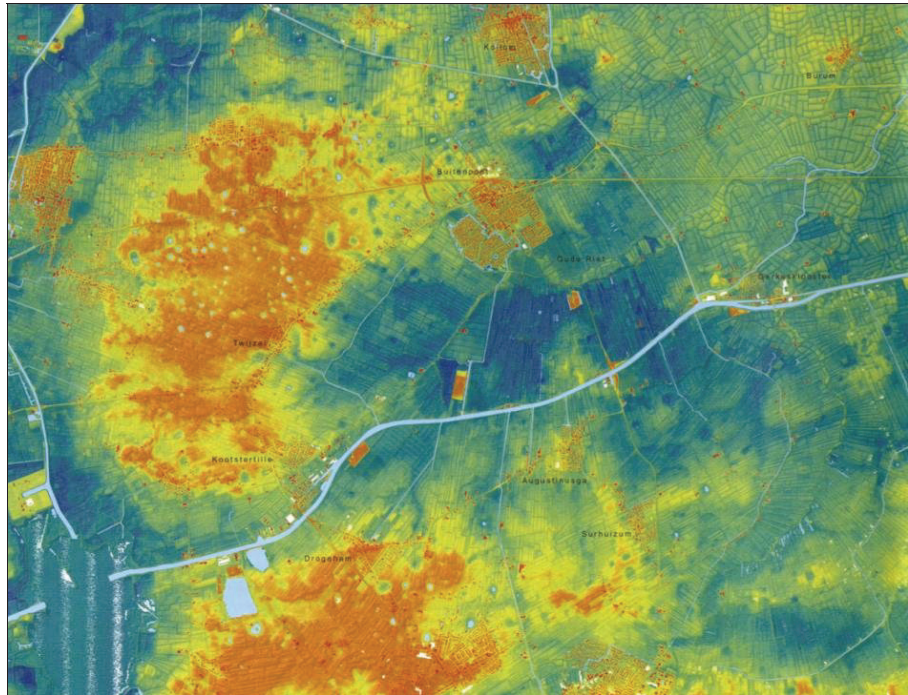
Figuur 2. Onregelmatig opstreckende strokenverkaveling met gevarieerde lengte-breedteverhouding en elzensingels op de perceelranden

Figuur 3. Verkavelingsvormen in 1850 en 2003
(bron: Provinsje Fryslân, 2009)

De grote mate van kleinschalige verkaveling die nog in het gebied voorkomt is een oude verkavelingsvorm die door schaalvergroting en ruilverkaveling steeds meer uit het beeld van het Nederlandse landschap is verdwenen. In het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden is deze echter nog goed waarneembaar en komt hier in ruime mate voor. De verkaveling is sindsdien nauwelijks beïnvloed of veranderd, getuige figuur 3 die de verkaveling in het jaar 2003 vergelijkt met die in 1850. Ook de ruilverkaveling heeft hierop amper invloed gehad.

Pingoruïnes

Figuur 4. Hoogtekaart van het noordelijke deel van de gemeente Achtkarspelen (bron: Noorderbreedte, 2008)

Pingoruïnes zijn als zeldzaam aardkundig verschijnsel in de periode na de laatste ijstijd² door achtergebleven ijs ontstaan. Grondwaterstromen hebben in het keileem talloze ijslenzen doen ontstaan³. Deze ondergrondse ijsmassa werkte zich aan het einde van de ijstijd naar boven en drukte daarbij de grond omhoog. Op den duur is de grond er van af gegleden. Na het smelten van de in de ondergrond aanwezige ijsmassa in een pingo⁴ is een kraterachtige kuil achtergebleven die zich vulde met eolische afzettingen en met water. De omringende door het ijs opgeworpen aarden wal is typerend voor een pingoruïne.

Pingoruïnes worden gezien als belangrijke geologische monumenten en zijn archeologisch van bijzondere waarde. Juist op de aarden ringwal rond pingoruïnes worden vaak prehistorische bewoningssporen en in de kern paleobotanische informatie aangetroffen.

Veel pingoruïnes zijn in het verleden echter gedempt ten behoeve van de agrarische sector. In het grensgebied van de provincies Drenthe, Friesland en Groningen komen daarentegen nog diverse grote en kleine pingoruïnes voor. Dit gebied kent de hoogste dichtheid van pingo's in Nederland. In de gemeente

² Weichsel- of Würmglaciaal, circa 100.000 tot 10.000 jaar geleden.

³ Deze zelfde kwelstromen spelen thans een belangrijke rol bij het beheer van de reservaten in De Mieden, waar zich door deze grondwaterstromen een zeldzame blauwgraslandvegetatie handhaaft (Noorderbreedte, 2008).

⁴ Inuktitut (taal van de Inuit in Canada en Groenland) voor heuvel.

Achtkarspelen is in het noordwestelijke deel tussen Twijzelerheide en Harkema een concentratie van pingoruïnes waarneembaar. In figuur 4 is getuige de hoogtekaart ten noorden van Twijzel nog een duidelijke zwerm van pingoruïnes te herkennen.

De elementen ijs, wind en water hebben het landschap gevormd met hoge, zandige delen en lagere dalen die zijn opgevuld met veen en zeeklei. Groot zijn de hoogteverschillen in het gebied echter niet. Het hoogteverschil in de gemeente Achtkarspelen varieert van circa 1 meter - NAP in de polder Rohel tot circa 3 meter + NAP bij Harkema en Twijzel. De vegetatie maakt de verschillen tussen hoog en laag evenwel goed inzichtelijk.

Figuur 5. Pingoruïne op terrein Farmhouse in Twijzelerheide (bron: friesland-holland.com, Tourist Information & Travel Service, 2009)
Figuur 6. Luchtfoto pingoruïnes nabij Twijzelerheide

Elzensingels en houtwallen/dijkwallen

In het veenlandschap werden door de boeren veelal sloten rondom de percelen aangelegd. In het veenlandschap hebben zich vervolgens elzensingels op de slootoevers gevormd, omdat op de perceelranden spontaan elzen groeiden vanwege de geschiktheid van de veengrond voor de els. Een rij elzen vormt een elzensingel.

In het dekzand- en keileemlandschap worden voornamelijk houtwallen aangetroffen. Dekzand- en keileemgebieden zijn van oorsprong namelijk minder geschikt voor sloten als erfscheiding. Daarom werd voor de erfscheiding door boeren naar een andere vorm van erfafscheiding gezocht. Houtwallen, ook wel dijkwallen genoemd, werden aangelegd. Houtwallen zijn lijnvormige begroeiingen van bomen en struikgewas op een aarden wal met aan weerszijden een greppel. Houtwallen komen voor op de perceelranden en markeren doorgaans de kavelgrenzen. Voor de komst van het prikkeldraad werden houtwallen door de boeren gebruikt om het vee op het perceel te houden. Het hout uit de boschages kon bovendien worden gebruikt als brandhout of bouw materiaal. Houtwallen zijn thans als slaap-, jacht- en uitkijkplaats voor vogels en winterverblijfplaats voor insecten nog steeds van belangrijke ecologische waarde. Bovendien kennen houtwallen een beschermende werking door de beschutting die aan vee als scherm tegen de zon, wind en regen geboden wordt.

Figuur 7. Voorbeeld van een elzensingel

Figuur 8. Voorbeelden van houtwallen
(bron: fryslansite.com, Hendrik van Kampen, 2009)

De kleinschalige en fijnmazige elzensingel- en houtwallenstructuur was tot een eeuw geleden een typisch Nederlands verschijnsel in het landschap. Deze structuur wordt gekenmerkt door de creatie van kleine groene ruimtes. Ingezet door een sterker wordende productiedrang van agrariërs werden grote delen van Nederland vrijwel helemaal geruimd van elzensingel- en houtwalstructuren. Dit ten behoeve van ruilverkavelingen en de schaalvergroting in de landbouw. Ook het gebruik van prikkeldraad als erfscheiding heeft hier aan bijgedragen. Van de oorspronkelijke lengte aan elzensingels (circa 100.000 km in geheel Nederland) is slechts een fractie overgebleven. In de provincie Fryslân worden relatief gezien nog de meeste elzensingels aangetroffen (circa 4.000 km, waarvan circa 3.000 km binnen het Nationaal Landschap Noordelijk Friese Wouden). In het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden wordt zelfs het laatste aaneengesloten gave gebied met elzensingels aangetroffen.

Overigens komen in het dekzand- en keileemlandschap eveneens gebieden voor waar elzensingels het landschappelijk beeld bepalen. Dit zijn zogenaamde overgangsgebieden. Hier komt een gevarieerd landschap van elzensingels en

houtwallen voor die elkaar afwisselen. Een houtwal kan in een overgangsgebied na een sloot bijvoorbeeld opeens worden opgevolgd door een elzensingel.

2.2

Agrarische sector

Aantal bedrijven

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat het aantal bedrijven⁵ gedurende lange tijd afneemt. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal agrarische bedrijven in Achtkarspelen weergegeven.

Tabel 1. Aantal agrarische bedrijven in Achtkarspelen (bron: CBS)

Jaar	Aantal bedrijven in Achtkarspelen
1980	496
1985	441
1990	418
1995	368
2000	336
2005	272
2010	256

Waren er in 1980 nog 496 agrarische bedrijven, in 2010 bedroeg dat aantal nog 256. Het totale aantal agrarische bedrijven loopt dus terug en die terugloop versnelt de afgelopen jaren enigszins. Van 1980 tot 1990 kromp het aantal agrarische bedrijven met ongeveer 15%. In de periode 1990 tot 2000 lag dat percentage op ongeveer 20% en van 2000 tot 2010 op ruim 25%. Als we de terugloop van het aantal agrarische bedrijven in Achtkarspelen van de afgelopen decennia extrapoleren, zou dat betekenen dat er in 2020 nog zo'n 180 (een afname van 30%) agrarische bedrijven resteren.

Type bedrijven

Naast het aantal agrarische bedrijven is het type bedrijf van belang. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen melkveehouderijen, akkerbouwbedrijven, intensieve veehouderijen en de gecombineerde bedrijven.

Verreweg het grootste aandeel agrarische bedrijven in Achtkarspelen betreft melkveehouderijen (86%). In vergelijking met de gehele provincie is dit aan-

⁵ Het CBS telt de volgende agrarische bedrijven mee: *Agrarische bedrijven met een economische omvang van 3000 SO of meer. SO (Standaard Opbrengst) is een economische maat voor de omvang van een agrarisch bedrijf. SO is gebaseerd op de opbrengst die gemiddeld op jaarbasis per gewas of diercategorie wordt behaald en wordt uitgedrukt in euro's. Bedrijven kleiner dan 3000 SO zijn zeer klein. Gedacht moet worden aan bijvoorbeeld slechts 1 melkkoef of 1 are paprika. Tot en met 2009 werd als maat voor de omvang van een agrarisch bedrijf gebruik gemaakt van NGE (Nederlandse Grootte-eenheid); de drempelwaarde voor de Landbouwtelling bedroeg toen 3 nge. De wijziging van de drempelwaarde heeft vrijwel geen invloed op de omvang van de populatie.*

deel iets lager (provinciaal aandeel is 90%). Iets hoger dan in de provincie is het aandeel intensieve veehouderijen (bijna 6% tegenover 2% provinciaal). De akkerbouwbedrijven hebben in Achtkarspelen slechts een aandeel van 1% (tegenover 7% provinciaal).

In onderstaande wordt vanwege het belang van de melkveehouderij en het relatieve belang van de intensieve veehouderij in Achtkarspelen nader ingegaan op de ontwikkelingen in de bedrijfsomvang van deze beide sectoren.

Bedrijfsomvang in NGE

De omvang van bedrijven heeft zijn weerslag op de verschijningsvorm van deze bedrijven in het Friese landschap. De bedrijfsomvang kan worden uitgedrukt in NGE (Nederlandse Grootte Eenheid) en de oppervlakte cultuurgrond. De omvang in NGE is van belang omdat daarmee een directe relatie met de grootte van het bouwperceel en met de gebouwen op dat bouwperceel kan worden gelegd.

In de periode 1995-2005 is de gemiddelde bedrijfsomvang van agrarische bedrijven in Achtkarspelen enigszins gestegen (van 61 NGE naar 69 NGE). Deze stijging is iets minder dan de provinciale stijging (13% t.o.v. 16%).

Opvallend is dat de bedrijfsomvang van melkveehouderijen nauwelijks is gestegen (van 58 NGE naar 61 NGE). Deze stijging van 5% staat in schril contrast met de provinciale stijging voor melkveehouderijen (13% stijging tot 89 NGE in 2005). De gemiddelde bedrijfsomvang van de intensieve veehouderijen is wel meer gestegen dan het provinciale gemiddelde (81% t.o.v. 70% provinciaal). De gemiddelde bedrijfsomvang van intensieve veehouderijen in Achtkarspelen is namelijk gestegen van 99 NGE in 1995 naar 180 NGE in 2005.

Globaal zijn de agrarische bedrijven in te delen naar niet-volwaardige bedrijven (kleiner dan 70 NGE), de volwaardige familiebedrijven (70 tot 150 NGE) en de meermansbedrijven (groter dan 150 NGE). In Achtkarspelen behoort bijna 70% van de agrarische bedrijven tot de categorie kleiner dan 70 NGE (de niet-volwaardige bedrijven). Provinciaal is dat 50%. Deze categorie is overigens tussen 1995 en 2005 met maar liefst 30% in aantal gedaald. Een daling was er in die periode ook voor het aantal familiebedrijven (25% daling). Deze familiebedrijven vormen zo'n 20% van het totaal aantal agrarische bedrijven. De meermansbedrijven stegen in de periode 1995-2005 met 50% in aantal tot een aandeel van 10% van het totaal.

Bedrijfsomvang in oppervlakte cultuurgrond

De omvang van agrarische bedrijven in oppervlakte cultuurgrond zegt iets over de schaal van de bedrijven in het kleinschalige coulissenlandschap van Achtkarspelen. Het aantal hectares oppervlakte cultuurgrond is voor de melkveehouders gestegen van 26 ha in 1995 naar 33 ha in 2005. Het provinciale gemiddelde lag voor deze sector op ruim 40 ha per melkveehouderij in 2005. Een gemiddelde melkveehouderij in Achtkarspelen heeft dus ook qua oppervlakte cultuurgrond een kleinere omvang dan een gemiddeld bedrijf in de provincie.

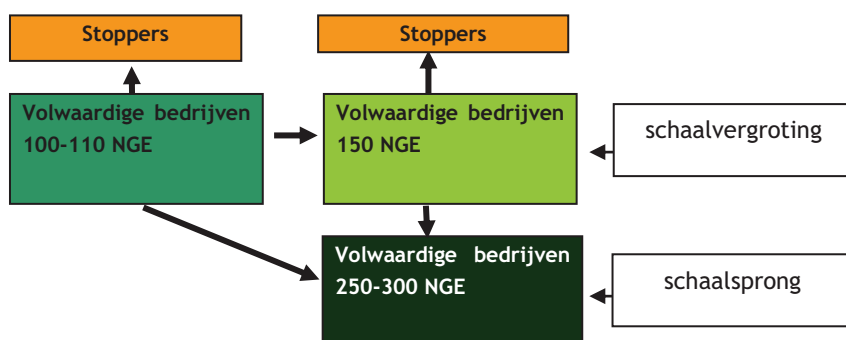
Het gemiddelde grondareaal van de intensieve veehouderij is gestegen van 4,9 ha in 1995 naar 8,5 ha in 2005. Het provinciale gemiddelde voor deze bedrijfstak bedraagt ruim 4 ha in 2005; dus de helft minder. De intensieve veehouderij in Achtkarspelen heeft dus in verhouding veel meer grond in eigendom dan een intensieve veehouderij in de provincie.

Schaalsprong

Landelijk ontstaan momenteel veel discussies over zogenaamde Megastallen en Megabedrijven. Diverse burgerinitiatieven zijn ontplooid om de komst van specifieke megastallen tegen te gaan. Diverse provincies hebben inmiddels beleid opgesteld ten aanzien van megabedrijven en megastallen.

Dit rumoer in den lande is het gevolg van de schaalsprongen die momenteel door (met name) veehouders worden genomen. Een schaalsprong wordt daarbij als versterkte vorm van schaalvergroting gezien.

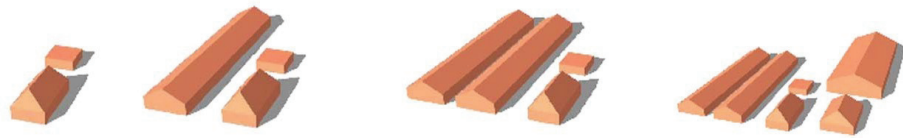
Deze schaalsprong is niet alleen een schaalsprong in vee en gebouwen, maar ook een schaalsprong in de maatschappelijke acceptatie van dergelijke bedrijven. Alles wordt uitvergroot bij een schaalsprong.

Figuur 9. Schaalvergroting en schaalsprong (bron: Nije Pleats yn Fryslân, 2009)

Schaalvergroting in gebouwen

Stallen worden steeds groter onder meer om reden dat steeds meer dieren per bedrijf gewenst zijn en de machines worden steeds groter. Dit heeft zijn weerslag op de gebouwen. Die worden groter in oppervlakte en hoger in goot- en bouwhoogte. Bovendien speelt de logistiek in stallen een steeds belangrijkere rol. Beter logistiek vergt ook meer ruimte in de stal. Tot slot leidt ook de toenemende aandacht voor dierwelzijn tot grotere stalgebouwen, omdat per dier meer ruimte in de stal nodig is en omdat het stalklimaat steeds meer wordt geoptimaliseerd. Met name dit laatste leidt tot hogere gebouwen.

Figuur 10. Gebouwen worden steeds groter

Schaalvergroting in de perceelsomvang

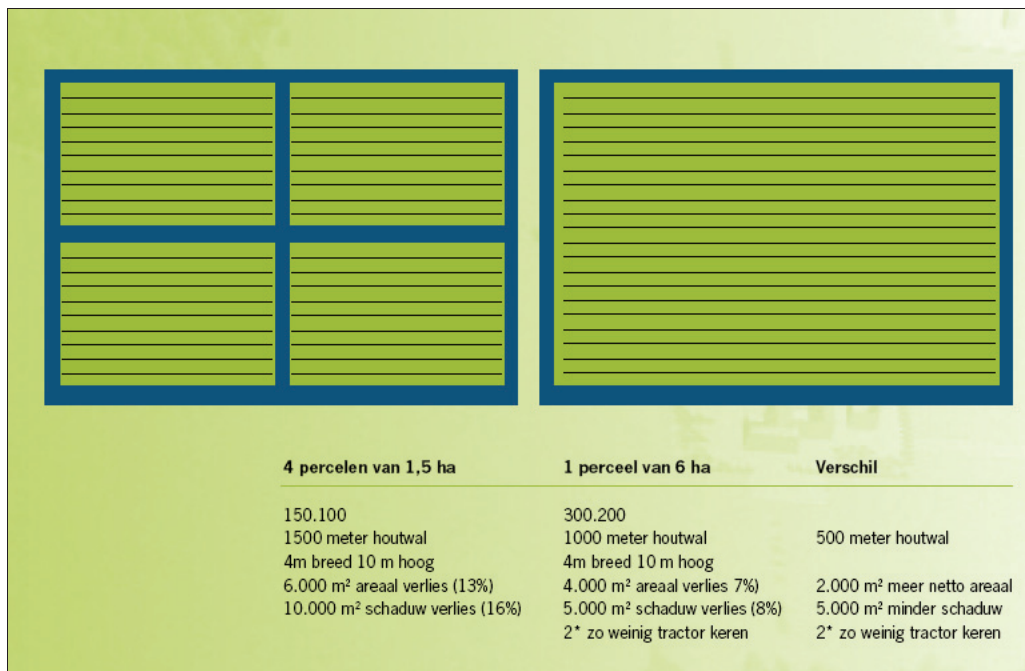
De agrarische cultuurgrond is de werkvloer van de boer. Alterra deed in 2008 onderzoek naar de boerenlogica achter die veranderende werkvloer (Groot-schalige landbouw in een kleinschalig landschap, 2008).

Het kleinschalige landschap met elzensingels en houtwallen is ooit ontstaan als functionele werkvloer van de boer, door inmenging van diezelfde boeren. Door de landbouwmechanisatie ontstonden andere mogelijkheden voor het bewerken van het land. Dit resulteerde er met name in dat meer grond in dezelfde tijd kon worden bewerkt; de schaalvergroting werd ingezet.

Vooraf in de hoogtijdagen van de ruilverkavelingen (de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw) is er veel onderzoek gedaan naar de nadelen die boeren gingen ondervinden van de aanwezige houtwallen/elzensingels.

Dit laat zich samenvatten in de volgende aspecten:

- minder teeltoppervlak;
- wortel- en schaduwshade;
- onderhoud;
- hogere bewerkingskosten.

Figuur 11. Een groot perceel is beter dan 4 kleine (bron: Alterra/Wur, 2008)

Figuur 11 geeft een weergave van de voordelen van schaalvergroting in agrarische percelen.

Onderzoek naar effecten van schaalvergroting

Recent onderzoek (Nije Pleats yn Fryslân; Visser, Van der Veen, Bierema, Hoogwoud, 2009) heeft aangetoond dat de schaalvergroting in de landbouw in de provincie Fryslân nogal verschilt van die in andere delen van Nederland. In Fryslân kennen we geen enorme kippenschuren, varkensflats en dergelijke. En het is ook niet de verwachting dat deze sectoren in Fryslân een belangrijke voet aan de grond krijgen.

Het onderzoek heeft uitgewezen dat de schaalvergroting in Fryslân zich juist in hoofdzaak openbaart in de melkveehouderij. Maar liefst 90% van de (in totaal 5.500) agrarische bedrijven in Fryslân is een melkveehouderij. Er voltrekt zich binnen deze sector een proces van schaalvergroting dat tot gevolg heeft dat er bedrijven verdwijnen, maar ook dat er bedrijven zullen doorgroeien of zelfs een schaalsprong zullen maken.

Er ligt een ontwikkelingsperspectief naar schaalvergroting voor ongeveer 1700 melkveehouders in Fryslân. De andere bedrijfssectoren zijn naar verhouding ondergeschikt. Er zijn in Fryslân zo'n 400 akkerbouwbedrijven, die hoofdzakelijk op de kleigronden in de noordwesthoek van Fryslân zijn gesitueerd. De intensieve veehouderij is met zo'n 100 bedrijven vooral op de zandgronden een zeer bescheiden bedrijfstak. Uitbreiding van deze bedrijfstak valt niet te verwachten vanwege restrictief beleid van de gemeenten, de nabijheid van natuurgebieden en de beperkte agglomeratievoordelen. Ook de gemengde bedrijven en de paardenhouderijen zijn in aantal beperkt en naar hun ruimtelijke invloed ondergeschikt. In Achtkarspelen is de laatste jaren overigens met name bij de intensieve veehouderij sprake van forse uitbreidingsplannen, waarbij soms problemen ontstaan met betrekking tot de (landschappelijke) inpassing. Ook de vestiging van paardenhouderijen (in de vorm van zowel fokkerijen als entrainements) heeft een grote vlucht genomen.

De schaalvergroting in Fryslân voltrekt zich dus met name in de melkveehouderij. In die sector zijn de komende jaren de volgende (ruimtelijke) ontwikkelingen te verwachten:

- Een gemiddeld "volwaardig" melkveehouderijbedrijf heeft een omvang van 100 - 120 NGE (Nederlandse Grootte Eenheid). Een beperkt aantal van die bedrijven is doorgegroeid naar gemiddeld 150 - 160 NGE of heeft een schaalsprong gemaakt tot gemiddeld circa 300 NGE. De verwachting is, dat de komende jaren een aanzienlijk deel van de melkveehouderijbedrijven zal doorgroeien of een schaalsprong zal maken naar deze omvang. In orde van grootte zal het gaan om 500 - 800 bedrijven (ter vergelijking: het totale aantal bedrijven nu is 5500). Een zeer klein aantal bedrijven zal aanmerkelijk groter worden dan 300 NGE.

- De bedrijven blijven in grote mate grondgebonden. Dit aspect zal ook een sturende invloed hebben op het aantal en de ontwikkeling van de bedrijven die een schaa sprong maken.
- Er zijn geen aanwijzingen dat deze ontwikkeling in de melkveehouderij in bepaalde delen van de provincie sterker zal zijn dan in andere delen. Tot nu toe spreidt het proces van schaalvergroting zich over de hele provincie uit.
- Bedrijven die doorgroeien of een schaa sprong maken zullen hun bedrijfsoppervlakte aanmerkelijk willen uitbreiden. Voor een bedrijf van 300 NGE is een stal of zijn stallen nodig met een oppervlakte van 3000 - 5000 m². Met de ruimte voor voer- en mestopslag, de logistieke ruimte en de ruimte om het bedrijfscomplex landschappelijk in te passen, is een bedrijfserf nodig met een oppervlakte van circa 2 ha. De feitelijke ruimtebehoefte is groter om het bedrijfserf in een goed landschappelijk kader te kunnen plaatsen. De uitbreidingsbehoefte zal ook groter zijn wanneer de bestaande (niet effectief te gebruiken) stallen blijven bestaan. Tenslotte bestaat de wens om een helder onderscheid te maken tussen boerderij/woonerf en bedrijfserf. Ook dit leidt ertoe dat de totale oppervlakte van wat in planologische zin het agrarisch bouwperceel wordt genoemd, voor bedrijven die een schaa sprong maken vaak groter is dan 2 ha.
- Er bestaat vanuit de bedrijfsoptiek behoefte aan een dubbele ontsluiting van grote agrarische bedrijven; een schone/veilige ontsluiting van de boerderij/het woonerf en een bedrijfsmatige ontsluiting van het bedrijfserf.

Bedrijven die een schaa sprong maken, maar ook bedrijven die doorgroeien, zullen vaak genoodzaakt zijn een nieuwe stal te bouwen. De vorige generatie ligboxenstallen is afgeschreven, biedt beperkte uitbreidingsmogelijkheden en voldoet niet meer aan de hedendaagse eisen van een veehouderijbedrijf. Door nieuwbouw van stallen blijven veel oude (overbodige) stallen staan. Soms gebeurt dit ook om logistieke redenen.

Over- en onderdrukgebieden

Een belangrijk te verwachten bijverschijnsel in het proces van schaalvergroting en de daarmee gepaard gaande toenemende bedrijfsomvang is het ontstaan of het zich in verhevigde mate manifesteren van onderdruk- en overdrukgebieden.

Naar verwachting komt in Fryslân tot 2019 circa 18.000 hectare cultuurgrond vrij door bedrijfsbeëindigingen. Een groot deel van deze vrijgekomen gronden worden door de overgebleven agrarische bedrijven (de “blijvers”) voor schaalvergroting gebruikt. Schaalvergroting leidt vaak tot een slechtere verkaveling. Het aandeel van de huiskavel neemt vaak af in het totaal van de beschikbare cultuurgrond van een bedrijf en de versnippering van de cultuurgrond neemt toe. Dit leidt tot gebieden waar de vraag en aanbod van grond niet in evenwicht zijn, waardoor zogenaamde overdruk- en onderdrukgebieden ontstaan.

In de overdrukgebieden zijn teveel agrarische bedrijven die willen groeien, bij voorkeur door land bij huis te kopen. In de onderdrukgebieden geldt juist het omgekeerde: niemand heeft belang bij de vrijkomende grond, want de grond ligt op een (te) grote afstand van het bedrijf. Een intensieve gebiedsgerichte aanpak op provinciaal niveau, waarbij lokale initiatieven en (vrijwillige) kavelruil worden ondersteund, eventueel in combinatie met bedrijfsverplaatsingen, lijkt hiervoor een oplossingsrichting te zijn (DLG, 2009).

Ook de landbouwstructuur in Fryslân verandert. De komende tien jaar zal het aantal agrariërs afnemen van 5500 naar 4000 bedrijven in Fryslân. De landelijke en provinciale trends zijn ook in Achtkarspelen waarneembaar. Uit landbouwtellingen van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) blijkt dat het aantal bedrijven in de gemeente al geruime tijd daalt. Waren er in 1980 in Achtkarspelen nog 496 agrarische bedrijven, in 2010 bedroeg dat aantal nog 256. Het totale aantal agrarische bedrijven loopt dus terug en die terugloop versnelt de afgelopen jaren enigszins.

Uit CBS-cijfers kan worden opgemaakt dat het areaal cultuurgrond in de loop van de jaren nauwelijks is veranderd. Steeds minder agrarische bedrijven gebruiken nagenoeg hetzelfde totale areaal cultuurgrond. Per saldo is daarmee de bedrijfsgrootte in hectares toegenomen.

Binnen de landbouw in Achtkarspelen zijn er verschillen tussen het besloten woudengebied en het open klei- en miedenlandschap. Dit verschil komt vooral naar voren in de schaalgrootte van de bedrijven in de verschillende landschappen.

Het gevoel in de agrarische sector is dat de historie en de uit het verleden stammende landschappelijke kenmerken zich maar moeilijk verhouden met een eigentijdse visie op een modern agrarisch bedrijf. In onderzoek en beleid is de combinatie van moderne landbouw met behoud van landschapskwaliteiten al wel gemaakt. Uit het in 2009 uitgevoerde onderzoek van de provincie “De Nije Pleats in Fryslân” blijkt dat ook bij verdere ontwikkeling van agrarische bedrijven de landschappelijke kwaliteit geen beletsel hoeft te zijn.

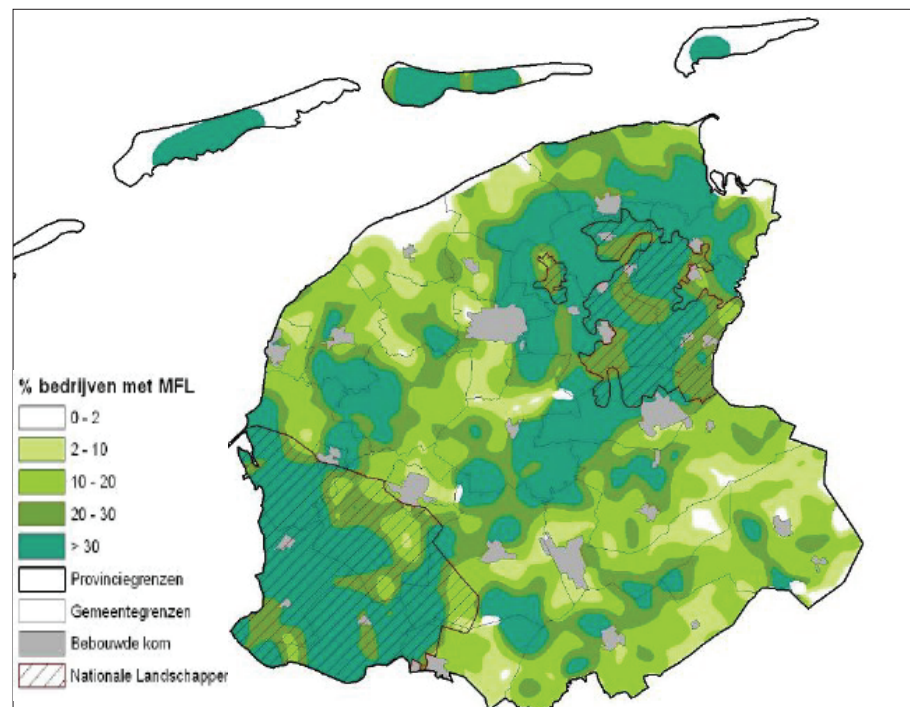
De provincie Fryslân heeft in het Streekplan (2007) gesteld dat zij inzet op het bieden van ontwikkelingsruimte voor de landbouw en op de blijvende herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen. De provincie is van mening dat de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw zijn te combineren met de landschappelijke kernkwaliteiten.

Hobbyboeren en kleine agrarische bedrijven

Met het oog op behoud van landschappelijke kwaliteit zijn ook hobbyboeren en kleine agrarische bedrijven van belang. In 2009 was 30% van alle land- en tuinbouwbedrijven in Nederland klein. In de gemeente Achtkarspelen ligt dit percentage hoger: rond de 40% behoort tot de hobbybedrijven en kleine agrari-

sche bedrijven. Kleine land- en tuinbouwbedrijven hebben een omvang tussen de 3 en 20 NGE, waarbij de NGE (Nederlandse grootte eenheid) een maat is waarmee de economische omvang van agrarische activiteiten kan worden aangegeven. Een economische omvang van 20 NGE staat dan gelijk aan het telen van 6,6 hectare pootaardappelen op kleigrond of het houden van 17 melkkoeien of 13 paarden. De gemiddelde omvang van de kleine bedrijven is 9,3 NGE. Ondanks de geringe omvang van deze bedrijven spelen zij een belangrijke rol bij het behoud van landschappelijke kwaliteit. Deze bedrijven hebben nauwelijks of geen markt oriëntatie en richten zich dan ook niet op schaalvergroting, waardoor de landschappelijke karakteristieken behouden kunnen blijven.

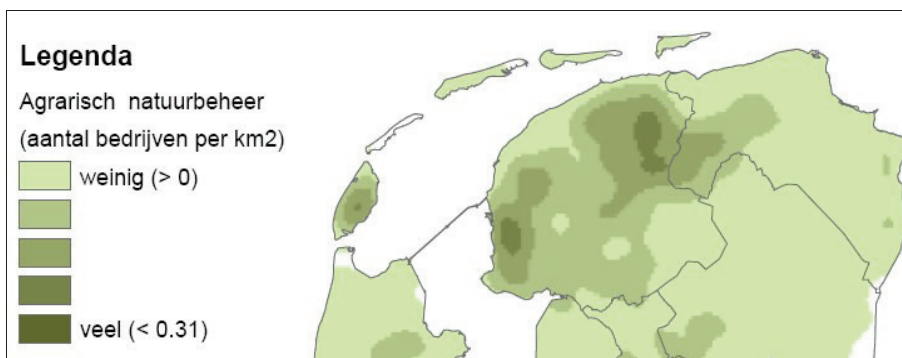
Verbrede landbouw

Figuur 12. Verhouding multifunctionele activiteiten ten opzichte van het totaal aantal landbouwbedrijven (bron: Alterra)

Naast schaalvergroting speelt ook de verbreding een belangrijke rol bij de ontwikkelingen in de agrarische sector. Daarbij kunnen twee soorten nevenfuncties worden onderscheiden, te weten de min of meer recreatieve nevenfuncties en detailhandelsactiviteiten (zoals een kaasboerderij, kamperen bij de boer, landwinkel, zorgboerderijen en dergelijke) en de professionele energiewinning op het agrarisch bedrijf (zoals mestvergisting, windenergie en dergelijke). Sommige van deze nevenfuncties zullen met name in het kleinschalige landschap van Achtkarspelen, waar schaalvergroting qua percellering lastiger is, tot ontwikkeling komen.

Bovendien houden veel van de ‘verbrede’ bedrijven in Achtkarspelen zich bezig met natuur- en landschapsbeheer, zo blijkt uit onderstaand kaartje.

Figuur 13. Agrarische bedrijven die zich bezighouden met agrarisch natuurbeheer Noord-Nederland (bron: LEI/ Wageningen UR)

2.3

Niet-agrarische bedrijvigheid

In het buitengebied van de gemeente Achtkarspelen bevinden zich momenteel circa 112 niet-agrarische bedrijven. Een deel daarvan heeft overigens wel een duidelijke relatie met de functie landbouw.

Een aantal van deze bedrijven is in voormalige boerderijen gevestigd, waardoor deze niet-agrarische bedrijvigheid in veel gevallen niet of nauwelijks zichtbaar is vanwege de ondergeschiktheid van de niet-agrarische bedrijvigheid aan de woonfunctie.

Figuur 14. Jachtwerf/scheepswerf Brandsma te Rohel (bron: panoramio.com, 2009)

Figuur 15. Niet-agrarische bedrijvigheid bij Blauwverlaat (bron: marinas.com, 2009)

Daarnaast komen verschillende toeristisch-recreatieve accommodaties ten behoeve van de dag- en verblijfsrecreatie in het buitengebied voor.

Eveneens worden enkele sociaal-maatschappelijke voorzieningen in het buitengebied aangetroffen. Dit betreft onder andere:

- 2 kerken, waarvan 1 met begraafplaats;
- een ambulancepost.

Tevens zijn 2 boorlocaties, 2 gronddepots, een milieuterrein, rioolwaterzuiveringsinstallatie, zandopslag en een opslag van een stratenmakerij in het buitengebied gelegen.

Aard van de bedrijvigheid

Een substantieel aantal bedrijven in het buitengebied verricht activiteiten die gerelateerd kunnen worden aan de agrarische sector. Daarnaast komen eveneens een groot aantal andere commerciële dienstverlenende bedrijven in het buitengebied voor die aan de agrarische sector gerelateerd kunnen worden. Dit betreft met name handelsbedrijven die als agrarisch dienstverlenend en toeleverend bedrijf optreden, zoals een kunstmest-, stro- en foeragehandel.

Ook voor de (vis)kwekerijen, hoveniersbedrijven, veehandelbedrijven en paardenbedrijven (entrainment en stalling) geldt dat zij naar aard en schaal een legitieme basis voor vestiging in het buitengebied kennen.

Nijverheidsbedrijven zijn in het buitengebied van Achtkarspelen eveneens goed vertegenwoordigd. Niet-agrarische bedrijvigheid uit de sector Vervoer, opslag en communicatie en de sector Horeca komt voor, maar in mindere mate dan de reeds eerder genoemde sectoren.

De sector Industrie en delfstoffenwinning wordt in aantal niet of in mindere mate vertegenwoordigd dan op basis van het grote werkgelegenheidsaanbod verwacht zou mogen worden. Deze sector is vooral te vinden binnen de bebouwde kom van de kernen.

Ruimtelijk spreidingspatroon

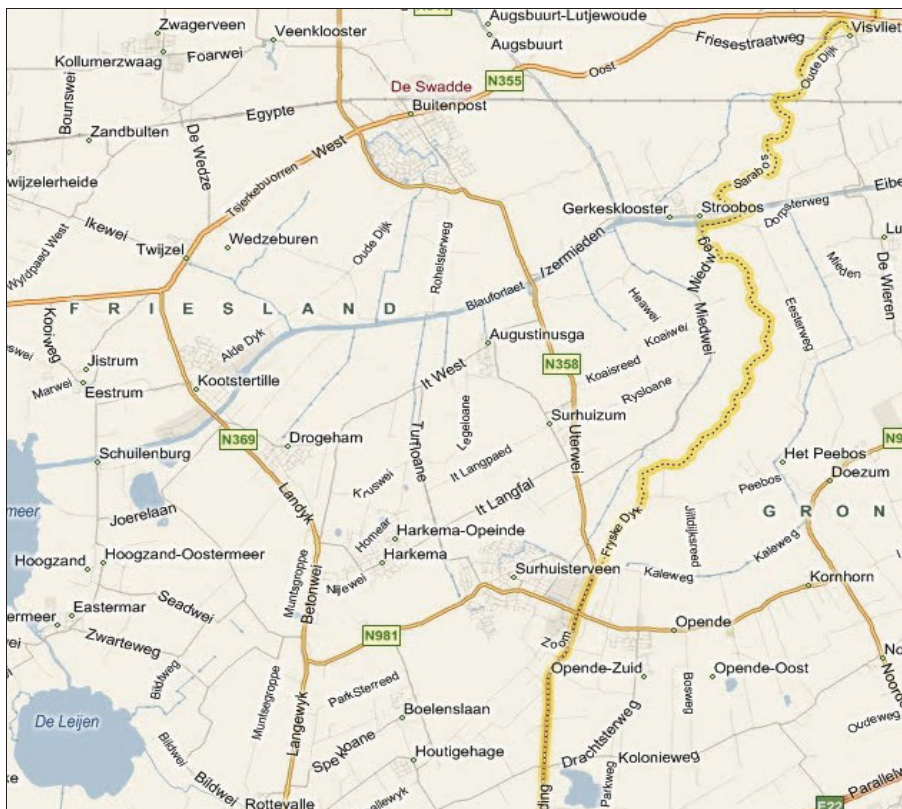
De niet-agrarische bedrijvigheid komt in principe verspreid over het gehele buitengebied voor. Evenwel vindt bij nadere beschouwing logischerwijs een duidelijke clustering van niet-agrarische bedrijvigheid rondom de kernen plaats. Dit geldt met name voor de grotere kernen, zoals bij Buitenpost, Surhuisterveen en Harkema.

Een duidelijke uitzondering op dit patroon wordt gevormd door de doorgaande weg N355 tussen Buitenpost en Twijzel. In de lintbebouwing aan deze weg⁶ komt een hoge dichtheid aan niet-agrarische bedrijvigheid voor. Dit geldt ook (in mindere mate) voor de N369 (Kootstermolen-Harkema).

Aan de N358 tussen Surhuisterveen, Surhuizum, Augustinusga en Buitenpost is veel minder sprake van een bovenmatige vestiging van niet-agrarische bedrijvigheid.

Opvallend is bovendien de aanwezigheid van een bedrijventerrein in het buitengebied bij het buurtschap Blauwverlaat (ten noordoosten van Augustinusga) aan het Prinses Margrietkanaal.

⁶ West-Tsjerkebuorren.

Figuur 16. Wegenkaart gemeente Achtkarspelen (Live Search Maps, 2009)

De volgende conclusies ten aanzien van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied van de gemeente kunnen worden getrokken:

BEELD OP ONDERDELEN

- De kwekerijen lijken geconcentreerd in het zuidelijke (3 en nog een fruitbedrijf), in het westelijke (3 en nog een fruitverwerkingsbedrijf) en in het middendeel (3) van de gemeente.
- Paardenhouderijen zijn voornamelijk in het noordelijke deel gesitueerd: 4 paardenhouderijen en 1 paardenstalling (met verkoop van paardentrailers) benoorden de N355.
- Een viskwekerij is een opvallende niet-agrarische bedrijvigheid.
- Voorts valt op dat de enige twee poeliers in het buitengebied in elkaars nabijheid zijn gesitueerd (ten noorden van Twijzel).
- De 6 houtbouwbedrijven zijn vrijwel allen in de lintbebouwing van de N355 gesitueerd; 3 in het lint Buitenpost-Twijzel, 3 aan de weg Twijzel-Hurdegaryp.
- 3 van de 5 aannemers zijn eveneens in de lintbebouwing aan de N355 gevestigd.
- Van de 3 garagebedrijven en de taxicentrale zijn aan de N369 tussen Twijzel en Harkema gelegen.
- 3 van de 4 autohandelbedrijven zijn eveneens aan deze N369 gelegen.

2.4

Recreatiesector

Kwantitatieve kenschets

VERBLIJFSRECREATIE IN
DE GEMEENTE

In 2009 bedroeg het aantal overnachtingen 529.000 (Toerisme in Cijfers 2006 - 2009 Noordoost Fryslân) op recreatiebedrijven in de regio Noordoost Fryslân. Hiervan kwam het relatief kleine aandeel van slechts 5,4 % voor rekening van de verblijfsrecreatieve sector van de gemeente Achtkarspelen. Dit betekent dat er voor wat betreft de verblijfsrecreatie in 2004 circa 28.800 overnachtingen in de gemeente hebben plaatsgevonden.

In tabel 2 wordt tussen de gemeenten onderling de procentuele verdeling van het aantal bedden en overnachtingen in het jaar 2009 inzichtelijk gemaakt. De gemeente Achtkarspelen heeft ook hierin een relatief klein aandeel.

Tabel 2. Procentuele weergave van het aantal bedden en overnachtingen tussen de NOFA⁺-gemeenten onderling in 2009⁸

	Achtkarspelen	Dantumadiel	Dongeradiel	Ferwerderadiel	Kollumerland c.a.
<i>% bedden en overnachtingen</i>					
Hotels	5,8	4,11	81,2	5,8	3,2
Logies & ontbijt	16,1	6,9	40,2	23,0	13,8
Campings	6,8	25,7	18,3	6,6	42,6
Recreatiewoningen	4,5	0,7	91,9	0,0	2,9
Groepsaccommodaties	10,8	31,8	31,8	0,0	25,5
Jachthavens	1,7	23,0	30,1	2,2	43,0

WERKGELEGENHEIDS-
ONTWIKKELING

De werkgelegenheid heeft zich in de toeristische sector positief ontwikkeld. Voor wat betreft de parttime banen (minder dan 15 uur per week) heeft zich in de periode 2004-2009 een stijging van 11,7 % voorgedaan. Voor wat betreft de fulltime werkgelegenheidsontwikkeling (banen van meer dan 15 uur per week) was er voor diezelfde periode een stijging van 8,9 % waarneembaar.

Kwalitatieve kenschets

Bij het opstellen van de beleidsnotitie Recreatie en Toerisme Gemeente Achtkarspelen 2004-2012 is met een aantal recreatieondernemers een SWOT-analyse van de sector uitgevoerd. Ondanks dat er enkele jaren voorbij zijn gegaan, geeft deze SWOT-analyse in hoofdlijnen nog een goed beeld van (ontbrekende) kwaliteiten in de gemeente en wat voor de toeristisch-recreatieve sector van belang wordt geacht.

⁸ De cijfers zijn gebaseerd op 'Toerisme in Cijfers 2006 -2009 Noordoost Fryslân', 'Onderzoek: Aanbodzijde van Toerisme in Noordoost Fryslân', Instituut Service Management, maart 2011.

Tabel 3. SWOT-analyse toerisme en recreatie in de gemeente anno 2004
(bron: Beleidsnotitie Recreatie en Toerisme Gemeente Achtkarspelen 2004-2012)

<p>Sterke punten</p> <ul style="list-style-type: none"> - In recreatief opzicht een aantrekkelijk en gevarieerd landschap. - Veel ruimte, rust en groen. - Veel cultuurhistorie. - Veel kleine bedrijven en daardoor vaak meer persoonlijke aandacht. - Centrale ligging ten opzichte van de steden Drachten, Groningen en Leeuwarden. - Nabijheid van Nationaal Park Lauwersmeer. - Goede bereikbaarheid via weg en openbaar vervoer. 	<p>Zwakke punten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veel kleine bedrijven; daardoor vaak minder professionaliteit. - Onbekendheid van het gebied. - Geen helder gemeentelijk beleid. - Slechte toeristische bewegwijzering. - Horeca beperkt open op zondag. - Weinig aanbod van appartementen, groepsaccommodaties en hotels/pensions. - Te weinig bruikbare gegevens op gemeentelijk niveau over huidige toeristische sector. - Het ontbreken van een grote trekker. - Matig aanbod van dagattracties en met name slechtweervoorzieningen.
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Groeiende markt actieve senioren. - Gelegenheid creëren voor camping/huisjes, die het gehele jaar open zijn, waardoor er een zogenaamd spin-off effect ontstaat voor andere recreatieondernemers. - Toegenomen welvaart, dus meer bestedingsmogelijkheden. - Toenemende vraag naar natuur- en cultuurtoerisme. - Toenemende vraag naar rust. - Toenemende vraag naar arrangementen. - Positieve houding ten opzichte van toerisme door Europa, Rijk en Provincie (subsidies). - Samenwerking door middel van een toeristisch platform. - Positieve houding van de gemeente ten aanzien van de ontwikkeling van recreatie en toerisme. - Promotiemogelijkheid en informatievoorziening via internet. - Vrijkomende agrarische gebouwen benutten voor recreatieve doeleinden. 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Volgens de recreatieondernemers een ontwikkeling belemmerende regelgeving van de gemeente. - Veeleisende consument. - Vertrek agrariërs is een bedreiging voor het beheer en het behoud van het landschap. - Rijks- en provinciale natuur en landschapswetgeving. - Concurrentie van andere toeristische bestemmingen.

De gemeente is in landschappelijk opzicht een erg waardevol gebied. Dit is officieel erkend door aanwijzing van het gebied als Nationaal Landschap. Het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden met haar kleinschalige karakter van houtwallen- en elzensingelstructuren en de zeldzame aanwezigheid van pingoruïnes her en der is voor de routegebonden recreatievormen zeer aantrekkelijk.

Toeristisch-recreatief voorzieningenaanbod

Het voorzieningenaanbod op het gebied van toerisme en recreatie in de gemeente is beperkt en voornamelijk kleinschalig van aard.

Verblijfsrecreatie

In het buitengebied van Achtkarspelen komt een zestal kampeerterreinen voor. Van de zes kampeerterreinen worden twee kampeerterreinen als regulier kampeerterrein aangemerkt. De overige vier zijn kleinschalige kampeerterreinen.

Verder komen een hotel, een hotel/pension (met groepsaccommodatie), een groepsaccommodatie en tweemaal een gasthuis (annex Bêd & Brochje) voor. Op vijf locaties is een Bêd & Brochje-voorziening gevestigd, al dan niet in combinatie met een andere vorm van kleinschalige verblijfsrecreatie of theeschenkerij.

Dagrecreatie

Met betrekking tot de dagrecreatie zijn op de recreatiekaart van de Provincie Fryslân diverse dagattracties en musea in de gemeente onderscheiden.

Als dagattracties (met een bovenlokale functie) worden de volgende locaties aangemerkt:

- Botanische tuin De Kruidhof aan de Schoolstraat 29b te Buitenpost, alwaar een botanische tuin met onder andere meer dan 2.000 verschillende soorten planten, heesters en bomen in 15 verschillende tuinen en collecties te vinden zijn;
- Themapark De Spitkeet aan De Dunen 3 te Harkema, waar verbeeld wordt hoe de bevolking vroeger in bittere armoede in het heidegebied leefde. Hier staan diverse huisjes uit de verschillende bewoningsperiodes. Ook is in het themapark een archeologisch steunpunt gevestigd. Het themapark is in aansluiting op de bebouwde kom van Harkema in het landelijk gebied gelegen;
- Jeu-de -boules baan aan It Sûd te Surhuizum;
- Speelvoorziening aan It Langfal 1 te Surhuizum.

MUSEA

Daarnaast komen de volgende musea in de gemeente voor:

- IJstijdenmuseum aan de Schoolstraat 29C te Buitenpost;
- Simke Kloostermanhûs; Tsjerkebuorren 27 te Twijzel;
- Munt en Penningkabinet; Jan Binneslaan 9a te Surhuisterveen;
- Optiekmuseum; Jan Binneslaan 9 te Surhuisterveen;
- Museumboerderij Ot en Sien; Jan Binneslaan 84 te Surhuisterveen.

Enkel het Simke Kloostermanhûs is buiten de bebouwde kom gelegen, te weten in de lintbebouwing tussen Twijzel en Buitenpost.

DAGRECREATIEF TERREIN

Bij Kootstertille ligt een dagrecreatief terrein, te weten recreatiegebied De Hege Bult.

WATERSPORT

De aanwezige waterlopen in de gemeente hebben vooral een doorvoerfunctie voor passanten. Vier grote wateren, die door de gemeente lopen en een verbindingsfunctie kennen, zijn:

- Het Prinses Margrietkanaal (PM-kanaal), dat het verbindingswater tussen het Friese Merengebied en de provincie Groningen vormt.

- De Kúkhernster Feart, de verbindingsvaart tussen het Burgumer Mar en het Lauwersmeer.
- Stroobosser Trekfeart en de Oude Vaart/De Lauwers, die respectievelijk Dokkum en Zoutkamp vanaf het PM-kanaal bereikbaar maken; hier zijn ook een aantal aanlegvoorzieningen voor de recreatievaart gerealiseerd.

In het kader van de waterrecreatie zijn een drietal jachthavens in de gemeente gelegen, te weten Jachthaven Kootstertille aan de Mounestrijtte te Kootstertille, de jachthaven van Augustinusga en de jachthaven bij Kleine Camping De Landtong aan de Groningerstreek 33 te Stroobos.

Voor kanovaarders is in samenwerking met de zes Noordoost Friese gemeenten een kanorouteboekje en een website ontwikkeld met daarin 21 beschreven kanoroutes.

KANOVAREN

Aan Jinkepaed 3 te Twijzelerheide kan bij Vispark 'De Pingo' in een authentieke pingo worden gevist op forel, snoekbaars en karper. In het kader van de oeverrecreatie zijn voorts een tweetal officiële visstekken in de gemeente aangewezen. Dit betreft de visstekken met locatienummer NO23 en NO24 aan het PM-kanaal. De ene visstek is nabij de bebouwde kom van Kootstertille gelegen. De andere ligt ten noorden van Augustinusga, bij buurtschap Reahel.

SPORTVISSEN

Routegebonden recreatie

Verspreid zijn mogelijkheden tot landrecreatie aanwezig en zijn (historische) wandel- en fietspaden beschikbaar.

De routegebonden recreatie in de gemeente wordt voor wat betreft het wandelen gevormd door:

WANDELEN/SCHAATSEN

- LAW-route Zevenwoudenpad, een lange afstandswandelroute door de Wâlden die voor een klein deel door het zuidelijk deel van Achtkarspelen loopt;
- Diverse historische paden.

Verschillende fietsroutes die geheel of gedeeltelijk door Achtkarspelen voeren zijn de volgende:

FIETSEN

- Kerspelpaed, een bewegwijzerde ANWB fietsroute die geheel binnen de gemeentegrenzen blijft;
- Ommetje De Mieden, een fietsroute van Staatsbosbeheer;
- Fries-Groningse Heideroute, een 40 km lange fietsroute;
- Een 18 km lange fietsroute samengesteld in het kader van de afronding van de ruilverkaveling Twijzel-Buitenpost.

Enkele mooie korte fietsverbindingen over de openbare weg en fietspaden zijn:

- het Swaddepaed bij Twijzelerheide;
- het fietspad van Buitenpost via het Paradyske naar Kollum;
- het fietspad langs de Feanster Feart (tussen Harkema en Surhuisterveen);
- het Langpaed van Surhuizum naar Reaskuorre;

- de Koaisreed bij Surhuizum;
- de Mûntsegroppe bij Harkema;
- het nieuwe fietspad tussen Buitenpost en Veenklooster (H. Ottevangerpaad-Súd);
- het fietspad Hurde Eker te Surhuizum;
- de fietsverbinding tussen It Langfal en It Langpaed te Surhuizum (Pûsterpaad).

KNOOPPUNTROUTES

De toeristisch-recreatieve knooppunten van fietspaden in de gemeente Achtkarspelen zijn weergegeven op diverse fietskaarten. Hiervoor is bebording bij de openbare weg aangebracht.

Figuur 17. Fietsen
(bron: Fietsroute Netwerk Fryslân “Noordoost”, 2009)

RUITERPADEN

Voor ruiters en menbers is in samenwerking met buurgemeente Tytsjerksteradiel de route ‘Met paard te gast in de Noordelijke Friese Wouden’ ontwikkeld. Alle voor paarden begaanbare wegen worden aangegeven en er zijn zoveel mogelijk onverharde, onbekende, autovrije wegen gekozen. De hoofdroute ligt langs wegen waar zowel ruiters als menbers mogen en kunnen rijden.

Trends en ontwikkelingen

De RECRON heeft in haar rapport “Recreatie en Toerisme op weg naar 2019” (2005) een doorkijk gegeven naar de toeristisch-recreatieve vraag in de komende jaren. Deze vraag lijkt in een turbulente fase aanbeland te zijn. Allerlei ontwikkelingen (zoals demografische, economische, sociaal-culturele, politiek-

bestuurlijke, technologische en internationale) leiden tot verschuivingen in het gedrag van toeristen en recreanten en in de mogelijkheden voor recreatieondernemers om daarop in te spelen.

De belangrijkste demografische ontwikkeling is dat het aantal inwoners van 65 jaar en ouder snel in aantal zal toenemen. Deze ouderen bereiken niet alleen hogere leeftijden, maar blijven ook langer vitaal, zijn behoorlijk kapitaalkrachtig, beschikken over een ruime mate aan vrije tijd en hebben al zeer ruime toeristisch-recreatieve ervaringen. Een toenemend aantal ouderen in Nederland zal bovendien steeds minder gebruik maken van kamperen met de tent en de toeloop van jongeren en alleenstaanden zal volgens de RECRON dat verlies niet kunnen compenseren.

DEMOGRAFISCHE
ONTWIKKELING

De economische ontwikkeling zal vooral van invloed zijn op de bestedingsmogelijkheden van jonge gezinnen, die minder te besteden zullen hebben door toenemende vaste lasten, en de ouderen, die in tegenstelling tot eerdere generaties veel meer te besteden hebben.

ECONOMISCHE
ONTWIKKELING

Bovendien wordt, als gevolg van de eind 2008 ingezette economische neergang en de ongunstige economische vooruitzichten, verwacht dat er de komende tijd een trend naar goedkopere vakanties, waaronder kampeervakanties in eigen land, en dagrecreatieve vrijetijdsbestedingsvormen zal gaan ontstaan.

Verwacht wordt dat tot 2019 grote delen van het huidige vrijetijdsaanbod nog aanwezig zijn. Grote veranderingen zullen hierin niet optreden, maar op onderdelen zullen er wel wijzigingen plaatsvinden.

VERANDERINGEN

Kampeertreinen zullen het steeds meer moeten hebben van tweede en derde vakanties in eigen land. In het hoogseizoen zal namelijk een steeds groter deel in het relatief goedkopere buitenland verblijven. Traditionele kampeertreinen zullen van aanzien veranderen. Het kamperen met de tent zal verder afnemen, waar een mogelijke opleving van de toercaravan tegenover staat. Dienstverlening wordt bij kampeertreinen een steeds belangrijker gegeven om recreanten te kunnen trekken, maar ook een stukje veiligheid, gastvrijheid en geborgenheid wordt steeds meer gevraagd. Bovendien ontstaat er een toenemende vraag naar kwaliteit en luxe op kampeertreinen, en ook in de kampeermiddelen. Een deel van de kampeertreinen zal daarom worden omgezet van toeristische kampeerplekken naar vakantiehuizen en van stacaravans naar zogenoemde chalets of recreatiewoningen.

VERBLIJFSRECREATIE

Bungalowparken zullen zich gaan richten op het aanbieden van diverse vormen van verzorging (eventueel in combinatie met medische aspecten) of zich richten op brede doelgroepen uit binnen- en buitenland door het aanbieden van betaalbare accommodaties gekoppeld aan vele beschikbare faciliteiten. Hier tegenover staat een toenemende vraag naar verblijfsmogelijkheden die inspelen op de vraag naar rust, ruimte en bezinning. Kleinschalige vormen van kamperen kunnen een belangrijke rol bij deze thematiek gaan spelen.

Groepsaccommodaties zullen zich gedeeltelijk gaan toelagen op het aanbieden van zorgelementen. Velen zullen echter ook blijven kiezen voor de jongerendoelgroep in combinatie met het aanbieden van een veelheid aan activiteiten.

DAGRECREATIE

Dagrecreatie zal voornamelijk plaatsvinden rondom de steden. Dit omdat daar de vele ouderen wonen die hiervan gebruik zullen maken. Verwacht wordt dat bij de grote steden eveneens de grote ontspanningscentra worden opgericht, waarin vele onderdelen van de vrijetijdsindustrie zijn vertegenwoordigd. Hierbij kan worden gedacht aan de menging van elementen als winkels, cultuur, sport, musea, theaters, hotels en restaurants. Grootschalige dagattracties krijgen het hierdoor moeilijk. Voor kleinere dagattracties is er een gunstiger toekomstperspectief. Vooral wanneer deze een plaats rondom de steden hebben verworven.

De verwachting is dat de toekomstige toeristisch-recreatieve consument een grotere nadruk gaat leggen op zaken die betrekking hebben op welzijn, gezondheid en gezin. Bovendien zal de hang naar een geromantiseerd verleden de boventoon gaan voeren in het dagelijkse en vrijetijdsleven.

BEDREIGINGEN

De RECRON ziet in haar toekomstverwachtingen bedreigingen voor de verblijfsrecreatie als het gaat om de natuurwetgeving. Uitbreiding en ontwikkeling van bedrijfsrecreatieve voorzieningen worden namelijk steeds vaker belemmerd door regelgeving op het gebied van de Flora- en faunawet. Een bedreiging wordt gezien in het primaat dat door overheden wordt gegeven aan landbouw en natuur waardoor de recreatie het ondergeschoven kindje lijkt te worden.

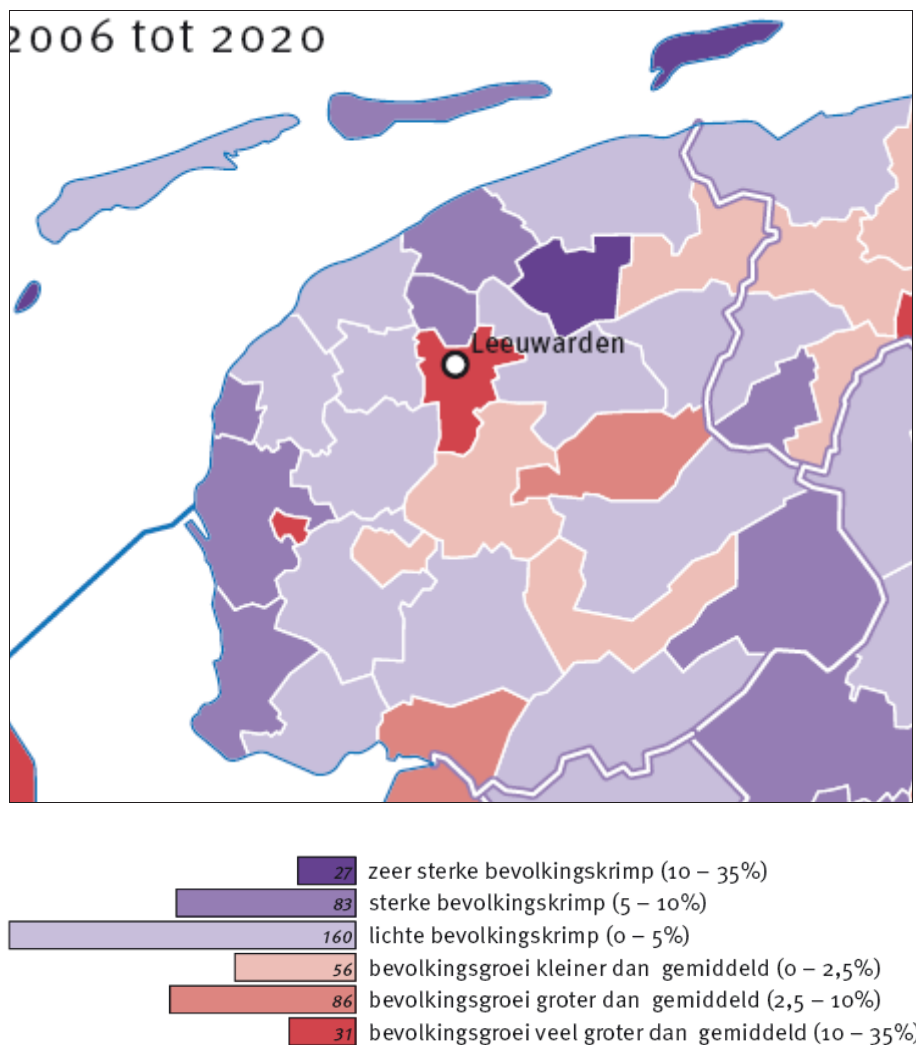
2.5

Wonen

Volgens de meest recente prognoses (2008) zal de bevolking van Nederland tot 2038 toenemen tot 17,5 miljoen inwoners (bron: Verkenning Rijksagenda Krimp en Ruimte, juli 2009). Daarna zal de bevolking in z'n geheel gaan krimpen. De stijging in de komende dertig jaar wordt veroorzaakt door de hogere levensverwachting en de komst van immigranten.

Een aantal gebieden in Nederland, en dan met name de randen van het land, hebben nu of in de zeer nabije toekomst al te maken met krimp. In de Verkenning Rijksagenda Krimp en Ruimte is aangegeven dat de procentuele krimp van de bevolking in de gemeente Achtkarspelen in de periode 2006 tot 2020 wordt gekenmerkt door een lichte krimp (0-5%).

Krimp wordt het eerst gemerkt in de beroepsbevolking, daarna manifesteert het zich in het inwonertal en in derde instantie ook in de woningvoorraad. In figuur 18 is de verwachte groei en krimp van de bevolking in Noord Nederland weergegeven.

Figuur 18. Procentuele groei en krimp van de bevolking per gemeente 2006-2020 (bron: CBS/PBL 2009)

In de gezamenlijke woonvisie van de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel en Kollumerland c.a. (de NOFA-gemeenten) wordt al rekening gehouden met een krimp van de bevolking. Omdat het accent steeds minder zal komen te liggen op groei zullen leefbaarheidsvraagstukken steeds belangrijker worden. Hierbij kan het gaan om het in stand houden van voorzieningen zoals het leveren van zorg en welzijn op het platteland, de negatieve (maatschappelijke) gevolgen van leegstand in de dorpen of de onverkoopbaarheid van de eigen woning.

De nog toenemende woningbehoefte zal vooral benut moeten worden door te bouwen voor de groeicategorieën. Voor Noordoost Fryslân zijn dit vooral de huishoudens ouder dan 45 jaar. De toename van de woningbehoefte van de categorie 65 -74 jarigen is het grootst.

Gelet op de geringe te verwachten groei van de kwantitatieve woningbehoefte zal er aandacht moeten zijn voor de bestaande voorraad. De huidige voorraad zal immers voor het grootste deel de woonwensen van de huidige en toekomstige bevolking moeten bedienen. De grootste uitdaging ligt in het aanpassen van de bestaande voorraad op de vergrijzing en de veranderende woonwensen van de steeds groter wordende groep 45 plussers en senioren. Ook het combineren van wonen en zorg is hierbij een belangrijke opgave voor de toekomst (bron: Strategische Woonvisie Noordoost Fryslân, 2009).

Deze ontwikkelingen spelen voornamelijk in de dorpen. Op het buitengebied van Achtkarspelen zullen ze minder invloed hebben. Het gaat voornamelijk om de geplande uitbreidingen van de dorpen. In het licht van de bovengenoemde ontwikkelingen lijkt een goed beheer van de woningvoorraad in de dorpen en de mogelijkheid tot herbouw op eigen erf in het buitengebied noodzakelijk.

Het wonen is in het landelijk gebied van de gemeente Achtkarspelen wel een belangrijke functie. Steeds meer agrarische bedrijven verliezen hun oorspronkelijke functie en een deel daarvan wordt particulier bewoond. Daarnaast speelt de behoefte aan vergroten van woningen in het landelijk gebied van Achtkarspelen. De bestaande oorspronkelijke woningen in het landelijke gebied zijn namelijk over het algemeen klein van omvang. Vernieuwde woonwensen vragen om vergroting van dergelijke woningen.

2.6

Infrastructuur

In de gemeente Achtkarspelen staan op het gebied van infrastructuur een aantal grotere projecten te gebeuren. Dit betreft o.a.:

- opwaardering van de N358 tussen Lutkepost en Augustinusga;
- opwaardering van het traject tussen De Skieding en de Uterwei;
- realiseren nieuwe ontsluiting bedrijventerrein Skûlenboarch/Westkern;
- opwaardering van het traject Kootstermolen-Kootstertille;
- realisatie rondweg Surhuisterveen en aantakking industriegebied Lauwerskwartier op N358;
- opwaardering van het PM-kanaal;
- uitvoering van het fietspadenplan;
- aanleg nieuwe 380 kV hoogspanningsleiding;
- aanleg nieuwe hoofdaardgastransportleiding naast bestaande leiding;
- ontwikkeling stationsgebied Buitenpost.

In dit hoofdstuk zijn de beleidsuitgangspunten van rijk, provincie en soms ook van de NOFA⁹ - het regionale samenwerkingsverband tussen Dongeradiel, Dantumadiel, Kollumerland c.a. en Achtkarspelen - voor zes belangrijke aspecten van het buitengebied opgenomen. Het gaat om:

- landschappelijke kwaliteit;
- landbouw;
- niet-agrarische bedrijvigheid;
- recreatie;
- wonen;
- infrastructuur.

3.1

Landschappelijke kwaliteit

3.1.1

Rijksbeleid

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) die is vastgesteld in maart 2012 beschrijft de nationale overheid de belangen van het rijk op het gebied van ruimte en mobiliteit. Daarbij zijn 3 hoofdbelangen geformuleerd:

- De concurrentiekracht vergroten door de ruimtelijk-economische structuur van Nederland te versterken. Dit betekent bijvoorbeeld een aantrekkelijk (internationaal) vestigingsklimaat.
- De bereikbaarheid verbeteren.
- Zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

In de SVIR is aangegeven dat landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten identiteit geven aan een gebied. Bovendien zijn culturele voorzieningen en cultureel erfgoed van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor de concurrentiekracht van Nederland.

Op basis van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten heeft het Rijk in het verleden een selectie gemaakt van twintig 'Nationale landschappen'. Deze landschappen weerspiegelen samen de diversiteit en ontstaansgeschiedenis van het Nederlandse cultuurlandschap. In de SVIR geeft het Rijk aan het beleid ten aanzien van landschap over te laten aan provincies. Op deze manier wil het Rijk provincies meer ruimte geven bij de afweging tussen verstedelij-

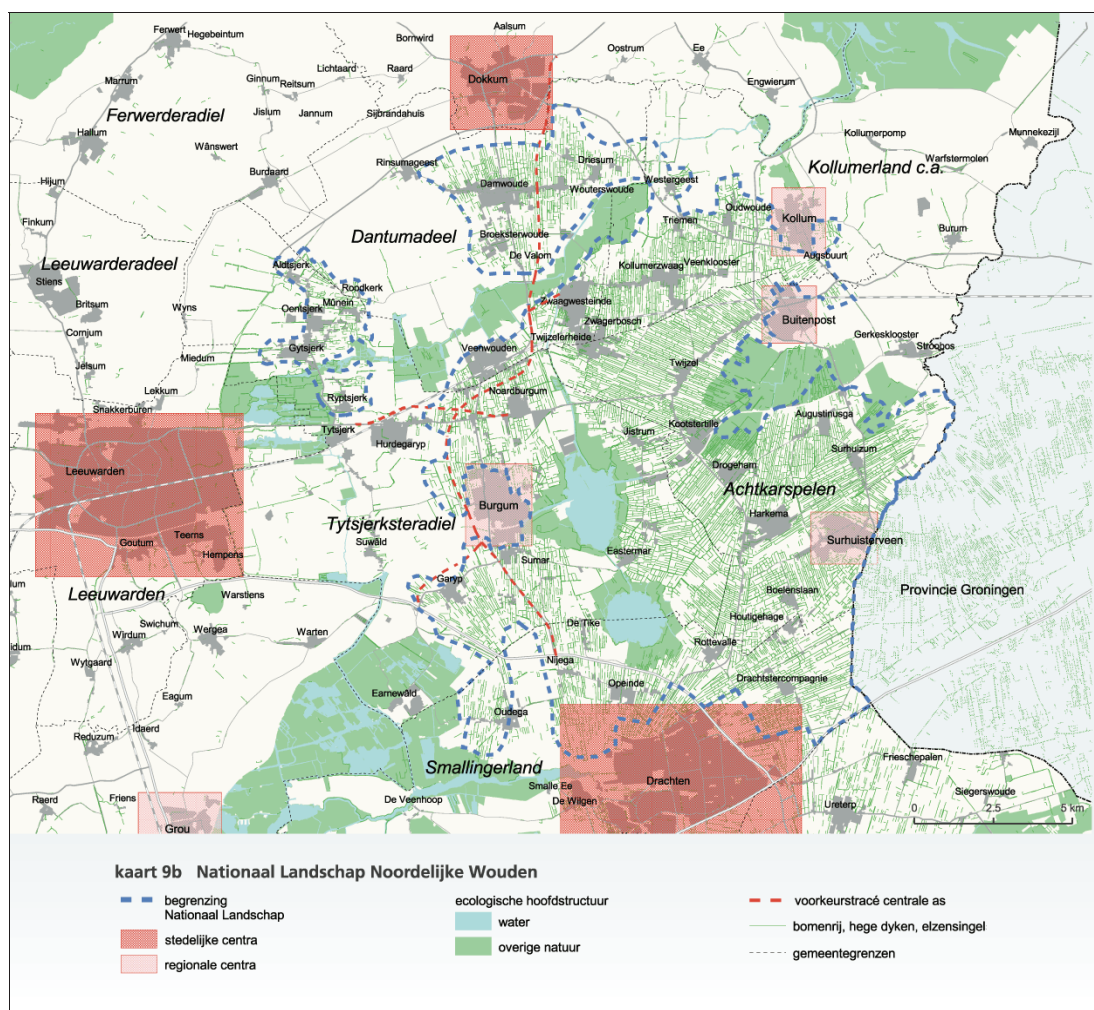
⁹ Noord-Oost Friese Aanpak.

king en landschap, om zo meer ruimte te laten voor regionaal maatwerk. Dit betekent dat er geen rijksbeleid is voor het Nationaal Landschap Noordlike Fryske Wâlden.

3.1.2

Provinciaal beleid

De Provincie Fryslân maakt geen onderscheid tussen gebieden in of buiten een Nationaal Landschap. Dit betekent dat in een Nationaal Landschap ruimte is voor de opvang van de plaatselijke woningbehoefte, lokale en regionale bedrijvigheid, verbetering van de lokale en regionale ontsluitingsstructuur en voor recreatieve ontwikkelingen. De bijzondere landschappelijke kwaliteiten zijn evenwel van groot belang en ook medesturend voor het ruimtelijk beleid. Volgens het principe 'behoud door ontwikkeling' ligt dan ook een sterk accent op het behouden en verder versterken van de specifieke kwaliteiten van het gebied. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk en zelfs wenselijk, maar moeten wel in het verlengde liggen van de ontstaansgeschiedenis en de onderliggende structuren van het gebied.

Figuur 19. Kaartbeeld Nationaal Noordlike Fryske Wâlden (bron: Provinsje Fryslân, 2006)

Het predicaat Nationaal Landschap voor de Noardlike Fryske Wâlden is een erkenning voor de van oudsher aanwezige en zorgvuldig gehandhaafde waarden en kwaliteiten. Het gebied wordt daarmee nadrukkelijk op de kaart gezet. De status van Nationaal Landschap heeft als doelstelling om de kenmerkende cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van de Noardlike Fryske Wâlden in de toekomst op een verantwoorde wijze te behouden, goed te beheren en zo nodig te versterken.

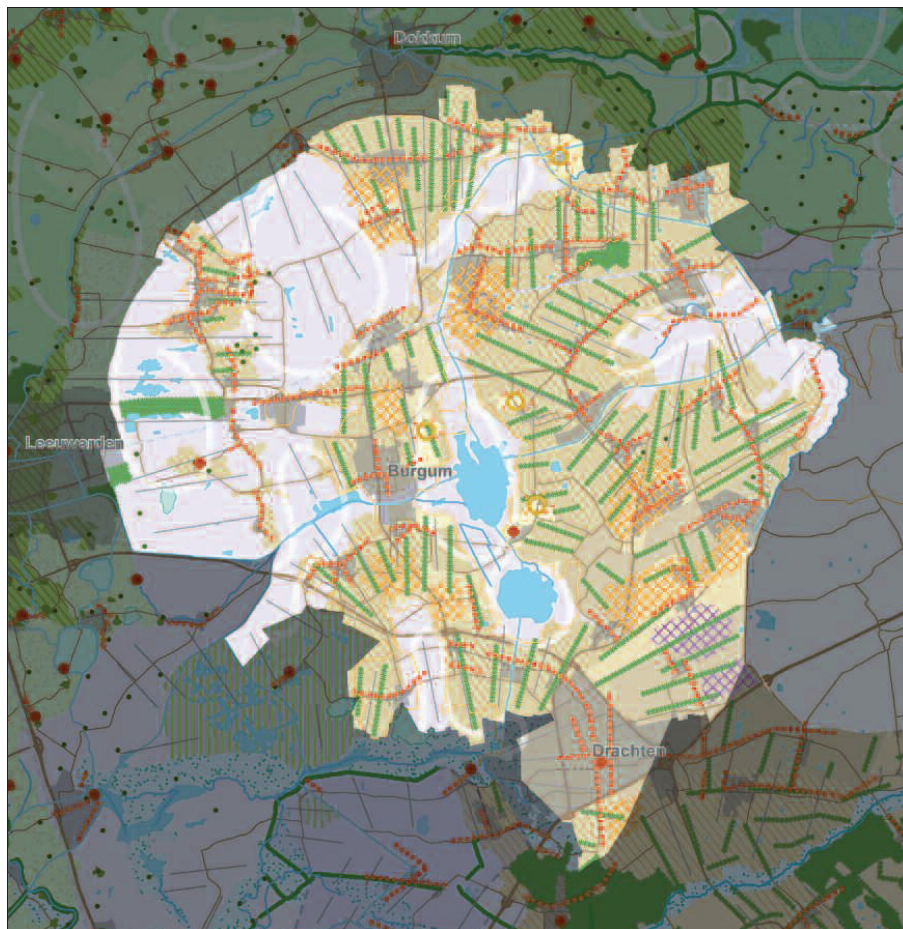
In de ruimtelijke visie van de Provincie Fryslân voor het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden wordt, naast reguliere ontwikkelingsmogelijkheden, ingezet op het behoud, de verdere versterking en de toeristisch-recreatieve benutting van de specifieke kernkwaliteiten van het gebied. Dit ten behoeve van een sociaaleconomische impuls voor de regio. Daarnaast staat de landbouwkundige ontwikkeling met verduurzaming van de houtwallen- en elzensingelstructuur in het gebied centraal.

Grutsk op 'e Romte

In de nota Grutsk op 'e Romte heeft de provincie Fryslân de kernkwaliteiten zoals benoemd in het Streekplan verder uitgewerkt. Behalve een inventarisatie van de kwaliteiten is Grutsk op 'e Romte vooral bedoeld om een ontwikkelingsrichting aan te geven voor de toekomst. Hiervoor zijn adviezen op genomen.

Per landschapstype zijn provinciale belangen geformuleerd. Voor de gemeente Achtkarspelen, die binnen het deelgebied de Noordelijke Wouden valt, zijn de volgende provinciale belangen van toepassing:

- De overgang van dichte verkavelingsstructuren als elzensingels en houtwallen op de zandgronden, naar het open veenweide en het kleigebied.
- De samenhang van historische wegen met bebouwingslinten in combinatie met verschillende vormen van wegbeplanting als singels, bomen en hagen.
- De aanwezigheid van natuurlijk reliëf in de vorm van dekzandruggen, pingoruïnes, vuursteenvindplaatsen en kleine stuifduinen in restanten van voormalige heidevelden.
- De karakteristieke langgerekte verkaveling- en bebouwingsstructuren en de hoogveenontginningsgebieden met de bijbehorende vaarten, wijken en bruggen.
- De karakteristieke blokvormige structuren en verkaveling met verspreide bebouwing en in de heideontginningsgebieden.

Figuur 20. Kaartbeeld Grutsk op 'e Romte, de Noordelijke Wouden (bron: provincie Fryslân)

3.1.3

Gemeentelijk beleid

In het gemeentelijke Structuurplan 1995-2010 heeft de gemeente haar hoofd-doelstelling voor landschap en milieu verwoord. Die hoofddoelstelling luidt: “handhaving en waar mogelijk versterken van de voor Achtkarspelen kenmerkende landschapselementen (houtwallen, elzensingels, pingo’s en dobben), die bijzondere cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden vertegenwoordigen”.

Op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Landschapsbeheerplan zet de gemeente zich in voor het handhaven van het houtwallengebied en het elzensingelgebied, het behoud van de natuurwetenschappelijke waarden in de mieden, het beschermen van de pingoruïnes en andere dobben en poelen en het handhaven van tracé en profiel van paden en dijken.

In het gemeentelijke Groenstructuurplan is de doelstelling verwoord dat de verwevenheid tussen het buitengebied en de bebouwde kom wordt versterkt.

In de Regiovisie Noordoost Fryslân (Sterk op eigen wijze) heeft de gemeente Achtkarspelen samen met de gemeenten Dongeradeel, Dantumadiel en Kollumerland c.a. een visie op landschap verwoord. Deze visie gaat uit van het landschap als drager, drijfveer en inspiratiebron voor de ontwikkeling van de regio. Hiermee brengen de gemeenten het “behoud door ontwikkeling”-principe uit de rijksnota Belvédère daadwerkelijk in de praktijk.

3.2

Agrarische sector

3.2.1

Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân (2007)

In het Streekplan Fryslân 2007, “Om de kwaliteit fan 'e romte” geeft de provincie aan te streven naar een vitale en duurzame landbouw vanwege de belangrijke bijdrage aan de sociaaleconomische vitaliteit van het platteland, het beheer van het landelijk gebied en de Friese economische structuur.

Bij het bieden van ontwikkelingsruimte voor de landbouw zet de provincie in op de blijvende herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen in de provincie. De provincie is van mening dat de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw zijn te combineren met de landschappelijke kernkwaliteiten. De provincie streeft dan ook naar voldoende ruimte voor ontwikkeling van agrarische bouwblokken en voor perceelverruiming, zodanig dat een efficiënte agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en rekening wordt gehouden met de landschappelijke kernkwaliteiten.

Daarbij noemt de provincie specifiek voor de noordelijke wouden dat spanning kan optreden in de houtwalgebieden en in mindere mate in de elzensingelgebieden en andere specifieke kleinschalige situaties. Hier ziet de provincie juist kansen voor verbreding van agrarische activiteiten.

Voor perceelvergroting in deze kleinschalige gebieden ziet de provincie mogelijkheden door percelen aan elkaar te koppelen via dammen en doorsteken waarbij de landschappelijke structuur gehandhaafd blijft.

Voor de inpassing van groter agrarische bouwblokken is volgens de provincie met name de landschappelijke situering van belang, met aandacht voor de erfbeplanting, erfelementen, de nokrichting, dak - en goothoogten van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik. Een maximale maat voor de omvang van een agrarisch bouwblok acht de provincie daarbij minder belangrijk dan het leveren van landschappelijk maatwerk.

Verordening Romte Fryslân

In verband met de wettelijke plicht om een verordening op te stellen, heeft provincie Fryslân de Verordening Romte Fryslân vastgesteld. Hierin zijn voor de agrarische sector de volgende beleidsuitgangspunten vastgelegd:

- In beginsel geen nieuwe agrarische bouwpercelen.
- Bouwpercelen mogen bij recht maximaal 1,5 hectare groot zijn.
- Nieuw perceel of perceel groter dan 1,5 hectare is wel toegestaan indien zorgvuldig gemotiveerd wordt dat dit qua situering, omvang en invulling van het perceel past binnen de kernkwaliteiten van het landschapstype waarin het perceel zich bevindt.
- Goothoogte van stalgebouwen maximaal 5 meter, tenzij gemotiveerd kan worden waarom een hogere hoogte past in het landschap en alleen wanneer het geen gestapelde stallen betreft.
- Glastuinbouw in specifieke zone (Noordwest Fryslân): bestaande bedrijven buiten deze zone mogen maximaal 20% uitbreiden, teeltondersteunend glas bij agrarisch bedrijf maximaal 1.000 m².
- Een nieuw bouwperceel voor een gebruiksgerichte paardenhouderij kan worden toegestaan als er in of aansluitend op bestaand stedelijk gebied geen geschikte locatie is en er redelijkerwijs geen geschikt bestaand (voormalig) agrarisch bouwperceel beschikbaar is. Tevens is dan een bedrijfsplan nodig dat de economische levensvatbaarheid aantoont en moet een en ander landschappelijk, milieuhygiënisch en verkeerskundig inpasbaar zijn.

De provincie heeft per 1 november 2011 het standpunt ingenomen dat het maximale bouwvlak van een melkveehouderijbedrijf 3 ha mag bedragen. Dit komt ongeveer overeen met een bedrijfsomvang van 500 melkkoeien en wordt door de provincie gezien als kritische grens met het oog op landschappelijke inpassing. Voor bouwvlakken die groter zijn dan 1,5 ha geldt op basis van de Verordening Romte de werkwijze, zoals die van de Nije Pleats om te komen tot een verantwoorde landschappelijke inpassing.

3.2.2

Gemeentelijk beleid

Elkenien Dwaande 2011-2014 / Elkenien Dwaande II

De gemeente Achtkarspelen heeft in 2010 het bestuursprogramma Elkenien Dwaande vastgesteld. In 2012 is dit programma gewijzigd onder de naam Elkenien Dwaande II, waarvoor Elkenien Dwaande nog steeds de basis vormt, waarin is aangegeven welke taken niet meer kunnen worden uitgevoerd of op een andere wijze zullen moeten worden uitgevoerd. Het programma gaat niet in op concrete, ruimtelijk relevant beleid voor het buitengebied.

3.3

Niet-agrarische bedrijvigheid

3.3.1

Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân 'Om de kwaliteit fan de romte' (2007)

In het streekplan wordt gesteld dat het landelijk gebied primair bestemd is voor functies die een ruimtelijke en functionele relatie met het landelijke gebied hebben. Daarbij gaat het vooral om de functies landbouw, recreatie, natuur, waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen.

Voor andere nieuwe functies, waaronder de niet-agrarische bedrijvigheid, wordt de randvoorwaarde gesteld dat ruimte moet worden gezocht in of aansluitend aan kernen en dat een goede landschappelijke inpassing moet zijn gewaarborgd.

Van deze provinciale beleidslijn kan worden afgeweken wanneer het niet mogelijk is om de bedoelde functie in of bij een kern te plaatsen. In deze specifiek voorkomende gevallen zal de locatie steeds zorgvuldig uitgekozen moeten worden. Dit door zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande bebouwingsconcentraties en bebouwde objecten in het landelijke gebied.

De provincie constateert dat de trend van afname van het aantal agrarische bedrijven in het landelijke gebied de sociaaleconomische vitaliteit van het landelijke gebied onder druk zet. Hierdoor is in delen van het landelijke gebied sprake van ruimtelijk kwaliteitsverlies (door verstening, versnippering en verrommeling, verpaupering van (vrijkomende) bebouwing en door functionele achteruitgang). De provincie meent verdere achteruitgang te kunnen voorkomen door passende mogelijkheden voor functies, bebouwing en sloop van beeldverstorende gebouwen te bieden. Hiertoe maakt de provincie gebruik van het aanbieden van kwaliteitsarrangementen¹⁰.

In het kader van deze kwaliteitsarrangementen wordt onder andere gedacht aan een passend hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing en verbetering van bebouwingslinten en bebouwingsclusters.

Ten aanzien van het hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing wordt ingezet op:

- het in stand houden van beeldbepalende gebouwen in het landschap;
- het verwijderen van beeldverstorende bebouwing;
- het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en omgeving;
- het behoud van de sociaaleconomische vitaliteit van het platteland.

HERGEBRUIK VRIJKOMENDE
(AGRARISCHE) BEBOUWING

¹⁰ Een concreet project waarin nieuwe passende vormen van wonen, werken, recreëren, verzorging, cultuur, educatie en/of de wijziging van bestaande functies gelijktijdig worden gecombineerd met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied.

Gemeenten zijn primair aan zet om invulling te geven aan kwaliteitsarrangementen en de provincie beschouwt de beoordeling van de verschillende hergebruikvormen van vrijkomende (agrarische) bebouwing primair als een gemeentelijke taak. Evenwel wordt door de provincie een aantal criteria ten aanzien van functies, bebouwing en sloop gehanteerd.

FUNCTIES

Verschillende functies worden geschikt geacht als vervangende functie van de vrijkomende (agrarische) bebouwing. Voor bedrijfsfuncties en vormen van dienstverlening geldt dat deze als vervangende functie eveneens geschikt worden geacht, indien:

- het activiteiten betreft die zowel functioneel als qua ruimtelijke uitstraling passen bij het karakter van het omliggende landelijke gebied. De nadruk ligt daarbij op activiteiten met een ambachtelijk of dienstverlenend karakter. Ongewenst zijn in principe de buitenopslag van goederen, materialen en voertuigen. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt, indien (enige) buitenopslag onontkoombaar is en deze inpasbaar is in de ruimtelijke en functionele karakteristiek van het omliggende landelijk gebied;
- het milieuvriendelijke bedrijven betreft zonder grote verkeersstromen. Dit geldt met name voor bedrijven in milieucategorieën 1 en 2 en in voorkomende gevallen milieucategorie 3, als deze passend is in de ruimtelijke en functionele karakteristiek van de omgeving;
- eventuele bedrijvigheid geen afbreuk doet aan het voorzieningenniveau in kernen. Detailhandel houdt daarom overwegend verband met de agrarische productiefunctie en/of de toeristisch-recreatieve functie van het landelijke gebied.

Bovendien geldt dat in gebieden waar al verscheidene niet-agrarische bedrijven aanwezig zijn iets ruimere mogelijkheden nog passend in de omgeving kunnen zijn in vergelijking tot andere gebieden. De provincie vraagt hiertoe de gemeenten om de toegestane bedrijfstypen nader in het bestemmingsplan te regelen en afspraken met ondernemers over toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden te maken.

Ten aanzien van de milieuthematiek betekent de omzetting van agrarische bedrijfswoningen en bedrijfsgebouwen in niet-agrarische bedrijfsbebouwing in het landelijk gebied, of de oprichting (via kwaliteitsarrangementen) van niet-agrarische bedrijfsbebouwing, dat deze geen extra beperkingen voor (de ontwikkeling van) bestaande agrarische bedrijven mogen opleveren. Met dit uitgangspunt wordt ernaar gestreefd dat nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid en bedrijfswoningen geen nieuwe belemmeringsfactor in het landelijk gebied kunnen worden.

BEBOUWING EN SLOOP

Enige aanvullende nieuwbouw wordt bij een nieuwe functie onder voorwaarden aanvaardbaar geacht. De provincie hanteert daarnaast ten behoeve van de sloop van beeldverstorende bebouwing een zogenaamde 'ruimte voor ruimte'-regeling. In dit kader kan op een erf vervangende nieuwbouw voor een nieuwe

passende niet-woonfunctie worden toegestaan, waarbij een aanzienlijk grotere omvang van gebouwen wordt gesloopt.

Van oudsher komen in bebouwingslinten en bebouwingsclusters¹¹ in het landelijke gebied van de provincie Fryslân woonfuncties en niet-agrarische bedrijfsfuncties voor. De provincie streeft met het toevoegen van passende, streek-eigen woon- en werkfuncties naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van bestaande bebouwingslinten en bebouwingsclusters in het landelijke gebied. Ruimte wordt geboden voor het ter plaatse afronden, aanvullen of verdichten van deze linten en clusters onder de voorwaarde dat de ruimtelijke karakteristiek herkenbaar en beleefbaar blijft.

VERBETERING VAN
BEBOUWINGSLINTEN
EN CLUSTERS

Bij het toevoegen van passende functies gaat het onder meer om:

- vormen van zakelijke, persoonlijke en maatschappelijke dienstverlening;
- agrarische verwante bedrijvigheid;
- kleinschalige milieuvriendelijke bedrijvigheid die ook in de toekomst weinig ontwikkelingsruimte nodig heeft.

Verordening Romte Fryslân

In de provinciale Verordening Romte Fryslân is gesteld dat:

- een ruimtelijk plan kan een nieuw kantorenterrein / bedrijfsterrein of uitbreiding van een bestaand kantorenterrein / bedrijfsterrein bevatten, indien dit qua oppervlakte en invulling van bedrijfstypen in overeenstemming is met een bedrijventerrein- of kantorenplan dat de instemming heeft van GS.

In aansluiting op het bestaand stedelijk gebied van een kern, kan ruimte worden bestemd voor een of enkele bedrijven of kantoren mits:

- het totale ruimtebeslag van deze bedrijven / kantoren in een redelijke verhouding staat tot de schaal van de kern, en in ieder geval niet meer bedraagt dan 1 hectare voor bedrijventerrein of 0,5 hectare voor kantorenterrein bij een “overige kern” of een “bedrijfsconcentratiekern” en 1 hectare bij een “regionaal of stedelijk centrum”;
- een goede inpassing van milieu, ontsluiting en landschap gewaarborgd is.

Voor bestaande bedrijven in het landelijk gebied geldt op basis van de Verordening Romte, dat in een ruimtelijk plan een uitbreiding kan worden toegestaan van een bestaand bedrijf tot maximaal 15% van het bestaande bestemmingsvlak. In afwijking kan een uitbreiding van 50 % worden toegestaan als in

¹¹ Een bebouwingslint is een lijnvormige verzameling van gebouwen langs een weg en/of vaart in het landelijk gebied met geringe afstand tussen de bouwkavels. Een bebouwingscluster is een vlakvormige verzameling van gebouwen bij een kruispunt van (vaar)wegen in het landelijk gebied.

de plantoelichting in onderbouwd dat het bedrijf landschappelijk, milieuhygiënisch en verkeerskundig inpasbaar is in de omgeving.

3.3.2

Intergemeentelijk beleid

Regiovisie Noordoost-Fryslân

‘Sterk op eigen wijze’ (2003)

De vier gemeenten in Noordoost-Fryslân (Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel en Kollumerland c.a.) hebben in het NOFA-verband de Regiovisie Noordoost-Fryslân ‘Sterk op eigen wijze’ (2003) opgesteld voor de periode tot 2015. Doel van deze visie is om tot een gezamenlijke visie te komen, die kan leiden tot versterking van de regio. Het gaat om een visie op hoofdlijnen, die de koers voor de regio Noordoost-Fryslân aangeeft. De missie voor de regio is het behoud van de bestaande bevolking en werkgelegenheid, ofwel sociaaleconomische ontwikkeling met behoud van kwaliteit.

In de Regiovisie wordt aangegeven dat, ondanks de vele kwaliteiten van Noordoost-Fryslân, zoals de grote variatie in landschapstypen, voorzieningen en de vele woonkernen, de prestaties op sociaaleconomisch terrein achterblijven. Dit wordt mede veroorzaakt door een ongunstige productiestructuur, een traditionele samenstelling van de beroepsbevolking en de werkgelegenheid en het onvoldoende profiteren van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden die de regio te bieden heeft.

Vanwege bovenstaande redenen wordt gekozen voor een koers die zich richt op onder meer het koesteren van de bestaande bedrijvigheid en het selectief uitbouwen van nieuwe economische dragers. Het koesteren en versterken van de bestaande bedrijvigheid wordt bereikt door het faciliteren van de bedrijven in de regio en het optimaliseren van de vestigingsvoorwaarden, waardoor de bedrijven in de regio behouden blijven. Bedrijvigheid krijgt de mogelijkheid om te groeien.

De twee bovengenoemde ontwikkelingsrichtingen dienen onder meer mogelijk te worden gemaakt door:

- het aanbrengen van een regionale hiërarchie en segmentering van bedrijventerreinen;
- het stimuleren van bedrijvigheid buiten de bedrijventerreinen in lintstructuren en vrijkomende agrarische gebouwen.

Om onderlinge concurrentie te voorkomen wordt naar een regionale hiërarchie en segmentering gestreefd. Voor de gemeente Achtkarspelen wordt het cluster Surhuisterveen/Harkema genoemd als plaats voor de grotere nieuwe bedrijven en grootschalige uitbreidingen met een regionale functie. Deze cluster krijgt de opvangfunctie voor zwaardere bedrijven toebedeeld, vanwege de nabijgelegen ontsluitingsassen, gunstige ligging en de aanwezige stuwende bedrijvigheid die het aanknopingspunt voor deze bedrijvigheid vormen. De overige ker-

nen worden gekenmerkt door bedrijvigheid met een lokale functie. Een uitzondering op deze regel vormt de (zakelijke) dienstverlening in Buitenpost-Kollum, die lokaaloverschrijdend mag zijn. Kootstertille wordt genoemd als dorp waar het accent op de watergebonden bedrijvigheid kan worden gelegd. Uitbreiding van bedrijvigheid bij de kleinere kernen is alleen toegestaan indien het lokaal van karakter en naar aard en schaal passend is. Een ontwikkeling in de regio, die ook in Achtkarspelen speelt, is het vrijkomen van agrarische gebouwen dat zich de komende jaren zal doorzetten¹². Er is voor gekozen om ruime planologische kaders te hanteren om bedrijvigheid in een andere sector in vrijkomende agrarische gebouwen mogelijk te maken. Hierdoor behouden de gebouwen een eigentijdse functie en worden tegelijkertijd nieuwe vormen van werkgelegenheid gestimuleerd. De regio Noordoost-Fryslân zet zich in om kraamkamer van de bedrijvigheid van het noorden te worden¹³. De toenemende vraag van wonen in combinatie met werken is passend binnen deze broedplaatsfunctie. De doelgroepen hiervoor zijn kleinschalige bedrijven (starters in de dienstverlening en lichte industrie of handel) die bij doorgroei op een lokaal bedrijventerrein kunnen worden gevestigd.

3.3.3

Gemeentelijk beleid

Aangenaam Ondernemen: Economisch beleids- en actieplan van de gemeente Achtkarspelen 2006-2016 (2005)

De nota Aangenaam Ondernemen geeft het gemeentelijk beleid aan voor de korte en middellange termijn en is gebaseerd op een visie en ambitie richting 2010 met een doorkijk naar 2015. De nota beoogt duidelijkheid te verschaffen over de economische doelstellingen van de gemeente. Het bevorderen van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid is daarbij hoofddoelstelling, waarbij een actief stimuleringsbeleid ten aanzien van de economische bedrijvigheid wordt gevoerd.

Aangaande de bedrijvigheid in het buitengebied van de gemeente wordt gesteld dat Achtkarspelen in tegenstelling tot veel andere gemeenten al vanaf 1992 (bestemmingsplan buitengebied) ruime mogelijkheden heeft opgenomen voor het vestigen van niet-agrarische bedrijvigheid. Hergebruikmogelijkheden zijn hierin opgenomen voor de gehele gemeente, waarbij geen zonering wordt gehanteerd. In de tijd gezien is eveneens een opeenvolging van functies moge-

¹² Dit vanwege de beperktere schaalvergrotingsmogelijkheden voor de landbouw in verband met de aandacht voor behoud en versterking van het huidige Nationaal Landschap Noorderlijke Wouden met haar elzensingel- en houtwalstructuren. Uit het perspectief het landschap te behouden zal een belangenafweging tussen diverse functies plaatsvinden. Waar dit niet (meer) door de landbouw plaats kan vinden, worden andere functies toegelaten die wel in staat zijn de landschappelijke waarden en diversiteit in stand te houden.

¹³ Vormen die worden genoemd zijn zorgboerderijen, 'ICT-farms', fitnessboerderijen, een architectenstal, maar ook agribusiness (be- en verwerking van agrarische producten gekoppeld aan grote agrarische bedrijven).

lijk, waarbij de functies niet limitatief zijn omschreven. Daarentegen zijn enkele vormen van bedrijvigheid wel expliciet verboden¹⁴.

Gesteld wordt dat, gelet op het flexibele karakter van deze regeling en de goede ervaringen die hiermee zijn opgedaan, het vanzelfsprekend is dat ook in het nieuwe nog op te stellen bestemmingsplan buitengebied ingezet wordt op een globale regeling. Een dergelijke globale regeling biedt namelijk voldoende bewegingsruimte voor het stimuleren van de sociaaleconomische vitaliteit van het landelijke gebied. Gedacht wordt aan een regeling waarin enerzijds globaal enkele categorieën activiteiten en functies worden omschreven die zijn toegestaan en anderzijds een aantal die uitdrukkelijk niet zijn toegelaten. Bij het toestaan van niet-agrarische bedrijvigheid dienen de volgende randvoorwaarden in acht te worden genomen:

- Nieuwe functies mogen geen afbreuk doen aan de bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden van de eventueel aanwezige omringende agrarische bedrijven en de woonfunctie van omringende woningen.
- Er mag geen opslag/stalling van materialen/materieel buiten de opstallen plaatsvinden.
- De nieuwe functie mag geen onevenredige verkeersaantrekkende werking hebben en er moet sprake zijn van een acceptabele verkeerssituatie.
- Parkeren moet op eigen erf plaatsvinden.

Voorts wordt in de nota opgemerkt dat de gemeente de mogelijkheid wil behouden voor het (in beperkte mate) oprichten van nieuwe bedrijfsgebouwen, namelijk daar waar er buiten het hoofdgebouw slechts een geringe oppervlakte aan bedrijfsgebouwen aanwezig is. Daarnaast moet bij vestiging van bedrijven in het buitengebied aandacht geschonken worden aan de landschappelijke inpassing van de betreffende activiteit om zodoende het landschap aantrekkelijk te houden voor toeristisch-recreatieve doeleinden. Tot slot moet met het fenomeen detailhandel in het buitengebied voorzichtig om worden gegaan. Zelfstandige vormen van detailhandel moeten worden uitgesloten. Slechts detailhandel die in directe relatie tot de (toegelaten) hoofdfunctie staat en daaraan ondergeschikt is (ook in ruimtelijke zin), zal worden toegestaan. Dit is gelijk aan de regeling die in het vigerende bestemmingsplan voor het buitengebied is opgenomen.

De in de nota genoemde doelstelling ten aanzien van bedrijvigheid betreft het zorgen voor voldoende vestigingsmogelijkheden voor passende bedrijvigheid in zowel de bebouwde kom als in het buitengebied. De hiertoe te verrichten acties zijn onder meer het bij de hogere overheid pleiten voor het belang van voldoende bedrijvigheid in Achtkarspelen en het vasthouden aan de ruime mogelijkheden voor het hergebruik van vrijkomende boerderijen.

¹⁴ Zelfstandige detailhandel, garagebedrijven of daaraan verwante bedrijvigheid, horeca, autosloperijen.

3.4

Recreatie

3.4.1

Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân 'Om de kwaliteit fan 'e romte' (2007)

In het streekplan wordt voor wat betreft recreatie en toerisme gesteld dat kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen wordt nagestreefd. Voorts wil de provincie bevorderen dat de mogelijkheden van recreatie en toerisme als (nieuwe) sociaaleconomische drager ten volste worden benut. Bovendien wil de provincie, door onder andere een verhoogde aandacht voor landschappelijke inpassing, de medeverantwoordelijkheid van de sector voor het beheer van natuur, landschap en erfgoed bevorderen. Herkenbaarheid van de Friese landschappelijke kernkwaliteiten is daarbij randvoorwaarde. Kwaliteitsverbetering vraagt in een aantal gevallen om meer ruimte, zowel voor bestaande als voor nieuwe voorzieningen. Die ruimte wordt door de provincie geboden in het streekplan.

Nieuwe grootschalige en intensieve recreatieve voorzieningen worden primair geconcentreerd in stedelijke en regionale centra en in de in het streekplan aangewezen recreatiekernen.

CONCENTRATIE VAN
RECREATIEVE
VOORZIENINGEN

In de gemeente Achtkarspelen zijn geen recreatiekernen gelegen. Buitenpost en Surhuisterveen worden wel aangemerkt als regionaal centrum, die een recreatieve ontwikkelingsfunctie kennen. Naar aard en schaal passende recreatieve initiatieven zijn buiten deze kernen ook mogelijk¹⁵. Omgevingsfactoren dienen daarbij zorgvuldig in ogenschouw te worden genomen.

De provincie streeft naar een verdere verbetering en uitbreiding van de toeristisch-recreatieve netwerken in het kader van de routegebonden recreatie. Er loopt een gedeelte van een tracé van een Lange Afstands Wandelroute (LAW) door de gemeente Achtkarspelen.

VERBETERING EN UITBREIDING
VAN TOERISTISCH-RECREATIEVE
NETWERKEN

Ten aanzien van de (grootschalige) verblijfsrecreatieve voorzieningen wordt het accent gelegd op verbetering van de kwaliteit van het bestaande aanbod. Daarbij wordt ruimte gezien voor de uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven en voor nieuwe initiatieven tot en met het middelgrote segment. In alle gevallen is een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing wenselijk. De provincie staat tevens open voor nieuwe initiatieven in het landelijk gebied wanneer aan aanvullende landschappelijke en natuurlijke randvoorwaarden is voldaan. Kansen en aangrijpingspunten kunnen onder andere in de noordelijke Friese Wouden worden gevonden.

VERBLIJFSRECREATIE

¹⁵ Hierbij kan gedacht worden aan een kleine jachthaven, kleinschalige logiesaccommodaties, dorpslogementen, horecauitspanning met speeltuin, kleinschalige passantencamping en het kleinschalige kamperen/kamperen bij de boer.

Kleinschalige verblijfsvoorzieningen in en bij bestaande gebouwen¹⁶ en kleinschalige kampeervoorzieningen¹⁷ zijn buiten de natuurgebieden in de gehele provincie mogelijk.

DAGRECREATIE	Met betrekking tot dagrecreatie stelt de provincie dat een verdere uitbouw en verbetering van vrijetijdsvoorzieningen belangrijk worden geacht. Vooral de toegenomen belangstelling voor cultuur en cultuurhistorie biedt daarvoor kansen. Met dergelijke initiatieven wordt tevens de multifunctionaliteit van het landelijk gebied vergroot.
VAARRECREATIE	De provincie ziet mogelijkheden voor uitbreiding van bestaande en voor vestiging van nieuwe kleinere tot middelgrote jachthavencomplexen. Deze mogelijkheden worden primair bij de op de vaargebieden gerichte stedelijke en regionale centra en recreatiekernen gelegd. Achtkarspelen valt op dit recreatieve aspect dus enigszins buiten de boot. Evenwel zijn buiten de stedelijke en regionale centra en de recreatiekernen nieuwe, kleinschaliger voorzieningen mogelijk. Het betreft dan voorzieningen van 25 (buiten de kernen) tot 50 ligplaatsen (bij de kernen). In alle gevallen wordt een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing gevraagd.

Verordening Romte Fryslân

Nieuwe of uit te breiden recreatieve voorzieningen mogen alleen bij stedelijke en regionale centra of recreatiekernen. Daarbij gelden als normen: maximaal 200 standplaatsen per kampeerterrein, 50 recreatiewoningen per terrein, 250 ligplaatsen per jachthaven, 100.000 bezoekers per dagrecreatieterrein. Elders zijn toegestaan:

- kleinschalige kampeerterreinen met maximaal 15 kampeerplaatsen bij een woning, bedrijf of agrarisch bedrijf;
- 15 recreatiewoningen in bestaande bebouwing bij een woning, bedrijf of agrarisch bedrijf;
- een groepsaccommodatie op een bestaand bouwperceel;
- na een uitvoerige motivering uitbreiding van een bestaand kampeerterrein tot 200 plaatsen, een bestaand recreatiewoningenterrein tot 50 recreatiewoningen, een nieuwe of bestaande jachthaven in een kern tot 50 ligplaatsen en daarbuiten tot 25 ligplaatsen.

Als de gemeente een vorm van zonerings of maximering toepast, mogen bij (voormalige) agrarische bedrijven 25 standplaatsen worden toegestaan.

Als een kleinschalig kampeerterrein in het landelijk gebied naar een 'gewoon' kampeerterrein wordt omgezet moeten nieuwe natuur- en landschapselementen worden toegevoegd in een verhouding 1:1 en in een straal van 3 km van nationale parken 1:3.

¹⁶ Tot 15 verblijfseenheden.

¹⁷ Verruimd van 15 tot 25 verblijfseenheden na het vervallen van de Wet openluchtrecreatie.

3.4.2

Intergemeentelijk beleid

In de Regiovisie wordt aangegeven dat, ondanks de vele kwaliteiten van Noord-oost-Fryslân, zoals de grote variatie in landschapstypen, voorzieningen en de vele woonkernen, de prestaties op sociaaleconomisch terrein achterblijven. Dit wordt mede veroorzaakt door een ongunstige productiestructuur, een traditionele samenstelling van de beroepsbevolking en de werkgelegenheid, en het onvoldoende profiteren van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden die de regio te bieden heeft.

Vanwege bovenstaande redenen wordt gekozen voor een koers die zich richt op onder meer het selectief uitbouwen van nieuwe economische dragers en het ontwikkelen en uitbouwen van de recreatieve sector. In eerste instantie wordt ingezet op een versterking van de huidige recreatieve waarden, maar op langere termijn zijn nieuwe impulsen gewenst om de regio op de kaart te zetten.

Ten aanzien van het thema recreatie worden een aantal toeristische focuspunten benoemd. Naast deze focuspunten is het beleid gericht op een toeristische ontwikkeling van de regio als geheel. Bestaande initiatieven dienen beter met elkaar te worden verbonden, het cultuurhistorisch erfgoed dient beter te worden ontsloten en de landschappelijke potenties, zoals het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden, dienen te worden benut. De Wouden bezitten natuurlijke en landschappelijke potenties door functiemenging en aantrekkelijke routes meer in te zetten op toerisme en recreatie. De meerwaarde van de kwaliteitsimpuls wordt onder andere gevonden in de directe werkgelegenheid en bestedingseffecten die het in het gebied oplevert. Bovendien biedt het de eigen bevolking mogelijkheden voor recreëren, hetgeen de leefbaarheid en het welzijn versterkt.

Kampeerbeleid NOFA+ (2009)

Eveneens in NOFA⁺-verband (aangevuld met de gemeente Ferwerderadiel) is voor de regio Noordoost-Fryslân onlangs het Kampeerbeleid NOFA+ opgesteld (raadsbesluit 26 maart 2009). De aanleiding hiertoe is de intrekking van de WOR door de rijksoverheid per 1 januari 2008. In het beleidsdocument is nieuw beleid gevormd en zijn nieuwe regels gesteld teneinde het kamperen te reguleren. De volgende richtlijnen zijn gehanteerd bij het opstellen van het nieuwe kampeerbeleid:

- Deregulering waar mogelijk en streven naar uniforme regelgeving en handhaafbaarheid.
- Streven naar een verhoging van het aantal toeristische overnachtingen.
- Stimuleren van productdifferentiatie en productkwaliteit in de regio.
- Toepassen van zonering als instrument om verblijfsrecreatie in te passen in het landschap.
- Betrekken van recreatieondernemers en brancheorganisaties bij totstandkoming van nieuw kampeerbeleid.

Tussen Woud en Wad met Dokkum als historisch hart (Regiomarketing Noordoost Fryslân)

In NOFA-verband is in 2009 een conceptnotitie opgesteld om te komen tot de ontwikkeling van een regiomarketingplan voor Noordoost-Friesland. Doel van een regiomarketingplan is om een bijdrage te leveren aan een leefbare en economisch vitale regio. Regiomarketing behelst de promotie, marketing of zogenaamde 'branding' van een regio. Regiomarketing is van belang voor de noordoostelijke Friese regio, omdat de regio nog bij veel buitenstaanders onbekend is. Hierdoor heeft de regio een zwak imago, wat niet aansluit bij de sterke identiteit die wordt aangetroffen. Door middel van een overkoepelend regiomarketingplan wordt getracht dit imago om te buigen en positief te versterken. Om het imago van de regio te versterken en om de regio te vermarkten, kan gebruik worden gemaakt van een aantal sterke merken in de regio. Het hoofddoel kan worden samengevat als 'Het ontwikkelen van een sterk imago voor de regio door eenheid te realiseren in beeld en boodschap en het verder versterken van het bijbehorende aanbod'. Gericht op doelgroepen bezoekers, bewoners en bedrijven komen daaruit verschillende doelstellingen naar voren. Voor de doelgroep bezoekers zijn dit:

- Samenhang in toeristisch product realiseren door netwerken te ontwikkelen en samenwerking te stimuleren;
- Toeristische voorzieningen uitbreiden en optimaliseren;
- Arrangementen ontwikkelen voor de regio;
- Evenementen organiseren die een uitstraling hebben buiten de regio en passen bij het thema;
- Promotie voor het gebied, waarbij het gevoel en de sfeer van de regio worden overgebracht.

Dankzij het toekennen van de Europese subsidie voor het project Vital Rural Area is het mogelijk geworden om met regiomarketing aan de slag te gaan. Begin februari 2011 is de regiomarketingcampagne 'Noordoost Fryslân echt mooi' gelanceerd. Activiteiten en initiatieven ten behoeve van de regio worden ondergebracht/zichtbaar gemaakt onder de uiting Dwaande. De site www.dwaande.nl is onderdeel van de campagne. Op deze site is informatie te vinden over wonen, werken en recreëren in Noordoost Fryslân.

3.4.3

Gemeentelijk beleid

Beleidsnotitie Recreatie en Toerisme gemeente Achtkarspelen 2004-2012

Om meer nadruk te kunnen gaan leggen op de stimulering van de ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector binnen de gemeente en het versterken van de recreatiebedrijvigheid is de 'Beleidsnotitie Recreatie en Toerisme gemeente Achtkarspelen 2004-2012' opgesteld. Om recreatie en toerisme aan te kunnen merken als één van de dragers van de verdere economische ontwikkeling van de gemeente en dit te kunnen bereiken was het noodzakelijk om over een dergelijke beleidsnotitie te beschikken.

In de beleidsnotitie wordt het gemeentelijke kader aangegeven waarbinnen een verdere ontwikkeling op het gebied van recreatie en toerisme mogelijk is. De beleidsnotitie dient als toetsingsgrond voor toeristisch-recreatieve plannen in de genoemde periode. Kortweg dient een ontwikkeling aan de volgende drie hoofddoelstellingen te voldoen:

- Stimuleren van het inkomend toerisme.
- Versterken van de mogelijkheden tot recreatie voor de eigen bevolking.
- Genereren van werkgelegenheid.

Ook geeft de beleidsnotitie het toeristische bedrijfsleven en de plaatselijke bevolking de mogelijkheid te anticiperen op de beschreven ontwikkelingsmogelijkheden.

3.5

Wonen

3.5.1

Rijksbeleid

Om hergebruik van leegstaande gebouwen te stimuleren en de mogelijkheden te benutten die nieuwbouw biedt om de kwaliteit en de vitaliteit van de groene ruimte te vergroten, vraagt het Rijk aan de provincies om een planologisch kader op te stellen voor het thema bebouwing in het buitengebied.

In het provinciale kader wordt vastgelegd welke voorwaarden worden gehanteerd inzake de mogelijkheden:

- voor hergebruik van bestaande vrijkomende bebouwing;
- om bestaande onbruikbare of niet-waardevolle bebouwing te saneren met behulp van nieuwbouw van woningen (ruimte voor ruimte);
- voor nieuwbouw gekoppeld aan een substantiële kwaliteitsverbetering van natuur, water, landschap en/of recreatie.

3.5.2

Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân 'Om de kwaliteit fan 'e romte' (2007)

De provincie vindt dat het landelijke gebied primair is bedoeld voor functies die een ruimtelijk-functionele relatie met het landelijke gebied hebben. Het gaat daarbij vooral om de functies landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen. Voor de andere nieuwe functies, waaronder nieuwe woningen, stelt de provincie de randvoorwaarde dat ruimte gezocht moet worden in of aansluitend aan kernen en dat een goede landschappelijke inpassing gewaarborgd is.

De provincie streeft er naar de woonkwaliteiten van Fryslân, zoals rust en ruimte, landschappelijke en natuurlijke waarden, en veiligheid en woonzorg-combinaties te benutten als sociaaleconomische impuls voor Fryslân. De provincie stimuleert hiermee dat mensen uit andere provincies naar Fryslân verhuizen. Een bijkomende doelstelling is om nieuwe (landelijke) woonvormen optimaal in te zetten voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van landschap, natuur, water en recreatie. Buiten de stedelijke bundelingsgebieden is de provincie terughoudend met het opvangen van woonmigratie door deze te beperken tot specifiek dorpse en landelijke woonkwaliteiten waar aanvullend vraag naar is.

Verordening Romte Fryslân 2011

Woningbouw is toegestaan op basis van een door GS schriftelijk geaccordeerd woonplan. In afwijking hiervan zijn woningbouwprojecten van maximaal 3 woningen algemeen toegestaan; binnen bestaand bebouwd gebied maximaal 11 woningen per project. Dit mits wordt gemotiveerd hoe overschrijding van het woningbouwprogramma wordt voorkomen door uitwisseling of fasering.

Onder voorwaarden kan ontheffing worden verleend voor plannen die niet in een woonplan passen.

Landelijke woonclusters zijn onder voorwaarden toegestaan voor zover het gaat om een door GS geselecteerde 'pilot landelijke wooncluster'.

3 . 5 . 3

Gemeentelijk beleid

De hoofddoelstelling van het geldende beleid is, dat het buitengebied primair is bestemd voor de ontwikkeling van de agrarische functie. In bepaalde delen van het buitengebied kunnen daaraan echter beperkingen worden gesteld in verband met aanwezige landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke waarden. Aangezien de woonfunctie belemmerend kan werken ten opzichte van deze functie(s), geldt als uitgangspunt dat er geen uitbreiding van de woonfunctie dient plaats te vinden. Nieuwbouw van woningen zal dus niet worden toegestaan, tenzij het de bouw van een 2^e agrarische bedrijfswoning betreft of een woning in het kader van een Ruimte-voor-Ruimte regeling. Alle bestaande woningen zijn in principe als zodanig bestemd; ook de voormalige boerderijen die voor bewoning worden gebruikt. Voor de woningen geldt een ruimere bijgebouwenregeling dan voor de dorpen. Kenmerk van het buitengebied is namelijk dat in vergelijking met de woonkavels in de bebouwde kom, deze in het buitengebied vaak aanzienlijk groter zijn. Daarnaast is er in het buitengebied vaak ook meer behoefte aan extra bijgebouwen, bijvoorbeeld voor het houden van dieren. Ten slotte is het zo, dat bij beëindiging van een agrarisch bedrijf de agrarische bestemming kan worden gewijzigd in een woonbestemming.

3.6

Infrastructuur

3.6.1

Provinciaal beleid

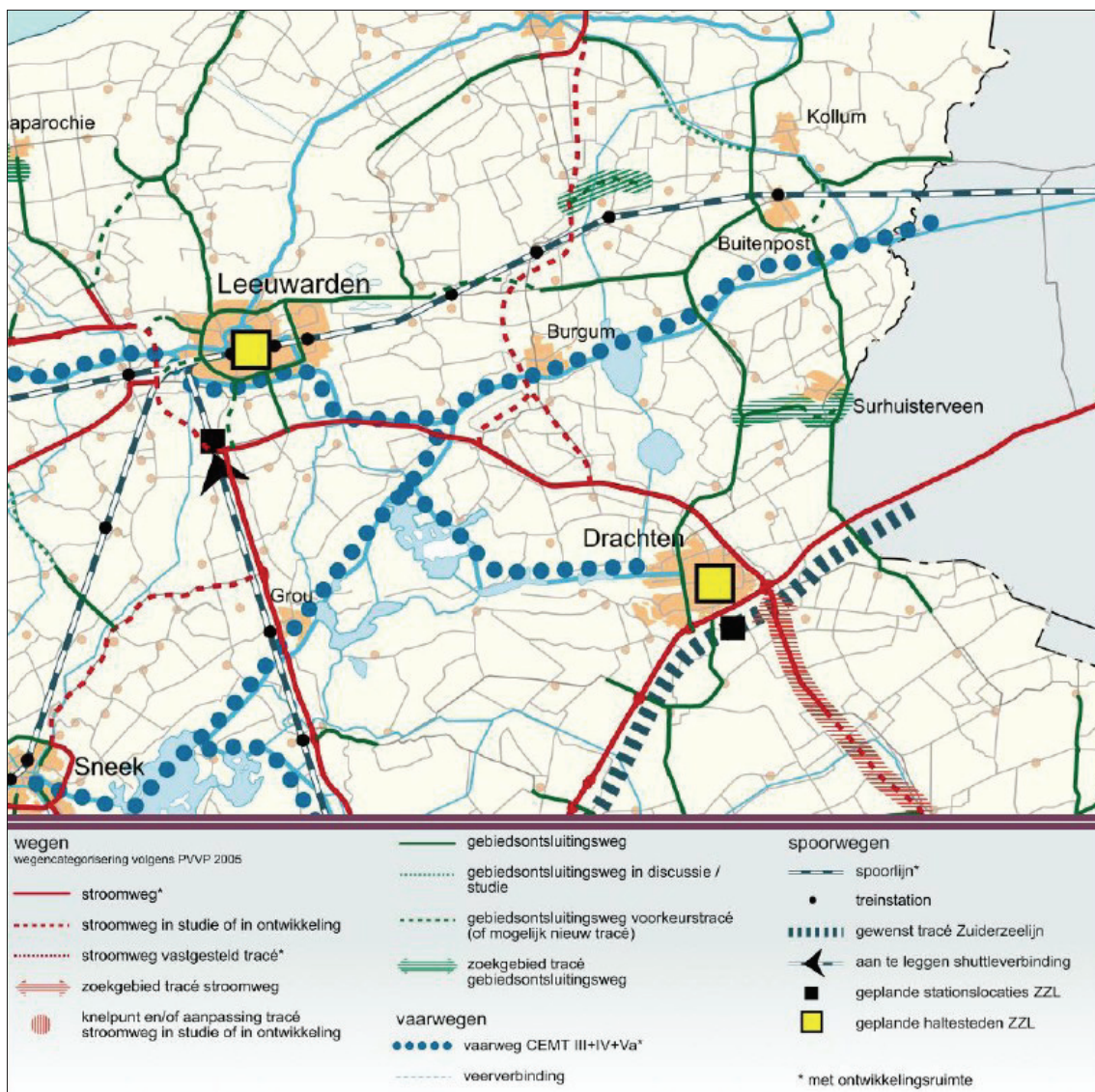
Provinciale Staten hebben op 15 maart 2006 het Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan 2006 (PVVP 2006) vastgesteld. Hiermee zijn de ambities op verkeer- en vervoergebied in Fryslân tot 2020 vastomlijnd: een realistisch investeringsprogramma voor wegen en vaarwegen, met een solide toekomstvisie voor het openbaar vervoer en een krachtig maatregelenpakket voor het fietsverkeer. In 2010 is het PVVP geëvalueerd. Het beleid uit het PVVP 2006 staat nog steeds, maar is op punten herzien.

Het hoofddoel van het PVVP 2006 is het realiseren van een duurzaam verkeer- en vervoersysteem in Fryslân:

- dat voldoet aan de verplaatsingsbehoefte van inwoners en bezoekers van Fryslân;
- dat voldoet aan de behoefte om goederen te transporteren;
- dat bijdraagt aan de versterking van de economie;
- dat veilig is;
- en dat de schade aan natuur, landschap en milieu weet te beperken.

Het waar mogelijk terugdringen van het aantal autokilometers en het bevorderen van het gebruik van alternatieven zoals fiets en openbaar vervoer is hier een onderdeel van.

De provincie wil daarom verbeteringen in de netwerkstructuur aanbrengen. Die zijn voor Noordoost Fryslân globaal in de volgende figuur weergegeven.

Ten aanzien van Noordoost Fryslân in het algemeen en Achtkarspelen in het bijzonder staat er in het PVVP het volgende:

“Er wordt ingezet op een forse opwaardering van de Centrale As voor Noord-oost Fryslân, de N356 tussen Dokkum en de N31 Wâldwei, inclusief een tak vanaf Quatrebras via Hurdegaryp naar Leeuwarden. Na realisatie van de Centrale As verliest de westelijke verbinding via Aldtsjerk zijn huidige functie voor het verkeer tussen Leeuwarden en Dokkum; hiervoor is dan een route via Veenwouden beschikbaar. Aan de oostzijde van het gebied kan worden volstaan met relatief sobere maatregelen, omdat de groei van het verkeer hier beperkt blijft als gevolg van de bundelende werking van de Centrale As. Bij de uitwerking van wegenprojecten werken wij samen met gemeenten binnen de verkeersgebieden Noordoost Fryslân en Noordwest Fryslân (kaart 12.2). De gemeente Achtkarspelen heeft de wens om een zuidelijke rondweg om Surhuisterveen te realiseren. Wij beschouwen dit als een gemeentelijk project”.

3.6.2

Gemeentelijk beleid

De vele ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, uitbreiding bedrijventerreinen, een toename van het autobezit en de mobiliteit, in de afgelopen jaren, vragen om een actuele gemeentelijke visie op het verkeer en vervoer. Het verkeers- en vervoersbeleid zoals dat de afgelopen jaren is gevoerd in de gemeente Achtkarspelen is opgenomen in verschillende notities, besluiten en plannen. De hierin aangegeven voornemens zijn nog steeds actueel en vormen een gezonde basis voor de komende jaren. Op een aantal punten verdient het beleid echter een actualisatie. Het nieuwe geactualiseerde beleid wordt samengevat in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) Achtkarspelen. Hiervoor zal een afzonderlijk inspraak- en overlegtraject worden gevolgd.

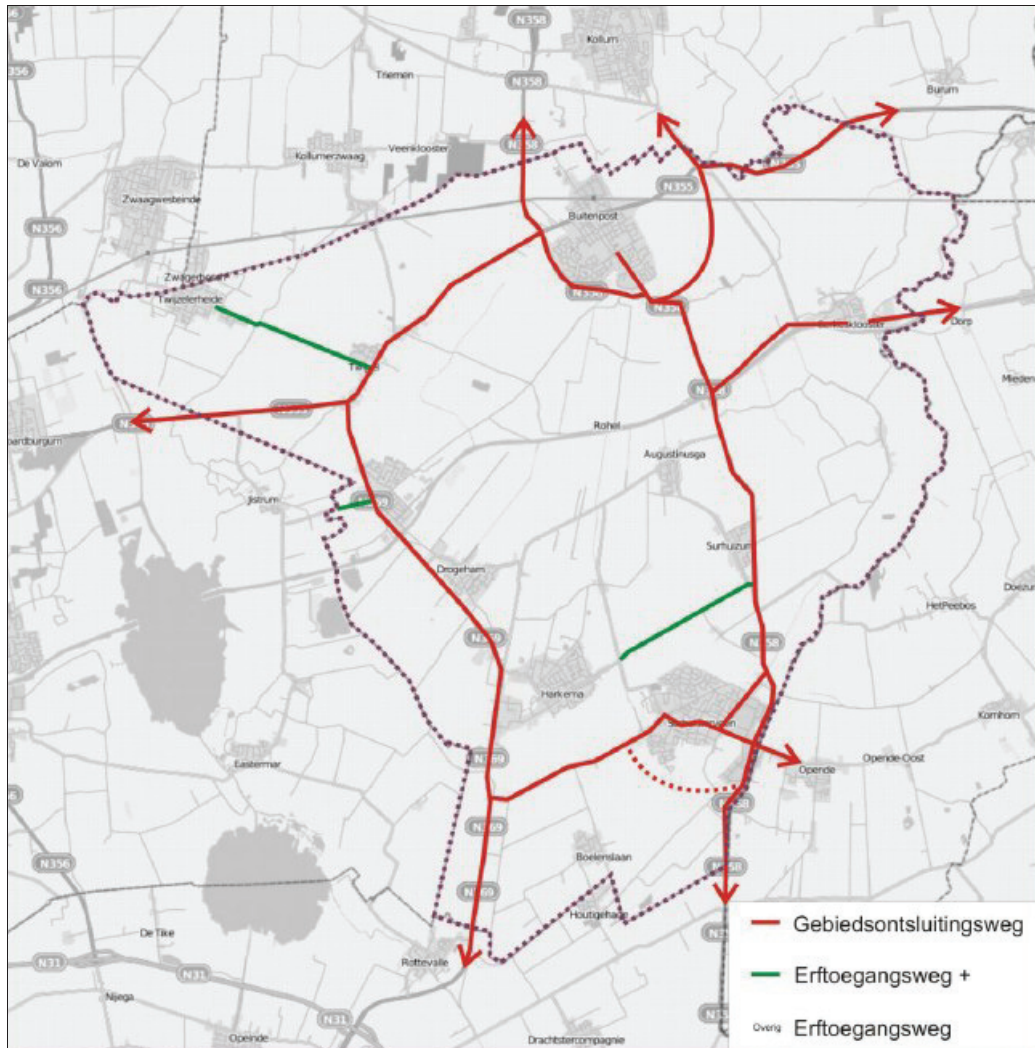
De hoofddoelstelling van de gemeente Achtkarspelen wat betreft het verkeers- en vervoersbeleid is (volgend uit het concept GVVP) als volgt:

“Het bevorderen van een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer dat noodzakelijk is voor de ontwikkeling van welvaart en welzijn in de gemeente Achtkarspelen, waarbij hinder in de vorm van geluids- en trillingsoverlast en verslechtering van de luchtkwaliteit zoveel mogelijk wordt beperkt en het landschap niet wordt aangetast”.

De hoofddoelstelling is uitgesplitst naar een aantal subdoelstellingen en uitwerkingsrichtingen c.q. aandachtspunten:

- De verkeersveiligheid moet verder worden vergroot door een actieve houding ten aanzien van educatie, voorlichting en handhaving en de optimalisatie van de infrastructuur conform de inrichtingsprincipes van Duurzaam Veilig (wegencategorisering) Concreet betekent dit de uitbreiding en optimalisatie van de 30 en 60 km/uur zones en het aandringen op verbetering van het hoofdwegennet (push en pull).
- De leefbaarheid in de kernen moet waar nodig worden verbeterd. Strategie hiervoor is het beperken van het aantal (doorgaande) verkeersbewegingen, het beperken van de snelheid waar nodig en een inrichting van de openbare ruimte die aansluit bij de wensen van de primaire gebruikers. Deze weg is dus nadrukkelijk niet alleen het terrein van de doorgaande stroom automobilisten maar ook van de mensen die op en langs de weg verblijven (Shared Space).
- De openbare ruimte wordt qua inrichting niet afgestemd op het weggedrag van een kleine groep “wegmisbruikers”. Voor deze groep wordt handhaving en gerichte vormen van educatie en voorlichting in regionaal verband als aangewezen middel beschouwd.
- Ketenmobiliteit wordt gestimuleerd (fiets, openbaar vervoer, voetgangers, auto).
- Mobiliteit moet toegankelijk zijn voor iedereen.

In het GVVP is de volgende categorisering van wegen opgenomen.

Visie 4

De visie van de gemeente Achtkarspelen op het ruimtelijk beleid in het buitengebied is samengevat in de volgende punten:

- Het landschap van Achtkarspelen is het product van jarenlange occupatieprocessen. De gemeente is trots op de kwaliteit van het landschap, maar ziet dat die kwaliteit als gevolg van allerlei veranderingsprocessen onder druk staat.

Uit onderzoek¹⁸ is gebleken dat vergroting van het agrarisch erf in eigenlijk ieder open en besloten landschap kan worden opgevangen, mits er veel meer dan in het verleden aandacht wordt besteed aan de landschappelijke inpassing. De gemeente neemt deze conclusie over en zal meer dan in het verleden eisen stellen aan de landschappelijke inpassing.

- De gemeente kiest voor een economisch rendabele landbouw in een aantrekkelijk en door velen gewaardeerd landschap. Schaalvergroting, nevenactiviteiten, omvorming van boerderijen naar nieuwe functies, kamperen bij de boer; het zijn allemaal aspecten die onder de voorwaarde van goede landschappelijke inpassing zijn te realiseren. De gemeente wil de sector daarin de ruimte geven, maar wil wel de vinger aan de pols houden.

Hoewel de gemeente veel ontwikkelingsruimte wil bieden aan de agrarische sector, geldt dat niet in dezelfde mate voor de intensieve veehouderij. De gemeente wenst geen nieuwe intensieve veehouderijbedrijven of nieuwe neventakken van intensieve veehouderij bij bestaande bedrijven.

De gemeente wil de bestaande bedrijven die zich met intensieve veehouderij bezighouden faciliteren, maar geen nieuwe ontwikkelingen of uitbreidingen mogelijk maken die het woon- en leefklimaat in de gemeente onder druk zetten.

- Niet-agrarische bedrijven zijn niet uit het buitengebied van Achtkarspelen weg te denken. De ondernemende aard van de bevolking is hieraan inherent. De gemeente voerde tot nu toe steeds een vrij liberaal beleid ten aanzien van de mogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven. Dat liberale beleid staat niet ter discussie, maar de gemeente wil de verdere ontwikkeling van niet-agrarische bedrijvigheid in de toekomst wel meer sturen. Bepaalde gebieden lenen zich nu eenmaal beter voor een verdere ontwikkeling van niet-agrarische bedrijven dan andere gebieden. De gemeente maakt daarbij onderscheid in het “pure buitengebied” en de zogenaamde “commerciële zones” in het buitengebied.

¹⁸ “Boer en Landschap” (Bosch Slabbers Landschapsarchitecten) en “Nije Pleats (Provinsje Fryslân et. al.).

- De gemeente ziet de kleinschaligheid van het gebied en van de aanwezige recreatieactiviteiten als goed uitgangspunt voor een verdere ontwikkeling van de verblijfs- en dagrecreatie, gericht op rustzoekers en cultuurminnaars.
- De gemeente vindt het belangrijk om die woonfunctie in het gebied te handhaven. Het houdt het landelijk gebied levendig en dynamisch. De gemeente kent daarom ook ruime mogelijkheden toe aan het bouwen op die woonpercelen. Daarnaast wil de gemeente meer mogelijkheden bieden om grotere woningen te bouwen in het landelijk gebied. Het hoofddoel daarbij is om verkrotting van de vaak kleine woningen tegen te gaan. Zo blijft het landelijk gebied niet alleen dynamisch, maar ook nog mooi om naar te kijken.
Voor de dynamiek in het landelijk gebied wil de gemeente ook aan woonpercelen in het landelijk gebied de mogelijkheid bieden om nevenactiviteiten te ontplooiën.
Met nieuwe woningen in het landelijk gebied is de gemeente terughoudend. Dit zou teveel afbreuk doen aan het agrarische karakter van het buitengebied en de ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven. Bovendien zou het een verdere verstening van het landelijk gebied met zich meebrengen.

5.1

Inleiding

In dit hoofdstuk is het ruimtelijk beleid van het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied beschreven. Het bestemmingsplan is gericht op het bieden van een planologisch-juridische basis voor vooral de bestaande functies in het buitengebied. Dit betekent dat het plan rechtszekerheid biedt voor iedereen die nu in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Achtereenvolgens zijn in de volgende paragrafen de verschillende bestemmingen beschreven.

5.2

De agrarische bestemmingen

5.2.1

Globale regeling

Alle gronden die in agrarisch gebruik zijn, hebben in het bestemmingsplan Buitengebied de agrarische bestemming. De hoofdregel in het bestemmingsplan is dat de gemeente Achtkarspelen de agrarische bedrijven de ruimte wil bieden om economisch rendabel te kunnen functioneren. Daarvoor zal het beleid ruimte bieden voor:

- schaalvergroting;
- nevenactiviteiten naast de agrarische hoofdactiviteit;
- het omvormen naar een nieuwe in het buitengebied passende functie.

Er is onderscheid gemaakt tussen het open en besloten gebied in de vorm van 2 bestemmingen:

- 'Agrarisch met waarden - Open gebied';
- 'Agrarisch met waarden - Besloten gebied'.

Het onderscheid tussen beide bestemmingen is gericht op de bescherming van de landschappelijke kenmerken in het betreffende gebied. In verband met de bescherming van deze kenmerken kunnen verschillen in de ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven zijn gehanteerd. Deze worden verderop uiteengezet.

5.2.2

Besloten agrarisch gebied

Het in de gemeente gelegen woudenlandschap heeft de bestemming 'Agrarisch met waarden - Besloten gebied'. Een belangrijk kenmerk van het besloten gebied zijn de overwegend smalle langgerekte en overwegend kleine percelen, die aan de randen zijn voorzien van een dykswâl of een houtsingel. Binnen de rationeel opererende agrarische sector waar behoefte is aan een efficiënte productiewijze, werkt deze situatie belemmerend.

In de bestemming 'Agrarisch met waarden - Besloten gebied' is met betrekking tot het vergroten van agrarische percelen en het beschermen van de landschappelijke kwaliteit het volgende geregeld:

- Naast de "uitoefening van het agrarisch gebruik" en dergelijke, is het behoud en de versterking van de aanwezige landschappelijke waarden tot onderdeel van de agrarische bestemming verklaard. Dit betekent dat zowel de agrarische functie als de landschappelijke waarde onderdeel uitmaken van de bestemming.
- De bestaande landschappelijke structuur kan alleen worden gewijzigd¹⁹ indien een omgevingsvergunning *voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden* is verleend.

Wallen of singels waarvan de gemeente oordeelt dat deze onder geen beding geheel of gedeeltelijk op die plaats mogen verdwijnen, worden op een bij de regels behorende houtsingelkaart aangegeven. Mogelijk worden deze elementen ook op de plankaart aangegeven.

Op deze wijze zijn alle landschapselementen van een gebied geheel beschermd: iedere wijziging (met uitzondering van het (onder voorwaarden) realiseren van dammen) is in strijd met het bestemmingsplan, tenzij voor de niet-bestemde elementen een vergunning is verleend.

5.2.3

Open agrarisch gebied

Het gebied dat niet behoort tot het woudengebied heeft de bestemming 'Agrarisch met waarden - Open gebied'. Het betreft met name het gebied ten noordoosten van Buitenpost en langs de Lauwers. Landschappelijke kenmerken, zoals de openheid, de verkavelingsstructuur en bijvoorbeeld de kruinige percelen en oude krekken en prielen genieten binnen deze bestemming nadere bescherming.

¹⁹ De wijziging bestaat uit het verwijderen van een bestaande houtsingel of dykswâl die elders wordt gecompenseerd.

5.2.4

Agrarisch en Agrarisch Kleinbedrijf

In het beleid is onderscheid gemaakt tussen agrarische bedrijven en agrarisch kleinbedrijf. Het gaat hierbij om bestaande bedrijven. Grofweg ligt de grens tussen beide bedrijven bij 15 ha: een bedrijf met een oppervlakte cultuurgrond tussen de 5 en 15 ha wordt beschouwd als agrarisch kleinbedrijf²⁰ en zijn ook voorzien van de bestemming Agrarisch - Kleinbedrijf. Andere bedrijven worden beschouwd als agrarische bedrijven en hebben de bestemming Agrarisch.

Binnen de agrarische bestemmingen zijn de agrarische erven van agrarische bedrijven en van het agrarisch kleinbedrijf voorzien van bouwvlakken, waarbinnen de bedrijven de noodzakelijke agrarische bedrijfsbebouwing kunnen realiseren.

5.2.5

Bescherming van landschappelijke waarden

Naast het bieden van agrarische ontwikkelingsmogelijkheden is het doel van de beide agrarische bestemmingen om het fraaie landschappelijke beeld zoveel mogelijk te behouden, zonder daarbij wenselijke en aanvaardbare aanpassingen in de weg te staan (bijvoorbeeld het samenvoegen van percelen). Landschappelijke waarden in agrarisch gebied zijn op 2 manieren beschermd:

- a. via een aanduiding op de verbeelding (bestemmingsplankaart);
- b. via een aanduiding op een bij de planregels op te nemen houtsingelkaart.

Bescherming van de landschappelijke hoofdstructuur

De landschappelijke kenmerken die binnen de agrarische bestemming liggen en van wezenlijk belang zijn voor het landschappelijk beeld, zijn op de bestemmingsplankaart ingetekend. Het beleid voor deze elementen is gericht op behoud.

In het besloten gebied gaat het met name om:

- de waardevolle hoofdstructuur van houtsingels en houtwallen die voor het landschap belangrijke grenzen markeren (bijvoorbeeld overgangen tussen verschillende verkavelingstypen of -richtingen);
- dobben;
- pingoruïnes;
- petgaten.

In het open gebied gaat het om:

- kruinige percelen;
- watergangen die sterk bepalend zijn voor de ruimtelijke structuur.

²⁰ Intensieve bedrijven zoals (grondgebonden) fruitteeltbedrijven en niet-grondgebonden intensieve veehouderijbedrijven worden ingedeeld bij de agrarische bedrijven.

Bescherming van andere landschapselementen

Alle houtsingels en -wallen die niet tot de hoofdstructuur behoren, worden op een houtsingelkaart vastgelegd. Het beleid voor deze singels en wallen is er primair op gericht om het besloten karakter van het gebied te behouden. De singels en wallen mogen worden verplaatst als daardoor twee of meer (kleine) agrarische percelen door samenvoeging kunnen worden vergroot tot een beter te bewerken perceel. In dat geval kan de gemeente toestaan dat de bestaande singel(s) of wal(len) worden verwijderd, mits ze elders worden gecompenseerd en mits er geen ecologische beletselen zijn.

De gemeente voert dit beleid door middel van een omgevingsvergunning. Bij de beoordeling van de aanvraag beoordeelt de gemeente de nieuwe situatie aan de hand van drie eenvoudige criteria:

- De oppervlakte van het nieuwe perceel mag niet groter worden dan de gemiddelde oppervlakte van de percelen in een bepaald begreemd gebied²¹.
- De lengte-breedteverhouding van het nieuwe perceel dient zich te bevinden binnen een op de landschapskaart aangegeven bandbreedte.
- Er dient sprake te blijven van voldoende afwisseling tussen de percelen.

Daarnaast dient of dienen de singel(s) of wal(len) te worden gecompenseerd. In dat verband hanteert de gemeente de door GS van Fryslân op 21 oktober 1997 vastgesteld notitie “Uitvoering van de Boswet” als uitgangspunt. Daarin is aangegeven hoe de compensatie moet plaatsvinden. De norm voor compensatie is expliciet in het bestemmingsplan opgenomen, door in de regels van het plan te verwijzen naar de bedoelde notitie.

Door alle houtsingels, houtwallen (dykswâllen), deelgebiedsgrenzen en de gemiddelde kaveloppervlakte, wordt op voorhand duidelijk wat de gemeente als te compenseren houtsingel en houtwal beschouwt en welke normen de gemeente toepast. Dat betekent dat singelfragmenten of een enkele verspreide boom die niet op deze kaart zijn aangegeven *niet* als te compenseren worden beschouwd. De kaart bevordert in hoge mate de rechtszekerheid en geeft een initiatiefnemer een duidelijk houvast omtrent de haalbaarheid van het door hem in te dienen inrichtingsplan dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning moet worden overgelegd.

Dammen tussen percelen

In het kader van de discussie over de door Bosch & Slabbers opgestelde nota “Boer én Landschap” is gebleken dat veel winst voor een soepele bewerking van kleine percelen kan worden geboekt, wanneer agrarische buurpercelen met elkaar worden verbonden door 2 dammen (tussen de koppen van de betrokken percelen). De gemeente acht het aanvaardbaar dat in dykswâllen

²¹ Hiervoor zullen op de landschapskaart deelgebieden worden begreemd, waarvan de gemiddelde oppervlakte van de percelen zal worden vastgelegd. Bij het bepalen van deelgebiedsgrenzen zullen logische topografische grenzen worden gekozen.

dammen met een breedte van ten hoogste 10 m tussen buurpercelen worden aangebracht. In elzensingels is het mogelijk dammen met een breedte tot 15 meter te realiseren, mits 75% van de oorspronkelijke elzensingel blijft bestaan.

De volgende eisen worden gesteld:

- Dammen mogen niet breder zijn dan 10 m in dykswâllen en niet breder dan 15 m in elzensingels mits 75% van de elzensingel behouden blijft.
- Dammen moeten zo worden gesitueerd dat er niet “dwars door” een besloten gebied kan worden gekeken (dus zo veel mogelijk verspringend).
- Voor de verwijderde beplanting kan een compensatieverplichting gelden.

Compensatievoorkeurzones

Op de landschapskaart zijn perceelranden aangegeven waar bij voorkeur dient te worden gecompenseerd (compensatievoorkeurzone). Deze aanduiding is niet leidend bij de beoordeling van een inrichtingsplan waarvoor omgevingsvergunning wordt gevraagd, maar speelt wel een rol in de compensatieverplichting.

Karakteristieke bebouwing

De kwaliteit van het landschap wordt mede bepaald door de bebouwing. Sommige gebouwen zijn van monumentale kwaliteit; andere zijn soms als karakteristiek aan te merken.

Gebouwen die in het verleden als monument zijn aangewezen, worden beschermd via de Monumentenwet. Andere karakteristieke bebouwing zal niet nader worden beschermd via het bestemmingsplan. Dit betekent dat het bestemmingsplanbeleid dat zal gaan gelden voor ieder gebouw ook van toepassing is op gebouwen die niet de monumentenstatus hebben, maar als gevolg van de bouwwijze als karakteristiek kunnen worden aangemerkt. Er zullen dus vanuit het ruimtelijk beleid geen bijzondere eisen worden gesteld aan dergelijke gebouwen met het oog op het behoud van het karakteristieke beeld.

Historische molens zullen worden aangeduid met “molen”. De bescherming is gericht op de bescherming van het gebouw als molen en op het open houden van de omgeving in verband met de windvang (molenbiotoop).

5.2.6

Erven en bebouwing

Minimale omvang

Agrarische bedrijven die momenteel als zodanig zijn bestemd en in gebruik zijn, zijn in het nieuwe plan als “agrarisch bedrijf” aangemerkt, wanneer ze een omvang hebben van ten minste 15 ha; daaronder zijn ze aangemerkt als woonboerderij, als agrarisch kleinbedrijf of een andere relevante bestemming die aansluit bij de bestaande functie. Intensieve veehouderijen zijn ook als agrarisch bedrijf aangemerkt, maar vallen onder een toegespitste regeling.

Bouwmogelijkheden

Grondgebonden agrarische bedrijven zijn voorzien van een bouwvlak van maximaal 1,5 ha wanneer hiervoor fysieke en milieukundige ruimte is. Voor het nieuwe bouwvlak is de ligging en begrenzing van het oude bouwvlak als uitgangspunt genomen. Het bouwvlak van maximaal 1,5 ha mag bij recht worden gebruikt en bebouwd. In het bestemmingsplan is geregeld dat bedrijfsgebouwen en andere bouwwerken van agrarische bedrijven, voor zover het omgevingsvergunningplichtige bouwwerken betreft, binnen het bouwvlak moeten worden gebouwd; alle bebouwing (dus ook mestsilos, met wanden opgezette voersilos etc.) dient binnen het bouwvlak te worden gebouwd. Ook opslag buiten het bouwvlak is in beginsel niet toegestaan. De oppervlakte van bebouwing binnen het bouwvlak is niet beperkt. De grenzen van het bouwvlak zijn maatgevend voor de totale omvang. Bij uitbreidingen van het bouwvlak tussen de 1 en 1,5 ha is een erfinrichtingsplan verplicht.

Voor bouwvlakken groter dan 1,5 ha is in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Hiermee is het mogelijk een bouwvlak tot maximaal 3 ha te realiseren. Aan deze wijzigingsbevoegdheid is een aantal voorwaarden verbonden. Een van de voorwaarden is het toepassen van de werkwijze van de Nije Pleats. Het plan dient vooral gericht te zijn op het realiseren van een compleet erf²². De historische ontwikkeling, zoals die zich sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw heeft voorgedaan, waarbij ligboxstallen veelal buiten het erf zijn geplaatst waar in het verleden de traditionele boerderij (kop-hals-romp, stelp) is gebouwd, is niet langer acceptabel. Er wordt gestreefd naar het realiseren van 'complete erven'.

Stallen dienen qua oppervlakte aan te sluiten bij de schaal van het landschap. oppervlakte van 3.500 m² kan daarvoor als richtinggevend worden beschouwd. Grotere maten zijn mogelijk maar dienen te worden onderbouwd op grond van de landschappelijke kenmerken van de omgeving.

Serrestallen

De gemeente accepteert de bouw van nieuwe stalvormen. Stallen die een afwijkende vorm hebben - zoals serre- en boogstallen - of worden gebouwd van afwijkende materialen - zoals kunststoffolie - kunnen worden toegepast. Deze afwijkende stalvormen kunnen uitsluitend verrijzen nadat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend. Bij het verlenen van de vergunning zal in het kader van de welstandsbeoordeling worden bezien in hoeverre het gebouw kan worden ingepast in het landschap en in hoeverre de onnodige lichtuitstoot wordt beperkt.

²² Compleet erf: een erf dat bestaat uit een herkenbaar en door middel van erfbeplanting en soms ook scheidingsloten afgebakend gebied waarop alle bebouwing is gegroepeerd en qua maatvoering op elkaar is afgestemd. Uiteraard kan bij het inrichten van het erf gebruik worden gemaakt van of aangesloten bij aanwezige landschapselementen.

Agrarische bedrijfswoningen

Het aantal bedrijfswoningen bedraagt niet meer dan 1 per agrarisch bedrijf, dan wel het bestaande aantal indien er inmiddels meer staan. De oppervlakte van een niet ingebouwde bedrijfswoning bedraagt niet meer dan 150 m². Ingebouwde bedrijfswoningen (zoals woningen in een stelp) mogen groter zijn.

Maatvoering gebouwen

De goothoogte:

- bedrijfswoningen niet meer dan 3,5 m;
- bedrijfsgebouwen niet meer dan 5 m.

De bouwhoogte:

- bedrijfswoningen niet meer dan 9 m;
- bedrijfsgebouwen niet meer dan 15 m.

De dakhelling:

- van bedrijfsgebouwen ten minste 15°, aanbouwen tot een totale oppervlakte van 100 m², boog- en serrestallen uitgezonderd;
- van woningen ten minste 30°, platte aanbouwen tot 30 m² uitgezonderd;
- om de bouw van serrestallen e.d. mogelijk te maken zal een afwijkingsregeling worden opgenomen met betrekking tot de goothoogte en dakhelling van bedrijfsgebouwen.

Oppervlakte van kassen:

- de oppervlakte van kassen bedraagt - conform het provinciaal beleid - per agrarisch bedrijf niet meer dan 1.000 m².

5.2.7

Intensieve veehouderij

In het bestemmingsplan is onderscheid gemaakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische activiteiten (intensieve veehouderij). Het gemeentelijk beleid is erop gericht om bestaande bedrijven die zijn gespecialiseerd in intensieve veehouderij of die naast een bodemgebonden hoofdtak een intensieve neventak hebben, beperkte ruimte te bieden voor verdere bedrijfsontwikkeling. Via het bestemmingsplan is de ruimte zodanig beperkt dat er geen sprake kan zijn van m.e.r.-(beoordelings)plichtige ontwikkelingen. In casu betekent dit dat er geen extra bebouwing ten behoeve van veestalling mag worden gerealiseerd, maar wel bijvoorbeeld een wagenberging en/of dierwelzijn. Daarvoor dient dan wel een omgevingsvergunning te zijn verleend.

5.2.8

Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven

De volgende nevenactiviteiten zijn bij een agrarisch bedrijf zonder nadere afweging (dus zonder afwijkingsprocedure) toegestaan:

- paardenhouderij (inclusief paardenpension, geen manegeactiviteiten, wel een rijhal);
- niet-agrarische bedrijvigheid (een selectie uit de milieucategorieën²³ 1 en 2, zoals is opgenomen in de bij de planregels opgenomen Staat van bedrijven), waaronder:
 - boerderijwinkel ten behoeve van verkoop ‘streekproducten’ met een winkelvloeroppervlakte van ten hoogste 50 m² (exclusief opslag);
 - lichte horeca- en recreatieactiviteiten als:
 - béd & brochje;
 - recreatieappartementen (in pandig) met een oppervlakte van ten hoogste 70 m² vloeroppervlakte per appartement en dergelijke;
 - groepsaccommodatie;
 - theeschenkerij;
- maatschappelijke en zorgactiviteiten;
- kleinschalig kamperen.

Voorwaarden hiervoor zijn:

- De agrarische activiteit blijft de belangrijkste gebruiksfunctie.
- Ten hoogste 1/3 deel van de bedrijfsgebouwen mag worden gebruikt voor nevenactiviteiten.
- De activiteiten zijn uitsluitend toegestaan in bestaande bedrijfsgebouwen (bij bestaand wordt uitgegaan van de situatie zoals die bestond bij de vaststelling van het bestemmingsplan).

5.2.9

Agrarisch kleinbedrijf

Wonen in combinatie met een agrarische hobby of beperkte agrarische bedrijfsmatige activiteiten is een omvangrijk verschijnsel binnen Achtkarspelen. Vooral in het besloten gebied komt deze vorm van agrarische activiteiten met een beperkte omvang veel voor. In z'n algemeenheid past deze vorm van grondgebonden landbouw uitstekend in het kleinschalige landschap. In de praktijk blijkt - als gevolg van de geringe marktoriëntatie - het landschap er wel bij te varen. Er is bij hobbylandbouw en kleine agrarisch bedrijven minder behoefte om de opbrengst per hectare te maximaliseren, waardoor de behoefte om de verkavelingssituatie aan te passen gering is.

Achtkarspelen wil dergelijke bedrijvigheid dan ook stimuleren door de behoefte aan eventuele “bedrijfsbebouwing” te honoreren. Beleidsmatig zullen dergelijke activiteiten als agrarische hobbyactiviteit of als agrarisch kleinbedrijf (bijvoorbeeld in de vorm van schapenhouderij of paardenhouderij) worden beschouwd.

²³ De VNG heeft de brochure Bedrijven en milieuzonering uitgebracht. In deze brochure zijn bedrijven in milieucategorieën ingedeeld op basis van hun milieubelasting. De bedrijven uit de lichtste categorieën zijn toegestaan. De lijst zal worden gescreend op bedrijven die in het buitengebied niet thuishoren, zoals detailhandelsbedrijven en autobedrijven.

leder agrarisch bedrijf met een omvang van ten minste 5 ha en ten hoogste 15 ha zal wordt beschouwd als agrarisch kleinbedrijf. Een dergelijk bedrijf heeft een agrarische bestemming en een bouwvlak van ten hoogste 1 ha. De agrarische cultuurgrond dient duurzaam in gebruik te zijn dat moet blijken uit het feit dat de grond eigendom is of in langjarige pacht in gebruik is. Onder voorwaarden kan de bestemming agrarisch kleinbedrijf later worden gewijzigd naar een “volwaardige” agrarische bestemming.

5.2.10

Paardenhouderijen

Paardenhouderij is een bedrijfstak die sterk in opkomst is in de gemeente. In het bestemmingsplan Buitengebied maakt de gemeente onderscheid tussen productiegerichte paardenhouderijen (die puur gericht zijn op het (op)fokken van paarden) en de gebruiksgericte paardenhouderijen (waarbij de hoofdactiviteit is het trainen en opleiden van paarden).

De productiegerichte paardenhouderijen zijn in het bestemmingsplan gelijkgeschakeld aan de reguliere grondgebonden agrarische bedrijven. Voor de gebruiksgericte paardenhouderijen is een aparte regeling opgenomen. Een verbijszondering van deze vorm van paardenhouderijen betreft de maneges. Voor deze vorm van paardenhouderijen heeft de gemeente specifieke regels opgenomen, die recht doen aan het afwijkende bedrijfsprofiel van dergelijke paardenhouderijen, die met name zijn gericht op het bieden van paardrijmogelijkheden aan derden en waarbij de horecafunctie vaak een belangrijke rol speelt.

Nieuwe paardenhouderijen acht de gemeente uitsluitend mogelijk op bestaande (voormalige) agrarische erven in het landelijk gebied.

5.3

Natuur en natuurwaarden

Natuurgebieden zijn voorzien van een eigen bestemming: natuur. De bestemming is gericht op de instandhouding van de aanwezige en ontwikkeling van nieuwe natuur- en landschapswaarden. De volgende gebieden hebben een natuurbestemming:

- Alle gebieden die in het vorige bestemmingsplan een natuurbestemming hebben.
- Alle gebieden die in het kader van de ecologische hoofdstructuur (EHS) als natuurgebied zijn begrensd.

Gebieden die in het kader van de EHS als natuurontwikkelingsgebied zijn begrensd hebben ook de bestemming natuur, indien het gebied inmiddels ten behoeve van natuur is aangekocht en daarvoor is of wordt ingericht en/of beheerd.

Binnen natuurgebied kan worden ingericht ten behoeve van de natuur en ten behoeve van ondergeschikt dagrecreatief gebruik.

5.4

Archeologische waarden

De gemeente Achtkarspelen ontwikkelt op het moment zelf beleid op het gebied van archeologie. Wanneer dit beleid gereed is, zal het worden meegenomen in dit bestemmingsplan. Tot die tijd zal Achtkarspelen het provinciaal beleid overnemen dat via de FAMKE wordt gevoerd. Concreet betekent dit dat de gebieden waarvoor op de FAMKE-kaart wordt aanbevolen waarderend onderzoek te verrichten, via het bestemmingsplan zijn beschermd. Dit betekent dat voor deze gebieden een bouwverbod geldt voor alle gebouwen en bouwwerken met een oppervlakte van meer dan 50 m² en dat dit bouwverbod pas kan worden opgeheven nadat via onderzoek is aangetoond dat geen archeologische waarden aanwezig zijn of dat de aanwezige archeologische waarden zijn onderzocht en veiliggesteld.

5.5

Wonen

5.5.1

Gewone woningen

Gewone woningen hebben de woonbestemming. Voormalige boerderijen die ook als zodanig herkenbaar zijn, zijn voorzien van de bestemming woonboerderij (zie voor bestemmingsregeling voor de woonboerderij verderop). Het erf van de woning is voorzien van een bestemmingsvlak. De grenzen van dit vlak zullen in het algemeen aansluiten bij de feitelijke erf grenzen. Binnen dit vlak mogen de woning en eventuele bijgebouwen worden gebouwd.

Om te voorkomen dat bij zeer diepe en/of brede erven bebouwing te ver uit elkaar kan worden gebouwd, is in dergelijke situaties een deel van het erf voorzien van de bestemming 'Tuin'. Dit deel is gewoon als tuin bruikbaar, maar mag in het kader van het bestemmingsplan niet worden bebouwd.

Bouwregels

Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om bestaande woningen te vergroten tot een maat waarin het tegenwoordig gebruikelijke comfort kan worden gerealiseerd. Qua beeld wordt aangesloten bij de gebruikelijke bouwvorm: één bouwlaag met een bewoonbare kap. In bijzondere gevallen kan middels ont-heffing een afwijkende bouwvorm worden toegestaan.

Voor woningen gelden als regel de volgende maximale bouwmaten:

1. oppervlakte: 150 m²;
2. goothoogte: 3,5 m;

3. bouwhoogte: 9 m;
- 4 dakhelling: 30° - 50°;
5. dan wel de bestaande maatvoering indien deze meer (resp. minder) is.

Voor een hogere goothoogte zal een afwijkingsmogelijkheid worden opgenomen.

Nevenactiviteiten

In toenemende mate bestaat de behoefte om in huis ook beroepshalve activiteiten te ontplooien. In dat verband is een regeling opgenomen die voorziet in het toelaten van aan-huis-verbonden beroepen en niet-Wm-plichtige activiteiten²⁴ zoals kantoor, atelier, beperkte dierhouderij, béd & brochje en dergelijke. Ook is onder voorwaarden en in combinatie met andere activiteiten (B&B, workshops, atelier) een koffie- en theeschenkerij toegestaan. De oppervlakte van dergelijke activiteiten dient te zijn beperkt tot ten hoogste 30% van de oppervlakte van de bebouwing (hoofdgebouw en aangebouwde bijgebouwen met een maximum van 45 m²). Dit geldt zowel voor het pure landelijk gebied als voor de commerciële zones.

Ten slotte is het via een afwijkingsprocedure onder voorwaarden mogelijk een kleinschalig kampeerterrein bij een woning te realiseren. Het maximale aantal kleinschalige kampeerterreinen in de gemeente bedraagt 20.

5.5.2

Woonboerderijen

Iedere voormalige boerderij die geen bedrijfsbestemming kent en die in het veld wordt herkend als traditionele boerderij (stelp, kop(-hals)-rompboerderij) en alle in het vorige bestemmingsplan als zodanig aangeduide woonboerderijen, hebben de bestemming 'Wonen - Woonboerderij'. In bijzondere gevallen kan de bestemming ook worden gegeven aan situaties die niet geheel aan deze kenmerken voldoen. De bouw- en gebruiksmogelijkheden wijken af van een gewone woning.

Voor woonboerderijen is het uitgangspunt om de bestaande bebouwing te handhaven, waarbij de bestaande bouwmaten tevens uitgangspunt zijn. Om die reden is zoveel mogelijk aangesloten bij de maatvoering die voor agrarische bedrijven geldt:

Bouwregels

1. De goothoogte bedraagt voor:
 - vrijstaande voormalige bedrijfswoningen niet meer dan 3,5 m;
 - voormalige bedrijfsgebouwen niet meer dan 3,5 m.
2. De bouwhoogte bedraagt voor:
 - vrijstaande voormalige bedrijfswoningen niet meer dan 9 m;
 - voormalige bedrijfsgebouwen niet meer dan 15 m.

²⁴ Er worden hier activiteiten bedoeld die niet vergunningplichtig of meldingplichtig zijn in het kader van de Wet milieubeheer.

3. De dakhelling bedraagt ten minste 15°, aanbouwen tot een totale oppervlakte van 100 m² uitgezonderd.

Voor alle maten geldt: voor zover de bestaande situatie hiervan niet afwijkt. Indien bijvoorbeeld de goothoogte van een woning inmiddels meer bedraagt dan de hierboven aangegeven goothoogte, geldt voor het bestaande gebouw de bestaande goothoogte als maximum.

Voor ondergeschikte gebouwen gelden in beginsel dezelfde maatvoeringseisen als voor dergelijke gebouwen bij 'gewone' woningen. Bij de meeste woonboerderijen is sprake van een of meerdere bijgebouwen, waardoor er in z'n algemeenheid reeds meer aan bijgebouwen bij een woonboerderij aanwezig is dan op basis van de nieuwe bestemmingsregels zal worden toegestaan.

Nevenactiviteiten

Buiten de functie wonen met de bijbehorende aan-huis-verbonden beroepen, worden de volgende nevenactiviteiten bij een woonboerderij, na het volgen van een afwijkingsprocedure, toegestaan:

- paardenhouderij (paardenpension, geen manegeactiviteiten);
- niet-agrarische bedrijvigheid (een selectie uit de VNG-lijst van bedrijven met milieucategorie 1 en 2);
- lichte horeca- en recreatieactiviteiten als:
 - b&B & brochje;
 - recreatieappartementen (in pandig) met een oppervlakte van ten hoogste 70 m² vloeroppervlakte per appartement en dergelijke;
 - groepsaccommodatie;
 - theeschenkerij;
- maatschappelijke en zorgactiviteiten;
- agrarische hobbyactiviteiten.

Voorwaarde hiervoor is dat de woonfunctie voorop blijft staan en dat ten hoogste 1/3 deel van de oppervlakte van de gebouwen (dit is de oppervlakte van de 'footprint', dus van de begane grondverdieping) gebruikt wordt voor nevenactiviteiten. In het plan is een ontheffing opgenomen met het oog op het gebruiken van een groter deel van de bestaande gebouwen voor de nevenactiviteiten. Het beoordelingscriterium hiervoor is dat de hoofdfunctie wonen daarmee niet in het gedrang komt. Opslag en dergelijke buiten de gebouwen is niet toegestaan. Parkeren dient op eigen erf plaats te vinden.

5.5.3

Voorkomen van verkrotting

In de gemeente staan veel karakteristieke "boerespultsjes", kleine woudhuisjes en voormalige typische arbeiderswoningen, waarvan de kwaliteit matig tot slecht is. Met enige regelmaat bereiken de gemeenten verzoeken om dergelijke gebouwen af te breken en te vervangen door een nieuwe woning. Om de sloop rendabel te maken, wordt af en toe verzocht om een aanzienlijk grotere

woning terug te bouwen dan wat er stond en wat beleidsmatig in algemene zin als acceptabel wordt geacht.

De gemeenten vindt dat op de eerste plaats moet worden gezien of het bestaande gebouw behouden kan worden. Wanneer, naar het oordeel van de gemeente, blijkt dat de bouwkundige staat te slecht is om het betreffende gebouw rendabel te kunnen herstellen, dan is de gemeenten bereid om aan nieuwbouwplannen medewerking te verlenen. Hierbij mogen, onder voorwaarden, de bouwmaten genoemd onder de algemene regel worden overschreden.

5.5.4

Paardenbakken

Paardenbakken, longecirkels, trainingsmolens, paddocks en dergelijke buiten de bebouwde erven leiden al snel tot een rommelig beeld. In dat verband is het gewenst dat dergelijke inrichtingen binnen een erf of achter een erf (en dus minder goed zichtbaar vanaf de openbare weg) worden gerealiseerd. Dat betekent dat paardenbakken als regel zijn toegestaan binnen alle woon- en bedrijfsbestemmingen en binnen het bouwvlak van de agrarische bestemmingen en na vergunning op een perceel agrarische cultuurgrond direct achter of aansluitend aan een bestaand erf, mits de afstand tot de dichtstbijzijnde woning van derden niet minder bedraagt dan 30 meter, om onevenredige overlast te voorkomen. Wanneer een paardenbak niet binnen het erf gerealiseerd kan worden zal een landschappelijk inpassingsplan moeten worden opgesteld

5.6

(Niet-agrarische) bedrijven

5.6.1

Bedrijven in het “gewone” buitengebied

Ieder bestaand niet-agrarisch bedrijf heeft de bestemming ‘Bedrijf’. Uitgangspunt is dat bedrijvigheid uit de milieucategorieën 1 en 2 zonder meer binnen de bedrijfsbestemming is toegestaan, mits:

- het kleinschalige, ambachtelijke en/of dienstverlenende bedrijven zijn;
- de bedrijven geen grote verkeersaantrekkende werking hebben;
- de bedrijvigheid niet gepaard gaat met opslag en/of stalling buiten bedrijfsgebouwen;
- er geen detailhandel plaatsvindt.

Deze bedrijven zijn niet voorzien van een nadere aanduiding.

Van de bestaande bedrijven, waarvan de activiteiten niet vallen binnen milieucategorie 1 of 2, is de bestaande bedrijfsactiviteit aangeduid. Deze bedrijven hebben de mogelijkheid om naast de bestaande activiteit tevens de activiteiten die thuishoren in milieucategorie 1 of 2 uit te oefenen.

Mits hiervoor een omgevingsvergunning is verleend, is ook bedrijvigheid uit de milieucategorie 3.1 (milieuzone: 50 m) mogelijk. In dat geval gelden de eerder genoemde voorwaarden. Bovendien geldt dat deze bedrijven naar aard en/of effecten op het woon- en leefklimaat van de aangrenzende woongebieden, al dan niet onder te stellen voorwaarden, wat betreft geur, stof, gevaar en geluid, kunnen worden gelijkgesteld met de bedrijven uit de categorieën 1 en 2, waarvan de milieuzone respectievelijk 10 en 30 m bedraagt.

Bouwregels

Voor de oppervlakte van bedrijfsgebouwen is uitgegaan van de bestaande oppervlakte. Mogelijkheden tot uitbreiding zijn - nadat hiervoor een omgevingsvergunning is verleend - beperkt tot 15% van het bestaande bebouwde oppervlak en maximaal 15% van het bestemmingsvlak. Voor bedrijven waarvan kan worden geacht dat deze in het buitengebied thuishoren, wordt uitbreiding van de bebouwing met maximaal 50% toegestaan. Het gaat dan om loonbedrijven, mestopslagbedrijf, riethandelsbedrijven en dergelijke.

Uitbreiding voor alle bedrijven is alleen mogelijk indien:

- niet meer dan 60% van het erf wordt bebouwd;
- een bedrijf milieutechnisch inpasbaar is in de omgeving;
- een bedrijf verkeerskundig goed is ontsloten;
- alle bedrijfsactiviteiten in gebouwen plaatsvinden;
- de uitbreiding goed landschappelijk wordt ingepast; dit moet blijken uit een erfinrichtingsplan;
- dat plaatsing van reclame-uitingen plaatsvindt conform het reclamebeleid.

Voor bouw- en goothoogte is aangesloten bij de maatvoering van agrarische gebouwen (vaak betreft het ook voormalige agrarische bebouwing), dan wel de bestaande maatvoering indien deze in de bestaande situatie groter is.

Bij elk bedrijf is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan. Wanneer er thans geen woning aanwezig is, zal het plan de bouw van een woning *niet* toestaan.

5.6.2

Bedrijven in de “Commerciële zones”

Bestaande niet-agrarische bedrijven

Bedrijven uit de milieucategorie 1 en 2 (en incidenteel uit 3.1) zijn binnen lintbebouwingen langs de N-wegen vaak goed inpasbaar. De gemeente wil de bestaande bedrijven ruimte bieden voor verdere ontwikkeling. De gebieden die voor dit beleid in aanmerking komen, worden aangemerkt als “commerciële zones”.

Bij de begrenzing van de commerciële zones is gekeken naar:

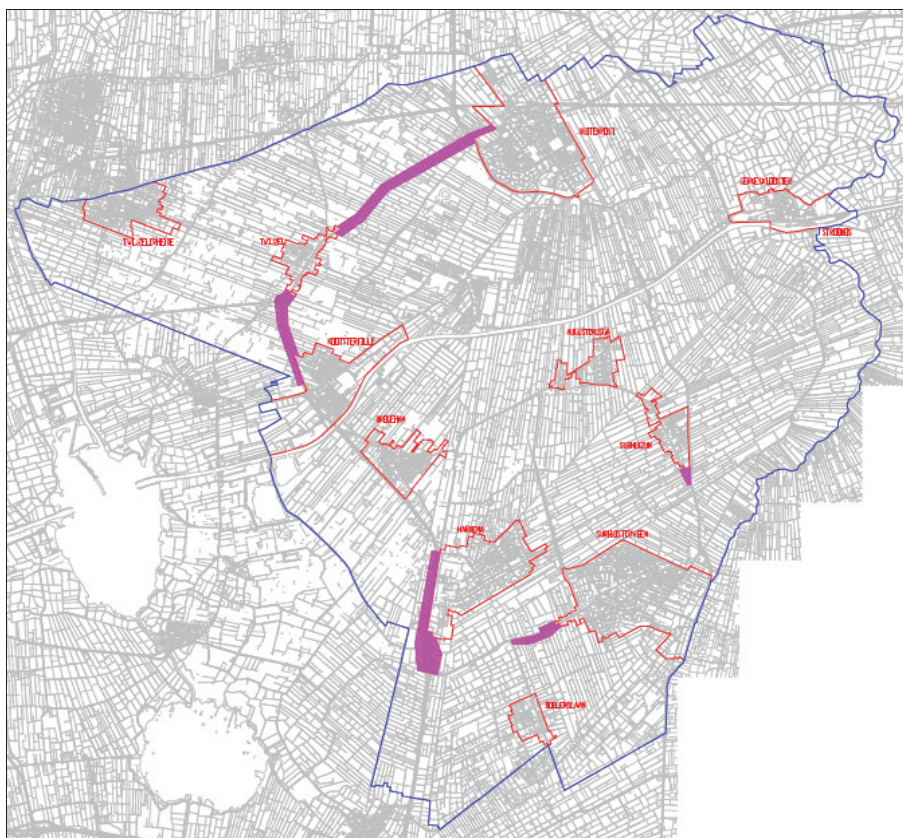
- gebieden waar al diverse bedrijfsfuncties aanwezig zijn;
- gebieden die een goede ontsluiting hebben en waarbij het verkeer van en naar de bedrijven geen verkeersveiligheidsproblemen oplevert;
- gebieden die al een duidelijke lintvorming qua bebouwing kennen.

De gemeente gaat op grond van bovenstaande criteria uit van de volgende zones:

- De N355 tussen Twijzel en Buitenpost.
- Deel van de N355 ten westen van Twijzel (tot de rotonde).
- Deel van de N369 tussen de rotonde ten westen van Twijzel en de rotonde ten westen van Kootstertille.
- De zuidelijke entree van Surhuizum (lt Súd 13 t/m 25); maakt strikt genomen geen deel uit van hoofdweg N358, maar ruimtelijk/visueel wel.
- De westelijke entree van Surhuisterveen N981 (zuidzijde vanaf bebouwde kom tot de Boelenswei, noordzijde tot en met pand Blauwhuisterweg 38).
- Deel van de N369 bij Harkema tussen de Reitsmastrjitte en de rotonde bij het Jachtfjild.

Binnen de commerciële zones kunnen bestaande bedrijven groeien tot maximaal 50 % van het bestaande bebouwde oppervlak bij voormalige en nog vrijkomende agrarische opstallen Voorwaarde voor groei is dat:

- niet meer dan 60% van het erf mag worden bebouwd;
- alle bedrijfsactiviteiten in gebouwen plaatsvinden;
- het erf goed landschappelijk wordt ingepast; dit moet blijken uit een erfinrichtingsplan;
- er geen onevenredige milieuhinder en/of verkeershinder zal plaatsvinden;
- plaatsing van reclame-uitingen plaatsvindt conform het reclamebeleid.

Figuur 21. Commerciële zones in Achtkarspelen

5.7

Verblijfsrecreatie

5.7.1

Alle verblijfsrecreatiebedrijven

Alle verblijfsrecreatiebedrijven zijn voorzien van de bestemming 'Recreatie'. Onder deze bestemming vallen campings (geen kamperen bij de boer), jachthavens, groepsaccommodaties en andere verblijfsrecreatieve accommodaties. Met behulp van aanduidingen is zo nodig worden voorzien in differentiatie.

Bouwregels

Voor de oppervlakte van bedrijfsgebouwen is de bestaande oppervlakte rechte bestemd. Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om deze bestaande oppervlakte van gebouwen (met uitzondering van recreatiewoningen) met ten hoogste 50% bij recht gedurende de planperiode te vergroten.

Voor de overige maatvoeringseisen aan bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen geldt dat de goothoogte niet meer dan 3,5 m en de bouwhoogte niet meer dan 9 m mag bedragen, dan wel de bestaande bouwhoogte indien deze meer is. Voor niet-inpandige bedrijfswoningen geldt een maximum oppervlak van 150 m².

5.7.2

Kamperen op een reguliere camping

De gemeente heeft één reguliere camping die gelegen is binnen het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied. De mogelijkheden met betrekking tot kamperen op deze camping zijn beperkt tot de bestaande oppervlakte voor het kamperen. De verdeling tussen het aantal seizoenplaatsen en toeristische staanplaatsen voor mobiele kampeermiddelen zal in het bestemmingsplan niet worden gereguleerd.

Stacaravans mogen - mits daarvoor een omgevingsvergunning wordt verleend - worden vervangen door chalets onder de volgende voorwaarden:

- De oppervlakte per chalet is beperkt tot ten hoogste 70 m².
- Huisvesting van seizoenarbeiders is niet toegestaan.
- De camping is of wordt goed landschappelijk ingepast.

Stacaravans mogen - mits daarvoor een omgevingsvergunning is verleend ook worden omgezet in trekkers- of blokhutten onder de volgende voorwaarden:

- De oppervlakte per trekkers- of blokhut is beperkt tot ten hoogste 55 m².
- Huisvesting van seizoenarbeiders is niet toegestaan.
- De camping is of wordt goed landschappelijk ingepast.

De camping mag het gehele jaar open zijn.

5.7.3

Kleinschalig kamperen

In het bestemmingsplan Buitengebied 2012 is het volgende beleid gehanteerd:

- Uitbreiding van bestaande kleinschalige kampeerterreinen tot maximaal 15 mobiele kampeermiddelen wordt toelaatbaar geacht, mits het perceel minimaal 0,5 hectare bedraagt.
- Oprichting van nieuwe kleinschalige kampeerterreinen tot 15 mobiele kampeermiddelen bij agrarische bedrijven en bij woningen is mogelijk nadat hiervoor een vergunning is verleend en een binnenplanse afwijkingprocedure is gevolgd.
- De afstand tussen dergelijke kampeerterreintjes en aanpalende woningen van derden dient ten minste 30 m te bedragen.
- De terreintjes zijn voorzien van een adequate afschermdende erfbeplanting met gebiedseigen soorten.
- Gebouwen ten behoeve van sanitaire voorzieningen mogen worden gebouwd tot een oppervlakte van 50 m².

De gemeente biedt de mogelijkheid voor het realiseren van nieuwe of uitbreiden van bestaande kleinschalige kampeerterreinen tot 25 staanplaatsen voor mobiele kampeermiddelen voor percelen groter dan 0,75 hectare mits:

- de afstand tussen dergelijke kampeerterreintjes en aanpalende woningen van derden ten minste 50 m bedraagt;
- de terreintjes zijn voorzien van een adequate afschermdende erfbeplanting met gebiedseigen soorten.

In de gemeente mogen niet meer dan 20 kleinschalige kampeerterreinen aanwezig zijn.

5.7.4

Recreatiewoningen

De in het plangebied aanwezige individuele recreatiewoning is als zodanig bestemd. Permanente bewoning is niet toegestaan. Het beleid biedt geen mogelijkheden om nieuwe individuele (recreatie)woningen te bouwen.

5.7.5

Recreatieappartementen

Het plan biedt - mits daarvoor een vergunning wordt verleend - de mogelijkheid om in (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen een aantal recreatieappartementen te realiseren mits:

- de appartementen in bestaande gebouwen worden gerealiseerd;
- per appartement de ruimte beperkt is tot ten hoogste 70 m²;
- de appartementen uitsluitend recreatief worden gebruikt (huisvesting van seizoenarbeiders is niet toegestaan);
- ten hoogste 1/3 deel van de bestaande gebouwen wordt gebruikt voor deze recreatieve functie.

5.7.6

Groepsaccommodaties

De in het plangebied aanwezige bedrijven die verblijfsaccommodatie bieden aan groepen krijgen een recreatieve verblijfsbestemming. De bedrijven hebben de mogelijkheid om de bebouwing met ten hoogste 50% uit te breiden.

5.7.7

Bêd & brochje

Bêd & brochje is niet apart bestemd. Dergelijke overnachtingaccommodatie(s) zijn in of bij iedere (bedrijfs)woning mogelijk, mits qua oppervlakte is aangesloten bij de mogelijkheden voor aan-huis-verbonden beroepen/bedrijven (maximaal 30% met een maximum van 45 m²). Ruimte voor dergelijke accommodaties moet worden gezocht binnen de bouwmogelijkheden van de betreffende bestemming; het beleid biedt voor dit doel geen extra bebouwingsruimte.

5.8

Dagrecreatie

Voorzieningen voor dagrecreatief medegebruik zoals fietspaden, picknickplaatsen en dergelijke zijn meegenomen en mogelijk gemaakt binnen de relevante gebiedsbestemmingen (zoals de agrarische en natuurbestemming).

Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen kunnen worden gerealiseerd nadat daarvoor een vergunning is verleend. Bij de beoordeling van de vergunning zal de landschappelijke kwaliteit en de inbreuk op natuurwaarden worden betrokken.

Ten behoeve van dergelijke voorzieningen zullen beperkt bouwmogelijkheden worden geboden:

1. Er mogen geen gebouwen worden gebouwd, met uitzondering van vogelkijkhutten en toiletgebouwen (tot ten hoogste 30 m² per gebouw).
2. De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, is beperkt tot 3 m, waarbij de bouwhoogte van windwatermolens is beperkt tot 5 m (ashoogte).
3. Voor speeltoestellen geldt een bouwhoogte van 4,50 m.
4. Bestaande dagrecreatieve voorzieningen zijn als zodanig bestemd.

5.9

Water en waterbeheer

Het vaarwater in de gemeente heeft de bestemming 'Water'. Binnen deze bestemming zijn de verschillende functies die het water vervult, worden opgenomen (scheepvaart, waterrecreatie, waterhuishouding). Het afmeren van woonschepen is niet toegestaan.

In de agrarische bestemming is geregeld dat boeren ‘blauwe diensten’ kunnen leveren. Dit betekent dat zij hun grond aan het Wetterskip Fryslân kunnen aanbieden en het Wetterskip de gelegenheid kunnen bieden om het land tijdens het natte seizoen onder water te laten lopen.

5.10

Energie

5.10.1

Windturbines

De gemeente wil geen medewerking verlenen aan het realiseren van nieuwe solitaire windturbines. De bestaande windturbines zijn op de plankaart aangeduid.

5.10.2

Mestvergisting

Mestvergisting is niet zonder meer toegestaan bij agrarische bedrijven. Een dergelijke (neven)activiteit wordt in beginsel beschouwd als een reguliere agrarische activiteit. Met het oog op het voorkomen van juridische conflicten en maatschappelijke conflicten zal de realisatie van mestvergistingsinstallaties alleen middels een binnenplanse afwijking onder voorwaarden mogelijk gemaakt kunnen worden.

Planologische randvoorwaarden

6.1

Externe veiligheid

In het “vierde Nationale milieubeleidsplan” (NMP4) zijn de beleidslijnen voor een vernieuwing van het externe veiligheidsbeleid vastgesteld. Deze vernieuwing gaat uit van de zogenoemde risicobenadering. Er wordt onderscheid gemaakt tussen het:

- plaatsgebonden risico: het risico op een plaats buiten een inrichting, bepaald als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen deze inrichting waarbij een gevaarlijke stof is betrokken;
- groepsrisico: de cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof is betrokken.

Voor het plaatsgebonden en groepsrisico zijn normen opgesteld. Deze normen zijn uitgangspunt voor het ruimtelijk en milieubeleid. Wat betreft het plaatsgebonden risico wordt (voor 'nieuwe' ruimtelijke ontwikkelingen) een kans van eens per miljoen jaar (10^{-6}) aanvaardbaar geacht. Op dit moment is deze norm een grenswaarde. Overschrijding van deze grenswaarde is niet toegestaan.

Voor het groepsrisico wordt een kans van:

- eens per honderdduizend jaar (10^{-5} per jaar) op het overlijden van 10 personen of meer;
- eens per tien miljoen jaar (10^{-7} per jaar) op het overlijden van 100 personen of meer;
- eens per miljard jaar (10^{-9} per jaar) op het overlijden van 1.000 personen of meer bij inrichtingen aanvaardbaar geacht.

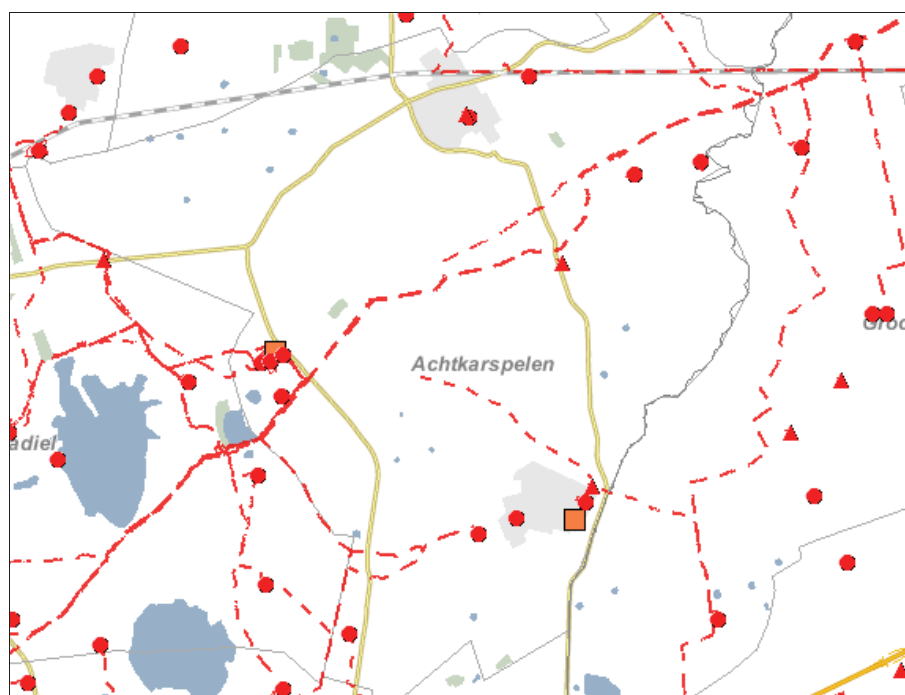
Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. De regelgeving, zoals die in het Bevi is opgenomen, is gericht op het beperken van de risico's van een ongeval met gevaarlijke stoffen in inrichtingen (bedrijven) voor personen. Het Bevi heeft een rechtstreekse werking. In het Bevi wordt de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico gegeven; voor het groepsrisico geldt slechts een oriënterende waarde. Kortheidshalve houdt dit in dat binnen de PR 10^{-6} -contour geen kwetsbare objecten zijn toegestaan. Voor beperkt kwetsbare objecten is de norm van 10^{-6} een richtwaarde. Voor bestaande beperkt kwetsbare objecten geldt geen saneringsverplichting.

WET- EN REGELGEVING

Nieuwe beperkt kwetsbare objecten mogen in principe niet worden geplaatst binnen de PR 10^{-6} -contour. Uitzondering hierop zijn situaties waarin er gewichtige redenen zijn om van de norm af te wijken.

PROVINCIALE RISICOKAART

De Provinsje Fryslân heeft een risicokaart vervaardigd, waarop verschillende risicobronnen en risico-ontvangers zijn aangegeven. Op de risicokaart staan gegevens die met risico te maken hebben, zoals risicoveroorzakende bedrijven die gevaarlijke stoffen gebruiken of produceren of opslaan en ook het vervoer/transport van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Gevaarlijke stoffen zijn in dit geval stoffen die een schadelijke invloed hebben op de gezondheid en het milieu.

Figuur 22. Fragment Risicokaart (bron: Provinsje Fryslân, 2011)

Hieronder zijn de voor het plangebied relevante risicofactoren beschreven en worden de risico's voor het gebied afgewogen. Uit de risicokaart van de provincie blijkt dat in en in de omgeving van het plangebied verschillende risicobronnen aanwezig zijn. Uit de risicokaart blijkt dat de volgende risicobronnen relevant zijn:

- LPG-tankstations binnen het plangebied.
- Aardgastransportleidingen (transport gevaarlijke stoffen).
- Overige risicobronnen.

In de hiernavolgende paragrafen wordt per bron(type) ingegaan op de bron en de wijze waarop hiermee in het plan rekening dient te worden gehouden.

In het Bevi zijn risiconormen voor LPG-tankstations opgenomen. Ter uitvoering van het Bevi is een ministeriële regeling opgesteld, de “Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen” (Revi). In het Revi zijn ten aanzien van het plaatsgebonden risico (PR) standaard veiligheidsafstanden voor LPG-tankstations opgenomen. Daarbij worden drie categorieën van stations onderscheiden:

LPG-TANKSTATIONS

- A. Doorzet van minder dan 500 m³ per jaar.
- B. Doorzet tussen 500 m³ en 1.000 m³ per jaar.
- C. Doorzet tussen 1.000 m³ en 1.500 m³ per jaar.

De wettelijke afstandseisen ten aanzien van het plaatsgebonden risico, die gelden voor LPG-tankstations, zijn in tabel 4 opgenomen. In tabel 5 worden de LPG-tankstations binnen het plangebied weergegeven.

TOETSING

Tabel 4. Afstanden in meters tot kwetsbare objecten, waarbij wordt voldaan aan de grenswaarde 10⁻⁶ per jaar.

Doorzet (m ³) per jaar	Afstand (m) vanaf vulpunt	Afstand (m) vanaf ondergrond of ingeterpt reservoir	Afstand (m) vanaf afleverzuil
1.000 - 1.500	40	25	15
500 - 1.000	35	25	15
< 500	25	25	15

Tabel 5. Locaties van tankstations met LPG-verkooppunt

Plaats	Weg	Doorzet (m ³)	PR 10 ⁻⁶ -contour
Augustinusga	Uterwei 20	999	120 m
Surhuisterveen	Koartwâld 6	999	35 m

Buiten het invloedsgebied mogen de effecten in het geval van een calamiteit verwaarloosbaar worden geacht. Binnen het invloedsgebied zal het plan geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten in de zin van het Bevi mogelijk maken.

De aanwezigheid van LPG-tankstations in en nabij het plangebied vormt geen belemmering om dit bestemmingsplan ten uitvoer te brengen.

CONCLUSIE

Aardgastransportleidingen

De gemeente wordt doorsneden door een aantal aardgastransportleiding van Gasunie en de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Deze leidingen worden in de hierna volgende tabel beschreven.

Tabel 6.

Leidingcode	Maximale werkdruk (bar)	Eigendom
N-505-33-KR-001	40,0	Gasunie
N-505-41-KR-001-008	40,0	Gasunie
N-505-63-KR-001-003	40,0	Gasunie
N-505-64-KR-001-004	40,0	Gasunie
N-505-69-KR-009-010	40,0	Gasunie
A-505-60-KR-030-032/034-037	40,0	Gasunie
A-541-KR-054-073	66,2	Gasunie
A-541-17-KR-001-002	66,2	Gasunie
A-596-KR-040-042	78,8	Gasunie
A-601-KR-067-088	80,0	Gasunie
A-601-03-KR-001-002	78,8	Gasunie
A-602-KR-013-017	78,8	Gasunie
A-603-KR-002-022	78,8	Gasunie
A-604-KR-001-003	66,2	Gasunie
A-612-KR-001	79,6	Gasunie
A-629-KR-015-018	80,0	Gasunie
A-652-KR-009-029	79,9	Gasunie
000152-001	110,0	NAM
000160-001-002	282,0	NAM
000162-005-006	68,8	NAM
000163-002	110,0	NAM
000799-003-011	125,0	NAM

In 2010 wordt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van kracht. Het Bevb en de bijbehorende regelingen worden van toepassing op buisleidingen met een extern veiligheidsaspect, zoals hoge drukaardgasleidingen, brandstofleidingen categorieën K1, K2 en K3 en overige leidingen met gevaarlijke stoffen. Het Bevb bevat regels voor het vastleggen van deze leidingen en haar externe veiligheidsaspecten in bestemmingsplannen. Het Bevb heeft een rechtstreekse werking. In dit besluit worden grenswaarden gegeven voor het plaatsgebonden risico; voor het groepsrisico geldt er slechts een oriënterende waarde. Kortheidshalve houdt dit in dat binnen de $PR10^{-6}$ -contour geen kwetsbare objecten zijn toegestaan. Het aangeven van een plaatsgebonden risicocontour op de verbeelding is geen wettelijke vereiste.

BELEMMERDE STROOK

De belemmerde strook is de strook die Gasunie nodig heeft om een aardgas-transportleiding veilig in bedrijf te kunnen hebben. Tevens is deze strook nodig voor inspectie- en onderhoudsdoeleinden. Binnen de belemmerde strook gelden bestemmingsplanregels ter bescherming van de leiding en de nabije omgeving.

Binnen deze strook dienen alle handelingen achterwege te blijven, die een veilig transport in gevaar kunnen brengen. Hierbij valt te denken aan:

- het oprichten van enig bouwwerk;
- het aanbrengen van gesloten wegdek;
- het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgroning of ophoging;
- het verrichten van graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk;
- het aanbrengen van diepwortelende beplanting;

- het in de grond drijven van voorwerpen.

De PR10⁻⁶-contour van de aardgastransportleidingen is een grenswaarde; binnen de PR10⁻⁶-contour mogen zich geen kwetsbare bestemmingen bevinden. Voor beperkt kwetsbare bestemmingen geldt een genuanceerder beleid. Hiervoor is deze contour een richtwaarde. Tussen de PR10⁻⁵- en PR10⁻⁶-contour mogen zich gemotiveerd beperkt kwetsbare bestemmingen bevinden.

Dit bestemmingsplan is conserverend van aard. Het maakt niet direct nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Er worden geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen de respectievelijk de PR10⁻⁶-contour en de PR10⁻⁵-contour mogelijk gemaakt. Al met al betekent dit dat de plaatsgebonden risicocontouren van de betrokken gasleidingen geen knelpunten voor het bestemmingsplan opleveren. Dientengevolge is er in het buitengebied ook geen toename van het groepsrisico.

Het aspect externe veiligheid ten aanzien van de in het plangebied voorkomende aardgastransportleidingen vormt geen belemmering voor realisatie van het plan.

CONCLUSIE

Buiten LPG-tankstations en gasleidingen zijn er nog andere risicobronnen binnen het plangebied. Het voorliggende plan maakt geen ontwikkelingen mogelijk. In tabel 7 zijn de risicovolle inrichtingen weergegeven.

Tabel 7. (Bron: Risicokaart, 2012)

Plaats	Adres	Bedrijf	Inrichting	PR 10 ⁻⁶ -contour
Buitenpost	Parallelweg 8	Gasunie	gasdrukregel- en meetstation	0
Drogeham	Hamsterplein 3	Maatschap van Minnen-Postma	propanopslag	20
Drogeham	Langewijk 3	NAM	gasproductielocatie	40
Drogeham	Westerein 3	Maatschap Reinders	mestvergistingsinstallatie	30
Kootstertille	Westkern 1	Gasunie	gasdrukregel- en meetstation	0
		NAM		
Kootstertille	Westkern 2	Gasunie	gasmengstation	0
Kootstertille	Westkern 7	Oosterhof Holman	3 vergisters	54
Kootstertille	Westkern 8	NAM	gascompressorstation	100
Stroobos	Hoendiep Noordzijde 7	Heiploeg b.v.	ammoniakopslag	0
Surhuisterveen	Blauwhuisterweg 28 a	Gasunie	gasdrukregel- en meetstation	0

De hierboven genoemde inrichtingen vormen geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

6.2

Geluidhinder

In deze paragraaf wordt ingegaan op geluidbronnen in en grenzend aan het plangebied. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Wegverkeerslawaai;
- Spoorweglawaai;

- Industrielawaai.

WET- EN REGELGEVING

De Wet geluidhinder dateert van 16 februari 1979 en is sindsdien middels verschillende wetten diverse keren gewijzigd. De recentste wijziging heeft plaatsgevonden bij besluit van 7 december 2006 (Staatsblad 2006-661). De inwerkingtreding heeft op 1 januari 2007 plaatsgevonden. Tevens is op 1 januari 2007 het “Reken- en Meetvoorschrift geluidhinder 2006” (Staatscourant 21 december 2006, nummer 249) in werking getreden.

Voor wegverkeerslawaai en spoorweglawaai is bij deze wijziging van de wet overgestapt op de Europese dosismaat L day-evening-night (L_{den}). In de wet wordt L_{den} aangegeven in decibel (dB); de oude dosismaat L etmaal (L_{etm}) wordt net als vroeger aangeduid met ‘dB(A)’. Beide dosismaten zijn ‘A-gewogen’: ze houden rekening met de gevoeligheid van het menselijk oor. De geluidbelasting in L_{den} is het gemiddelde over de dag-, avond- en nachtperiode.

6.2.1

Wegverkeerslawaai

In de Wet geluidhinder is bepaald dat elke weg een zone heeft, waarbinnen onderzoek plaats moet vinden naar de geluidbelasting aan de gevels van nieuw te bouwen woningen en gebouwen ten behoeve van andere geluidgevoelige functies. Een uitzondering geldt voor:

- wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied;
- wegen waarvoor een maximum snelheid geldt van 30 km/uur.

Tabel 8. Zonebreedte wegverkeerslawaai

Aantal rijstroken		Aantal meters vanaf de wegas
Stedelijk	Buitenstedelijk	
3 of meer	-	350
2	-	200
-	5 of meer	600
-	3 of 4	400
-	2	250

(Bron: Wet geluidhinder)

De zone geeft aan in welke gevallen wel en in welke gevallen geen geluidsonderzoek behoeft te worden verricht. Voor het bouwen van woningen of een ander geluidgevoelig object buiten de ‘geluidszone’ is een geluidsonderzoek niet verplicht. Daarbinnen geldt die verplichting wel. De breedte van de zone is in tabel 8 aangegeven.

Nieuwe geluidgevoelige functies dienen te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van L_{den} 48 dB.

CONCLUSIE

Het voorliggende bestemmingsplan is een conserverend plan. In dit bestemmingsplan zijn geen nieuwe ontwikkelingen voorzien. Het uitvoeren van een akoestisch onderzoek is dan ook niet noodzakelijk. Dit betekent dat de uitvoer-

ring van het plan niet wordt belemmerd door geluidhinder vanwege wegverkeerslawaai. Alleen voor de verplaatsing van een woning aan de Uterwei 16a te Surhuizum is vaststelling van een hogere waarde (53 dB) noodzakelijk (omdat de woning op 78 meter van de as van de weg wordt gerealiseerd en de geluidsbelasting aldaar is berekend op 53 dB). Voor de vaststelling van het bestemmingsplan zal ook de hogere waarde zijn vastgesteld.

6.2.2

Spoorwegverkeerslawaai

De Wgh is er ook op gericht de geluidhinder vanwege spoorwegverkeerslawaai te voorkomen en te beperken. Hierin is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur ter beperking van spoorwegverkeerslawaai bepalingen opgenomen kunnen worden betreffende de onderwerpen die ter beperking van de geluidsbelasting van wegen geregeld zijn in hoofdstuk VI van de Wgh.

In het plangebied ligt een deel van de spoorweg Leeuwarden-Groningen. Volgens de Regeling zonekaart Spoorwegen van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening & Milieubeheer, ligt langs deze spoorweg een geluidszone van 100 meter.

PLANGEBIED

Het gaat hier echter om een bestaande situatie die aanvaardbaar wordt geacht. In voorliggend bestemmingsplan worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Onderzoek naar de (mogelijke) geluidhinder vanwege spoorwegverkeerslawaai is dan ook niet noodzakelijk.

Dit betekent dat de uitvoering van het voorliggende bestemmingsplan niet door geluidhinder vanwege spoorwegverkeerslawaai wordt belemmerd.

CONCLUSIE

6.2.3

Industrielawaai

Ook is de Wgh erop gericht de geluidhinder vanwege industrielawaai te voorkomen en te beperken. In de Wgh is bepaald dat wanneer in een bestemmingsplan gronden worden bestemd voor industrieterrein, in beginsel bij de vaststelling van het bestemmingsplan een geluidszone bij dat industrieterrein moet worden vastgesteld. De toegestane geluidsbelasting vanwege industrielawaai van dat industrieterrein in de directe omgeving van de geluidszone is ten hoogste 50 dB(A).

De industrieterreinen bij Gerkesklooster-Stroobos en Kootstertille zijn gezoneerde industrieterreinen. De beide grenzen van de geluidszones industrielawaai liggen grotendeels binnen het plangebied van voorliggend bestemmingsplan. Deze zijn weergegeven op de verbeelding bij het bestemmingsplan.

PLANGEBIED

CONCLUSIE Het voorliggende bestemmingsplan is een conserverend plan. In dit bestemmingsplan zijn geen nieuwe ontwikkelingen voorzien. Het uitvoeren van een akoestisch onderzoek is dan ook niet noodzakelijk. Dit betekent dat de uitvoering van het plan niet wordt belemmerd door geluidhinder vanwege industrielawaai.

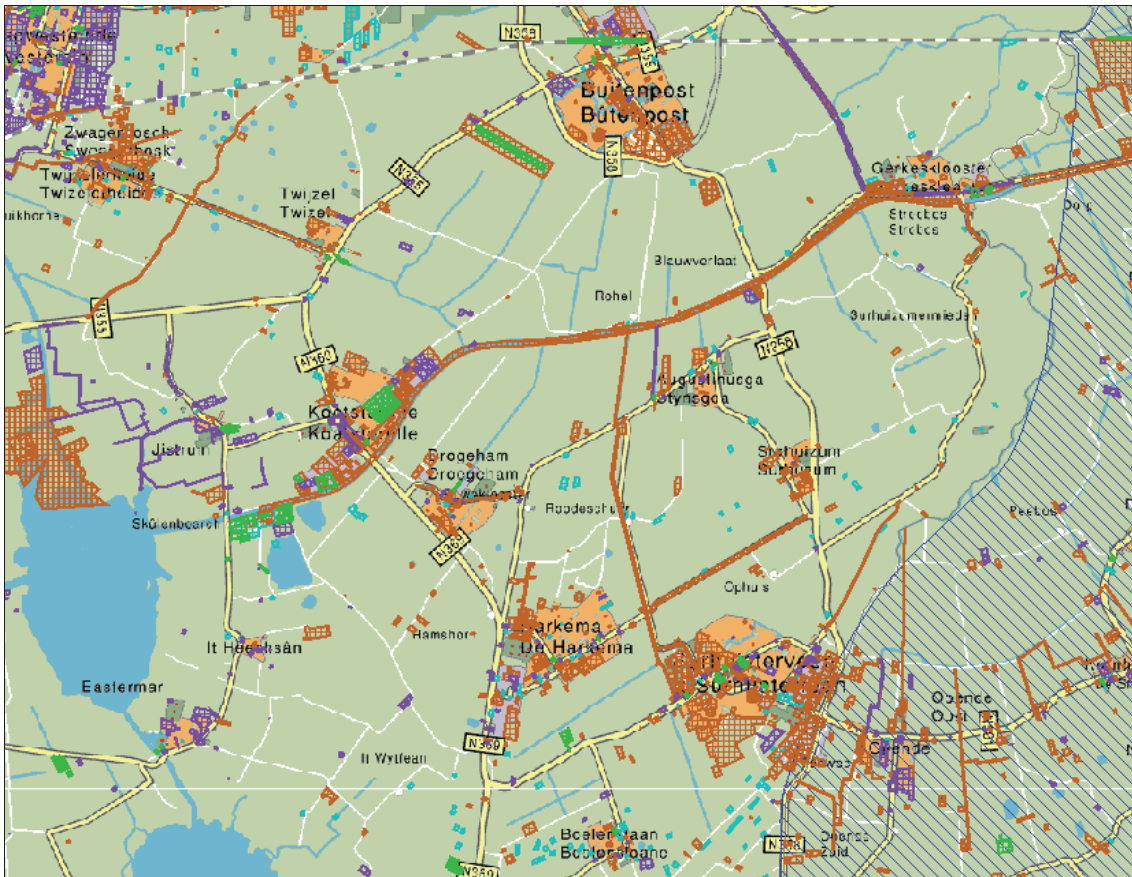
6.3

Bodem

WET- EN REGELGEVING Op 1 april 2007 is de gewijzigde Woningwet (Ww) in werking getreden. In de Ww is bepaald dat door de gemeenteraad in de bouwverordening regels moeten worden opgenomen om het bouwen op verontreinigde bodem te voorkomen. Deze regels hebben onder andere betrekking op het uitvoeren van een (bodem)onderzoek naar de aard en schaal van de verontreiniging van de bodem. Ook is bepaald dat het college van burgemeester en wethouders (B en W) een beslissing op een aanvraag om bouwvergunning moeten aanhouden als blijkt dat de bodem is verontreinigd dan wel het vermoeden bestaat dat er sprake is van ernstige verontreiniging.

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is bepaald dat in de toelichting op een bestemmingsplan inzicht verkregen moet worden over de uitvoerbaarheid van het plan. Dit betekent dat er onder andere inzicht verkregen moet worden in de noodzakelijke financiële investering van een (mogelijk noodzakelijke) bodemsanering. Een onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem is dus feitelijk een onderdeel van de onderzoeksverplichting van B en W en de gemeenteraad bij de voorbereiding van een bestemmingsplan.

Hierbij moet worden opgemerkt dat ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening het bestemmen van gronden met een bodem van onvoldoende milieuhygiënische kwaliteit met een hiervoor gevoelige bestemming in beginsel moet worden voorkomen.

Figuur 23. Fragment van de bodemkwaliteitskaart (bron: bodemloket.nl)

Dit plan is een conserverend plan waarin geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Geconcludeerd mag worden dat de status quo met betrekking tot bodemverontreiniging acceptabel is en dat er van vervuilde locaties die urgente sanering behoeven geen sprake is. De aanwezigheid van (potentieel) vervuilde locaties vormt geen belemmering voor onderhavig bestemmingsplan. In het kader van in de toekomst voorziene projecten dient waar nodig nader onderzoek te worden verricht.

6.4

Bedrijven en milieuhinder

Op grond van de Wet Milieubeheer zijn bedrijven en instellingen verplicht te voldoen aan de eisen van een AMvB, dan wel een milieuvergunning te hebben voor de exploitatie van het bedrijf, waarbij rekening gehouden dient te worden met de omliggende woonbebouwing. Door middel van de milieuwet- en regelgeving wordt (milieu)hinder in woongebieden zo veel mogelijk voorkomen.

WET- EN REGELGEVING

Uit de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt de richtafstandenlijst voor milieubelastende activiteiten gehanteerd, zowel voor bedrijven als maatschappelijke instellingen als scholen en sportvoorzieningen. Per bedrijfstype zijn voor elk van

de aspecten geur, stof, geluid en gevaar de minimale afstanden aangegeven die in de meeste gevallen kunnen worden aangehouden tussen een bedrijf en woningen om hinder en schade aan mensen binnen aanvaardbare normen te houden. De grootste afstand is bepalend. De genoemde maten zijn richtinggevend, maar met een goede motivering kan en mag hiervan worden afgeweken.

Bedrijven in en in de directe omgeving van het plangebied kunnen (milieu)hinder vanwege geur, stof, geluid of gevaar veroorzaken. Vooral voor zogenoemde milieugevoelige ontwikkelingen zoals het bouwen van woningen kunnen bedrijven een belemmering zijn. Omgekeerd kunnen milieugevoelige ontwikkelingen ook een belemmering zijn voor bedrijven in de directe omgeving.

p.m. resultaten uit planMER > uitbreidingsmogelijkheden agrarische bedrijven.

6.5

Luchtkwaliteit

WET- EN REGELGEVING

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overall, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van VROM ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als 'niet in betekenende mate' wordt beschouwd.

CONCLUSIE

Het bestemmingsplan is een conserverend plan, waarin geen grootschalige activiteiten plaats zullen vinden. Het plan zal daarom geen projecten die in betekende mate van invloed zijn op de luchtkwaliteit mogelijk maken. Het bestemmingsplan voldoet dan ook aan het gestelde voor luchtkwaliteit in de Wet milieubeheer.

6.6

Archeologie en cultuurhistorie

6.6.1

WET- EN REGELGEVING

Archeologie

In 1992 ondertekende Nederland het Verdrag van Valletta/Malta. Samen met de in 2007 gewijzigde Monumentenwet heeft de zorg voor het archeologisch erfgoed daarmee een belangrijkere plaats gekregen in het proces van de ruimtelijke planvorming. Uitgangspunten van het verdrag zijn het vroegtijdig betrekken van archeologische belangen in de planvorming, het behoud van archeologische waarden ter plaatse en de introductie van het “veroorzakersprincipe”. Dit principe houdt in dat diegene die de ingreep pleegt financieel verantwoordelijk is voor behoudsmaatregelen of een behoorlijk onderzoek van eventueel aanwezige archeologische waarden. Dit is vertaald naar de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) die in september 2007 in werking is getreden. Vooral de Monumentenwet is door de Wamz ingrijpend gewijzigd en gaat nu uitdrukkelijk in op de bescherming van archeologische waarden in bestemmingsplannen.

De gemeente Achtkarspelen volgt het provinciaal archeologisch beleid dat via de FAMKE wordt gevoerd. Concreet betekent dit dat de gebieden waarvoor op de FAMKE-kaart wordt aanbevolen archeologisch onderzoek te verrichten (de gebieden zoals aangeduid met “streven naar behoud”), via het bestemmingsplan zijn beschermd. Dit betekent dat voor deze gebieden een bouwverbod geldt voor alle gebouwen en bouwwerken met een oppervlakte van meer dan 50 m² en dat dit bouwverbod pas kan worden opgeheven nadat via onderzoek is aangetoond dat geen archeologische waarden aanwezig zijn of dat de aanwezige archeologische waarden zijn onderzocht en veiliggesteld.

De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan wordt niet belemmerd door archeologische waarden.

CONCLUSIE

6.6.2

Cultuurhistorie

Artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a, van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), geeft aan dat het aspect cultureel erfgoed expliciet meegewogen dient te worden in het bestemmingsplan. Naast archeologie dient dat ook overige cultuurhistorische aspecten te betreffen.

In onderhavige toelichting is al ingegaan op de cultuurhistorische kenmerken en kwaliteiten. Daarbij is aangegeven op welke wijze dit doorvertaald wordt in het bestemmingsplan. De cultuurhistorische waarden zijn voor zover ze geen

bescherming kennen op grond van de Monumentenwet (oftewel rijksmonumenten), daarmee voldoende gerespecteerd.

CONCLUSIE Door de cultuurhistorische waarden waar nodig te verankeren in het bestemmingsplan, voldoet het plan aan het Bro en kan het als uitvoerbaar worden beschouwd.

6.7

Ecologie

p.m. invoegen ecologisch onderzoek/resultaten passende beoordeling planMER.

6.8

Water

WET- EN REGELGEVING

In onder andere de Europese “Kaderrichtlijn water”, de vierde “Nota Waterhuishouding” en de adviezen van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw is het beleid met betrekking tot het water(beheer) vastgelegd. Het beleid is gericht op het duurzaam behandelen van water. Dit betekent het waarborgen van voldoende veiligheid en het beperken van de kans op hinder vanwege water. Dit ook in verhouding tot ontwikkelingen als de verandering van het klimaat, het dalen van de bodem en het stijgen van de zeespiegel.

In de nota “Anders omgaan met water” is bepaald dat de gevolgen van (ruimtelijke) ontwikkelingen voor de waterhuishouding uitdrukkelijk in onder andere bestemmingsplannen moeten worden overwogen. Hiervoor moet de zogenoemde watertoets worden uitgevoerd. De watertoets is het vroeg informeren (van de waterbeheerder), het adviseren (door de waterbeheerder), het overwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige belangen in ruimtelijke plannen en besluiten.

Op grond van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een zogenoemde waterparagraaf te worden opgenomen. In deze waterparagraaf moet uiteengezet worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke neerslag van de zogenaamde watertoets: “het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten”. Het doel van de watertoets is te waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Door middel van de watertoets wordt in een vroegtijdig stadium aandacht besteed aan het wateraspect.

Uitgangspunt van het Wetterskip Fryslân is dat er zowel kwalitatief als kwantitatief geen verslechtering mag optreden door het plan. Dit geldt zowel voor oppervlakte- als grondwater. Bovendien moet voor schoon water worden gezorgd door bij de inrichting zoveel mogelijk uit te gaan van maatregelen die natuurlijke processen bevorderen, zoals sloten met voldoende diepte, goede doorstroming, plas-dras bermen en oevers met een flauw talud.

De gemeente zal de uitgangspunten van het bestemmingsplan aan het Wetterskip Fryslân voorleggen.

Juridische toelichting

7

De huidige kwaliteiten van het buitengebied en de mogelijke versterking daarvan zijn vastgelegd in bindende regels. In dit hoofdstuk worden de regels toegelicht.

7.1

Inleiding

Het voorliggende bestemmingsplan is opgesteld op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Dit betekent dat het analoge, voorheen de gebruikelijke wijze van beschikbaar stellen van een bestemmingsplan, ook digitaal beschikbaar is.

In aansluiting op de invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), het nieuwe Besluit ruimtelijke ordening (Bro), op 1 juli 2008 en de RO-standaarden, op 1 januari 2010, is bij het opstellen van het bestemmingsplan de nieuwe wet- en regelgeving toegepast. De RO-standaarden bestaan uit: de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (SVBP2008), de Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke instrumenten 2008 (STRI2008) en de Praktijkrichtlijn bestemmingsplannen 2008 (PRBP2008).

De koppeling van de kaart, toelichting en regels (het bestemmingsplan) wordt in de nieuwe systematiek de verbeelding genoemd. De verbeelding is vervat in een GML. De digitale verplichting, het bestemmingsplan vervat in een GML, is ingegaan op 1 januari 2010. Vanaf dat moment heeft het digitale plan voorrang op het analoge plan.

HET DIGITALE
BESTEMMINGSPLAN

In de Wro zijn de strafbepaling en de algemene gebruiksbepaling neergelegd, zodat deze niet meer opgenomen hoeft te worden in de regels. Na 1 oktober 2010 zijn deze regels neergelegd in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Tevens is de uitsluiting van de aanvullende werking Bouwverordening onder de nieuwe Wro vervallen. Deze bepaling wordt niet meer opgenomen in de regels.

In het nieuwe Bro is een formulering opgenomen ten aanzien van de anti-dubbeltelregel en het overgangsrecht. Deze teksten zijn neergelegd in de regels. De nieuwe regelingen hebben als gevolg dat het bestemmingsplan wat betreft de vorm en de inhoud enigszins kan afwijken van de tot nu toe gebruikelijke wijze van opstellen bij actualisering van bestemmingsplannen binnen de gemeente Achtkarspelen.

De SVBP2008 bevat een aantal voorschriften die moeten worden opgevolgd. Voor de regels betekent dit onder meer dat niet meer wordt gesproken van voorschriften maar van regels. Tevens zijn er een aantal dwingend voorgeschreven begrippen, die worden neergelegd in het artikel aangaande begrippen. Ook schrijft de SVBP2008 voor op welke wijze er invulling moet worden gegeven aan de wijze van meten.

Op grond van artikel 3.1.3 en artikel 3.1.6 van het Bro bestaat een bestemmingsplan uit:

1. bestemmingen die bij of krachtens de Wro kunnen worden voorgeschreven;
2. regels die bij of krachtens de Wro kunnen worden voorgeschreven;
3. een beschrijving van de bestemmingen, waarbij per bestemming het doel of de doeleinden worden aangegeven;
4. wanneer nodig uitwerkings- en wijzigingsregels en afwijken bij een omgevingsvergunning.

Daarbij is een bestemmingsplan voorzien van een toelichting. Hierin is de gemaakte keuze van de bestemmingen uiteengezet en zijn de resultaten van de voor het bestemmingsplan uitgevoerde onderzoeken opgenomen. Ook de resultaten van het overleg op grond van artikel 3.1.1 van het Bro zijn in de toelichting opgenomen alsook de manier waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken is in deze toelichting uiteengezet. Daarbij zijn in de toelichting ook de inzichten in de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan opgenomen.

ADDITIONELE VOORZIENINGEN

In het plan zijn de al dan niet in directe relatie met een bestemming staande voorzieningen, zoals ondergrondse leidingen, wegen, paden, parkeervoorzieningen, berm, geluidwerende voorzieningen, centrale installaties ten behoeve van de energievoorziening, voorzieningen ten behoeve van de waterbeheersing in de vorm van watergangen, duikers, waterkeringen en dergelijke in de bestemming begrepen, zonder dat dit uitdrukkelijk is vermeld.

CRITERIA BIJ NADERE EIS, WIJZIGING EN AFWIJKEN BIJ OMGEVINGSVERGUNNING

In de regels zijn criteria opgenomen die als toetsingskader dienen bij de in het plan opgenomen nadere eisen, wijzigingsbevoegdheden en afwijkingen bij omgevingsvergunning. Het gaat dan met name om kwalitatieve criteria als de woonsituatie (onder andere privacy), de milieusituatie (onder andere hinder voor omwonenden en verkeersaantrekkende werking), de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid (onder andere voorkomen van onoverzichtelijke, onherkenbare en niet sociaal controleerbare ruimtelijke situaties), de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden, de landschappelijke inpassing en het straat- en bebouwingsbeeld. Bij dit laatste criterium moet worden gedacht aan een goede verhouding tussen bouwmassa en openbare ruimte, een goede hoogte/ breedte-verhouding tussen bebouwing onderling, een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is. Afhankelijk van de betreffende bepaling met betrekking tot een afwijking bij omgevingsvergunning, wijzigingsbevoegdheid of nadere eis zijn één of meer van deze criteria opgenomen.

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) met het bijbehorende Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden. De invoering van de Wabo en het Bor heeft gevolgen voor het ruimtelijk omgevingsrecht zoals dat gold op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met de inwerkingtreding van de Wabo is de Wro deels vervallen en opgegaan in de Wabo.

In de Wabo en het Bor is de omgevingsvergunning geïntroduceerd en geregeld. In de omgevingsvergunning zijn de verschillende toestemmingen voor locatiegebonden activiteiten geïntegreerd, waarbij sprake zal zijn van een samenloop met andere locatiegebonden activiteiten die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook de ontheffingen die in een bestemmingsplan zijn geregeld, zijn na 1 oktober 2010 vervangen door de omgevingsvergunning. Dit geldt ook voor de aanlegvergunning. Het algemene gebruiksverbod dat was opgenomen in artikel 7.10 Wro komt te vervallen en is vervangen door het algemene gebruiksverbod dat is opgenomen in artikel 2.1 Wabo. Voor een gebruik in strijd met een bestemmingsplan is een omgevingsvergunning vereist.

Door de komst van de Wabo en het Bor is een aantal begrippen uit de Wro (onder andere ontheffing en aanlegvergunning) vervallen; deze begrippen worden ook in de RO-standaard SVBP2008 gebruikt. In september 2010 zijn er werkafspraken met betrekking tot de SVBP2008 gepubliceerd. Het voorliggende plan is aangepast aan de werkafpraak september 2010 SVBP2008. Zo wordt er niet meer gesproken over ontheffingen, maar over afwijkingen. De in het overgangsrecht genoemde bouwvergunning is vervangen door een omgevingsvergunning voor het bouwen.

7.2

Bestemmingsplanprocedure

De bestemmingsplanprocedure is geregeld in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In de procedure zijn de volgende fasen te onderscheiden:

- Voorbereidingsprocedure

Voor het opstellen van een voorontwerpbestemmingsplan verricht de gemeente onderzoek naar de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, naar de bestaande toestand en naar mogelijke en wenselijke ontwikkelingen binnen een gemeente. Het voorontwerpbestemmingsplan wordt voor overleg gezonden aan de in artikel 3.1.1 van het Bro genoemde instanties. Bovendien wordt het voorontwerp ter inzage gelegd voor inspraak op de wijze zoals die in de gemeentelijke inspraakverordening is vastgelegd. De gemeente reageert vervolgens op het overleg ex artikel 3.1.1 Bro en de inspraak door in de toelichting van het plan op de gemaakte op- en aanmerkingen in te gaan en aan te geven welk standpunt de gemeente daarover inneemt.

- **Vaststellingsprocedure**

Na aankondiging in de Staatscourant en in De Feanster, op de website www.ruimtelijkeplannen.nl en op de gemeentelijke website, wordt het ontwerpbestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan een ieder zienswijzen omtrent het ontwerp naar voren brengen. Na afloop van de termijn van de terinzagelegging stelt de gemeenteraad het bestemmingsplan al dan niet gewijzigd uiterlijk 12 weken na de termijn van terinzagelegging vast.

- **Beroepsprocedure**

Na de vaststelling van het bestemmingsplan maakt de gemeenteraad het vaststellingsbesluit bekend en legt het vastgestelde bestemmingsplan ter inzage. Indien Gedeputeerde Staten of de VROM inspectie een zienswijze hebben ingediend die door de gemeenteraad niet volledig is overgenomen of indien de gemeenteraad het bestemmingsplan gewijzigd heeft vastgesteld, geschiedt bekendmaking en terinzagelegging uiterlijk 6 weken na vaststelling. Uiterlijk 6 weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit kan er beroep worden ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Indien het bestemmingsplan ongewijzigd is vastgesteld en er gehoor is gegeven aan zienswijzen van Gedeputeerde Staten en/of de VROM inspectie wordt het vaststellingsbesluit door de gemeenteraad uiterlijk 2 weken na vaststelling bekend gemaakt. Tevens wordt uiterlijk 2 weken na vaststelling het bestemmingsplan ter inzage gelegd.

7.3

Inhoud regels

De regels (voorheen voorschriften) regelen, in relatie tot de aan de gronden toegekende bestemmingen, het toegelaten gebruik van grond en opstallen, voor zover dit voor een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk is.

De regels omtrent het gebruik van grond en opstallen kunnen worden onderscheiden in planregels betreffende:

- het bouwen;
- het gebruik;
- het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden.

Van belang is dat planregels alleen verbieden of toestaan (eventueel onder voorwaarden); verplichten tot bijvoorbeeld bouwen of een bepaald gebruik kunnen zij derhalve niet. Wanneer iemand tot bouwen of een bepaald gebruik over wil gaan, moet dit worden getoetst aan het bestemmingsplan.

De hoofdobbouw van de planregels ziet er als volgt uit:

- Inleidende regels.
- Bestemmingsregels.
- Algemene regels.
- Overgangs- en slotregels.

Onder de inleidende regels zijn opgenomen:

- Begrippen (zie artikel 1), waarin een aantal in de planregels gehanteerde begrippen nader is omschreven om misverstanden over de interpretatie ervan te voorkomen, dan wel om veel voorkomende termen als trefwoord te kunnen gebruiken.
- Wijze van meten (zie artikel 2), waarin, ten behoeve van een uniforme toepassing van het plan, wordt aangegeven hoe maten als goothoogte, bouwhoogte en dakhelling dienen te worden gemeten.

Deze bepalingen worden overigens ook deels voorgeschreven door de SVBP 2008.

De bestemmingen

In de artikelen 3 t/m 31 zijn regels voor de bestemmingen opgenomen, waaronder een vijftal dubbelbestemmingen. Ten behoeve van de toegankelijkheid en hanteerbaarheid van de planregels zijn alle regels die betrekking hebben op een bepaalde bestemming, zoveel mogelijk bij die betreffende bestemming ondergebracht. De toegekende bestemmingen vormen een vertaling van het gemeentelijk beleid zoals dat in deze toelichting is beschreven.

Voor de afzonderlijke bestemmingen is de volgende indeling aangehouden:

- a. bestemmingsomschrijving;
- b. bouwregels;
- c. nadere eisen;
- d. afwijken van de bouwregels;
- e. specifieke gebruiksregels;
- f. afwijken van de gebruiksregels;
- g. omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden (voorheen aanlegvergunning);
- h. wijzigingsbevoegdheden.

Overigens komt niet elk onderdeel bij elke bestemming voor. In onderstaande zal, waar nodig, uitvoeriger op aard en strekking van diverse onderdelen van de planregels worden ingegaan.

In lid 1 van ieder artikel is de omschrijving opgenomen van het doel of doeleinden die aan de betreffende bestemming zijn toegekend. Naast de hoofdbestemming worden in de bestemmingsomschrijving ook eventuele ondergeschikte nevenfuncties, die bij recht zijn toegestaan, benoemd. Ook wordt in de bestemmingsomschrijving voor bepaalde percelen de bestemming meer gespecificeerd.

In de bouwregels wordt vervolgens geregeld, in welke mate binnen een bestemming bebouwing is toegestaan, door regels op te nemen over situering en maatvoering van de toegestane bebouwing. In enkele bestemmingen zijn hiervoor bouwvlakken opgenomen om de situering van de toegelaten bebouwing te specificeren. Deze regels vormen een belangrijk toetsingskader voor het beoordelen van bouwaanvragen. Overigens is op grond van de inwerkingtreding van de Wabo voor een deel van de in de bouwregels toegestane bouw mogelijkheden geen omgevingsvergunning (bouwvergunning) meer nodig.

In de bestemmingen waarbij dat in stedenbouwkundig opzicht van belang is, wordt in de bouwregels onderscheid gemaakt tussen bouwregels voor de hoofdgebouwen en bouwregels voor de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen. Dit is het geval bij de woonbestemmingen, waarbij dit onderscheid bepalend is voor de invulling van een perceel. Door in de begripsbepalingen heldere omschrijvingen te hanteren van de verschillende begrippen die in dit kader relevant zijn, ontstaat een heldere regeling.

Op grond van artikel 3.6 lid 1 sub c Wro kan bij een bestemmingsplan worden bepaald, dat het bevoegd gezag met inachtneming van bepaalde regels bevoegd zijn af te wijken van de bij recht gegeven bouwregels door een omgevingsvergunning daartoe te verlenen. Met deze mogelijkheid wordt beoogd om op ondergeschikte punten van de planregels af te kunnen wijken om een flexibiliteit mogelijk te maken.

Aangezien de afwijking bedoeld is voor uitzonderingsgevallen, zal het bevoegd gezag de verschillende in het geding zijnde belangen zorgvuldig moeten afwegen en hierin bijvoorbeeld ook de noodzaak voor de aanvrager om voor een afwijkende regeling in aanmerking te komen moeten betrekken. Per bestemming is een afwegingkader opgenomen voor het verlenen van omgevingsvergunningen gericht op afwijking van hetgeen bij recht toegestaan is aan bebouwing dan wel gebruikt.

In de bepalingen betreffende het gebruik staat aangegeven welke vormen van gebruik van gronden en gebouwen binnen de gegeven bestemming specifiek niet toelaatbaar worden geacht. Van gebruiksregels wordt alleen gebruik gemaakt, wanneer hierover onduidelijkheid zou kunnen ontstaan (bijvoorbeeld uit het uitsluiten van een seksinrichting in een bestemming of de mate waarin een woning voor aan huis verbonden beroepen mag worden gebruikt). Voor het overige geldt dat de Wabo in artikel 2.1. voorschrijft dat gronden in overeenstemming met de bestemming moeten worden gebruikt, zodat het niet nodig is om allerlei vormen van afwijkend gebruik expliciet uit te sluiten. Dit is op basis van de wetgeving al het geval.

In een aantal gevallen kan ook van de gebruiksregels bij omgevingsvergunning worden afgeweken. Dit is in dit plan voor een aantal functies en ontwikkelingsmogelijkheden binnen de kaders van de bestemming geregeld.

Een ander instrument is de omgevingsvergunning om bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren (voorheen de aanlegvergunning). Deze omgevingsvergunningen zijn over het algemeen gericht op het beschermen van (mogelijk) aanwezige waarden. In dit bestemmingsplan zien deze omgevingsvergunningen vooral op het behouden van waardevolle kavelstructuren en op het beschermen van mogelijk aanwezige archeologische en aardkundige waarden. Dit vergunningstelsel vormt een vertaling van de in de toelichting omschreven waarden.

Om de flexibiliteit in een bestemmingsplan te bevorderen is het ten slotte mogelijk om wijzigingsbevoegdheden op te nemen die aan B&W de bevoegdheid toekennen om de bestemming van gronden te wijzigen. Deze bevoegdheid wordt opgenomen om op eenvoudiger wijze dan via een volledige bestemmingsplanherziening functiewijzigingen mogelijk te maken. Het betreft over het algemeen veel voorkomende ontwikkelingen, zoals de wijziging van de bestemming van een agrarisch bedrijf in Wonen. Bij de diverse wijzigingsbevoegdheden zijn steeds duidelijke begrenzings opgenomen, waaruit blijkt tot hoever de wijziging mag reiken.

De artikelen 32 t/m 38 bevatten een aantal algemene bepalingen, waarvan vooral de algemene aanduidingsregels en algemene afwijkingsregels nog een belangrijke inhoudelijke impact op het plan hebben.

De algemene aanduidingsregels (artikel 34) hebben vooral betrekking op bepaalde zones die invloed hebben op de gebruiksmogelijkheden van gronden die onder een dergelijke zone vallen, zoals industrielaan.

In artikel 32 is de anti-dubbeltelregel opgenomen. Deze bepaling is wettelijk voorgeschreven en is gericht op het voorkomen van het “dubbel tellen” van bouwmogelijkheden, bijvoorbeeld na splitsing van een perceel.

In artikel 35 zijn de algemene afwijkingsregels opgenomen met het oog op het soepel kunnen inspelen op voorkomende gevallen, die weliswaar niet in overeenstemming zijn met de concrete planregels, maar die op zichzelf geen wezenlijke aantasting daarvan betekenen. Dit betreft bijvoorbeeld de mogelijkheid om af te wijken van de voorgeschreven maten als de feitelijke situatie afwijkt van de planologische en de mogelijkheid om nutsvoorzieningen te realiseren.

In artikel 37 is het overgangsrecht geregeld zoals dat wettelijk is voorgeschreven in het Besluit ruimtelijke ordening. Hiermee wordt bereikt dat bestaand gebruik of bestaande bouwwerken die afwijken van het bestemmingsplan kunnen worden voortgezet. Het overgangsrecht beschermt de gevestigde belangen of rechten bij een nieuwe, van de bestaande situatie afwijkende regeling. Bouwwerken, of gebruik die al in strijd waren met de voorgaande bestemmingsplannen, zijn uitgesloten van het overgangsrecht.

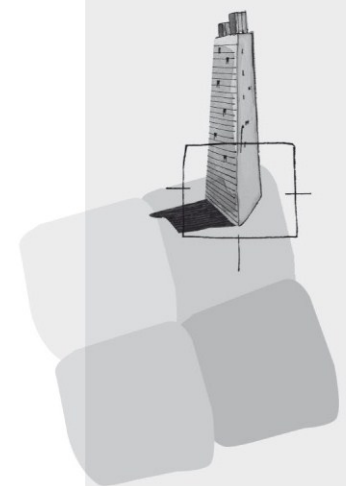
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Achtkarspelen

Bestemmingsplan
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
005.00.01.40.07

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort